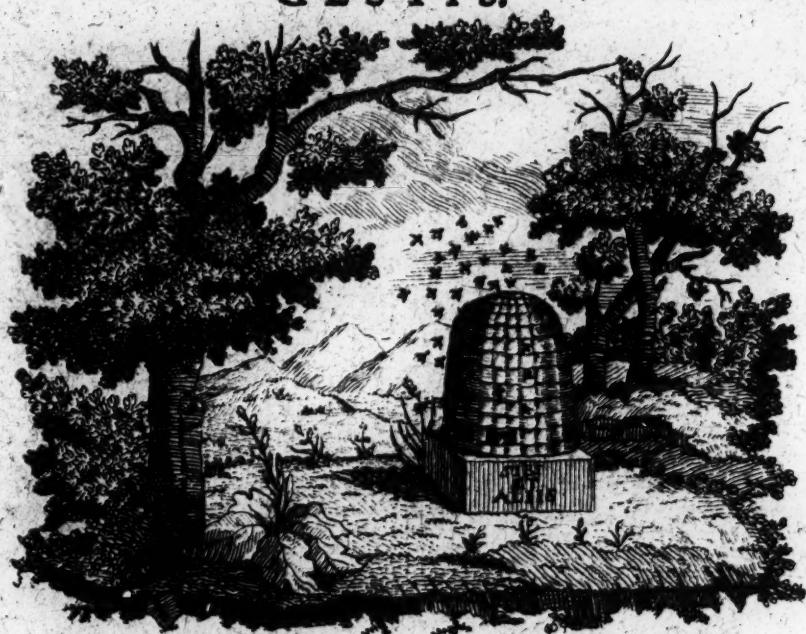

COMMENTARIII
 DE REBVS
 IN
 SCIENTIA NATVRALI
 ET
 MEDICINA
 GESTIS.

VOLVMINIS XXXIII. PARS I.

LIPSIAE, MDCCXCI.

APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Londini apud Pr. Elmsly, Edinburgi apud Elph. Balfour, Lugd. Bat. ap.
 Frates Luchtman, Parisiis apud Barroi Junior, Veneriis apud Io. Bapt.
 Pasquali, Mediolani apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud Gui-
 bert et Orgeas, Florentiae apud Ios. Molini, Holmiae apud M.
 Swederum, Lisbonnae apud M. Borell et Socios, Lausan-
 nae apud I. H. Pott.

UNIVERSITY OF OKLAHOMA
LIBRARY

I.

Commentationes societatis regiae scientiarum
Gottingensis per annum CIOIOCCCLXXXI. Vo-
lumen IV. per annum LXXXII. vol. V. per an-
num LXXXIII. et LXXXIV. vol. VI. Gottingae
CIOIOCCCLXXXII. et III. et v. 4. cum tab. aen.

E differtationibus egregiis, quae a membris erudi-
tissimis huius regiae societatis elaboratae IV. vo-
lumine orbi literario offeruntur, pro instituti nostri
ratione eas tantum excerpimus, quae ad scientiam
medicam et naturalem pertinent, reliquis non nisi
breuiter laudatis.

Ad *classē physicam* igitur pertinent I. IO. FR. GME-T. III.
LINI *experimenta nonnulla cum mumiis instituta, recita-* p. 3.
ta a. d. 19 Maii 1791. Particulas e cavitatibus mu-
miae cuiusdam, quam ipsam pluribus descripsit, repe-
tita Auct. Ill. eum in finem subiecit examini, earum-
que naturam destillatione, menstruis, reagentibus
eruere conatus est, vt modum corpora humana con-
diendi, a veteribus adhibitum, hoc exemplo illustra-
ret. Intellexit vero per tentamina sua, ad illam mu-
miam nec asphaltum, nec resinam quandam vegeta-
bilem, nec vtrumque corpus inter se mixtum, im-
pensum fuisse. Destillatione enim nec acidum, nec
oleum, quale e resinis et bitumine extricamus, excep-
pit, neque in reliquis tentaminibus quaedam cum re-
sina et bitumine intercessit similitudo. Nulla porro
natri vestigia sese prodiderunt, aquae ope nunquam
sal lixiuiosum extraxit, e cineribus vero vegetabile
potius, quam minerale alcali elixiuauit. Destillatum
maiores cum illis habuit similitudinem, quae a vege-
tabilibus putredine in humum resolutis destillatione
A 2 expel-

expelluntur, cum oleo empyreumatico et sale lixiuio-
so volatili. Accedit, quod aquae in massam nostram
longe maior vis fuerit mēstrua, quam vini et olei
terebinthinae; solutio enim aquosa decoctum plan-
tae amarae saturatissimum retulit. Humum vero
praesertim corporum vegetabilium et animalium ma-
xima ex parte aqua excipi, notissimum est. Confir-
mat idem tum fumus, quem carbo de materia illa re-
siduus emisit, tum cinis, qui post carbonis combu-
stionem restitit. Cinis quidem, cum ad instar cine-
rum plantarum, aquam affusam sale lixiuioso fixo im-
bueret, particulasque tum terrae calcareae, tum ferri
offerret, et ortum suum vegetabilem, et vegetabile
primae suae mixtionis minus, quam resina, tenax, lu-
culenter monstrauit. Modum iam, quo in condiē-
do hocce corpore fuerint versati, vberius exposuit.
Ex ipsius sententia illud non balsamicis perfuderunt
resinis, sed protractis intestinis, partem excauatam
vino palmeo, vel alio liquore antiputredinoso made-
fecerunt, internos eiusdem parietes puluere herba-
rum, fructuum, corticum, florum amarorum, adstrin-
gentium, aromaticorum impleuerunt. Qui pulueres
diutius quidem tum suae ipsorum decompositioni,
tum mollium funeris partium putredini resistentes,
progressu tamen temporis particulis volatilibus iis-
demque potioribus dissipatis, in puluerem humo
similem, cui fixiores adhuc inhaeserunt partes, abie-
runt. Aegyptios in aliis funeribus condiendis alia
versatos fuisse ratione, testimonia auctorum et sua
ipsius experimenta, cum alius mumiae particulis in-
stituta probant; rarius tamen simplicem aut resinam
aut bitumen, frequentius vtrumque corpus inter se
mixtum adhibuerunt. Asphaltum quidem odore ma-
xime foetido, quo mari mortuo supernatans, praeci-
pue infectum est, per artem orbasse verisimile vide-
tur; quin exstat quoque asphaltum odoris minus in-
grati.

grati. Inquisiuit denique in pigmentum, quo falciae p. 20.
 corpori funeris istius circumligatae obductae fuerant,
 quodque quadruplicis fuit generis, atro-caeruleum,
 fusco-rubrum, luteum et pallide flauum. Quae qui-
 dem quamuis lintheaminibus abrais, vt et glutine
 essent inquinata, per examina tamen aquae, acidorum
 mineralium, calcinationis ope instituta ipsorum
 eruit naturam.

II. 10. ANDR. MURRAY de plantis aliquot cognitis p. 26.
Hort. reg. bot. prouentus anni 1780. — Saxifraga
ligulata Murr. f. *stolonifera* THUNB. est *S. sarmento-*
sa LINN. *Ligulata* vero Nostro appellatur, propter
 petala 2 deorsum versa longa ligularumque ad instar
 propendentia. Planta iaponica, caeterum perennis,
 caespitosa, sarmentosa. — *Scrophularia altaica*. Ha- p. 35.
 bitus totius plantae, in Sibiria circa fortalitium Tige-
 rekanum crescentis, incanus ex pilis tenellis abunde
 transpirantibus. *Scroph. Scorodoniae* maxime adfinis
 est; sed ab nostra distinguitur: colore profundius
 viridi, pilis subfuscis, non albis; foliis angustioribus,
 regulariter magis serratis; racemo foliis interstincto,
 non aphylo. — *Plantago squarrosa*. Nomen *squar-* p. 38.
rosae huic tribuitur propterea, quod bracteae capitu-
 lorum floralium inter se notabiliter distant eaeque
 sunt insignes. Planta annua differt a *Pl. indica* cau-
 libus-procumbentibus (nec erectis), vndique in cae-
 spitem diametri bipedalis adeo diffusis; capitulis cy-
 lindraceis (nec ouatis); bracteis vbiuis ternis, linea-
 ribus et longe ultra flores prominentibus, squarrosis;
 contra in illa infimae sunt quaternae, non valde pro-
 tensae, reliquae intra flores reconditae. In Aegypto
 haec planta salsa combusta ad vitra, saponem aliaque
 conficienda adhibetur. — *Croton argenteum* LINN. p. 41.
 Char. eius genericus est sic emendatus: *Floris Mast.*
Cal. Lacinae tres extimae angustiores, carnosae;
 duae interiores latiores, hyalinae. *Cor.* petala linearia,
 A 3 hyalina,

hyalina calyci inserta, passimque longiora. *Stam.* calyce duplo longiora, distantia. *Flor. Fem. Cal.* Laciniae duae liberae, latiores; reliquae tres coalitae cum totidem bracteis lanceolatis, ferratis, oblongis, villosis.

Capf. 3 - cocea, epidermide primum villosa, dein marcescente in 6 lacinias dehiscente, 6 - valvis, elastice defiliens. — *Hyacinthus viridis* LINN. apicibus corollae longe subulatis et corolla 1 - petala omnino viridi a reliquis speciebus distinguitur. In Capite bonae spei habitat.

P. 46. III. IOHANNIS BECKMANNI comment. de *Spuma maris, e qua capitula ad fistulas nicotianas finguntur*, praelecta a. d. 17. Nouembr. 1781. — Massam hanc, quae propter varias virtutes, leuitatem, tenacitatem, quod difficilius incalescat, et oleum nicotianae adinstar terrae bibulae insugat, optima ad capitula pro fistulis nicotianis formanda adhibetur, tum ipse Auct. Ill. tum MOENCHIVS, Prof. Cassellensis, huius precipuis adductus, variis, quo melius eiusdem naturam penitus indagarent, subiecerunt tentaminibus. His igitur ipsis innisus vtramque de natura huius materiae sententiam, tum BRÜCKMANNI, qui e subtilissimo ossium sepiarum pulvere, tum quorundam peregrinatorum, qui e Syria et Natolia reduces e pumice haec capitula fingi contenderunt, repudiat, erroremque exinde, quod vtrumque corpus nomine spumae marinae interdum insigniatur, deducit. Similiter LINNAEI, aliorumque opinionem, qui ad argillam lithomargam referunt, improbat. In illam potius terrarum classem, quam GERHARDVS petras pingues, terram muriaticam continentes appellauit, referendam esse censet. Spuma enim marina basin habet salis amari, et quadam cum steatitis et tripelis coniuncta tenetur affinitate. Eidem quoque classi terram miraculosam Saxoniae subiicit, quam GERHARDVS ex ipsius mente non satis apte terris, quae aluminis materiam fouent, annumerauit. In primis huic

de spumae marinae natura asserto multum GEOR-
GII testimonio accedit, qui in itinere per Russiam
suscepto, se tripelam colore albo, cinereo et rube-
scente, quae steatitis non absimilis fuit, inuenisse, e
qua capitula ad fistulas nicotianas formentur, disertis
verbis scripsit. Locum vero, vnde gentes orientis spu-
mam maris repetunt, omnium diligentissime SPO-
NIVS et WHELERVS in itinerario suo assignarunt.
Effoditur in colle quodam haud procul Thebis prope
viam, quae versus Negropontum ducit, (forte Ismenio
veterum, vt WHELERVS suspicatur). Terra vix ef-
fossa casei recentis vel cerae speciem habet, formatur
ope cultri in capitula, quae sine vlllo ignis adminiculo
ita indurant, vt lapidea videantur. Eadem quoque
TOVRNEFORTIVS narrat. Propter insignem vero
capitulorum, quae quotannis diuenduntur, multitudi-
nem vix vna fossa tantam terrae suppeditare poterit
copiam, vt illis quoque, qui aliis in locis eandem ob-
viam esse contenderunt, fides habenda sit. Auſt. CL
ab amico Cronstadiensi in Hungaria terram nostram
ad oram propontidis seu maris, hodie *Marmora* ap-
pellati, effodi; ab alio vero e Natolia ipsam repeti
accepit. Neque vero in solo Oriente, sed in Ame-
rica quoque septentrionali, maxime circa urbem *Que-
bec* e fodinis eruitur, vbi sub stratis calcareis stratum
terrae cuiusdam mollis, particulis minimis, quas ocu-
li vix distinguere possunt, effoditur, effossa ope cultri
in capitula formatur, quae aëre vel igne leni siccata
indurescunt, et album colorem in cinereum mutant.
Capitula fistularum, quibus Americani ad fumum ni-
cotianae hauriendum vtuntur, quas *calumets* vocant,
ex ipsa hac massa formari, Auſt. suspicatur. Terra
igitur nullo igne, vel saltem leniori eiusdem gradu
torretur, vel vritur, cum mollities et raritas ipsorum
ea sit, vt aciculis configantur, et olea, vt oleum lini,
quo sanguis draconis solutus fuit, insugant, colorem;

que istum consuetum illi, qui a magna olei empyreumatici nicotianae copia resorpta oritur, similem sibi concilient. Neque ex massa hac in argillae morem subacta, haec formantur capitula, sed scalpando, ut e lapide exsculpuntur signa, conficiuntur. B. tamen se accepisse asserit, tertiam recens effossam aqua affusa lauari, e ponderosiore capitula in Europaeorum, e leviori in Turcarum usum parari. Pleraque capitula rudia vtrinque modo perforata, ex Oriente apportuntur; Europaeorum vero studio abraduntur, effinguntur, poliuntur, oleo et cera, quo magis splendeant, firmioraque euadant, coquuntur. Inprimis vero ad elegantiam capitulorum materia homogenea, solida, sine rimis atque fissuris, iusta inter collum et furnum proportio, colli orificium in imo furni fundo apertum, plurimum facit. Adeoque ex magna illorum copia plurima ut minus idonea, minusque elegantia reiciuntur, pretiumque elegantiorum ideo insigniter augetur. Artem hanc capitula nostra emendandi effingendique praeter alios Norimbergenses, Lemgo-vienses et Rulenses colunt. Incolae praecipue pagi Rula dicti, qui partim ad principatum Eisenacensem, partim Gothanum pertinent, arti student e scobibus, frustulis, ramentis, testis fractis per iustam tractationem nova capitula, veris admodum similia, formandi. Quam ipsam agendi rationem, a nullo huc usque descriptam, Auct. cum ab amico, qui Rulae commoratus fuit, ipse fuerit tradita, pluribus enarrauit. Modus denique horum capitulorum bonitatem num vera sint, an ad- vterina examinandi ad finem subiungitur.

IV. HENR. AVG. WRISBERGII *Exper. et obseruat. de utero grauida, tubis, ouariis et corpore luteo quorundam animalium cum iisdem partibus in homine collatis.* Sect. I. Observationes Cel. Auct. tum ex varii generis animalibus, tum praeprimis e suis repositae, primum organa generationis allata illa in fortu-
bus,

bus, deinde in animalibus ad concipiendum maturis, denique in animalibus gravidis, tandemque in effoetis illustrant. Sunt autem haec omnia vti dissertore solertissimo quam maxime digna, ita talia, quae non satis commode in compendium redacta lectoribus possint proponi. — Ex altera autem huius commentationis sectione, in qua praeter alia de vteri tunicis multa diligenter annotata reperimus, liceat transcribere, quae Auctor de structura vteri musculari ratum habet atque experientia confirmatum. Plane, inquit, cum p. 92. WALTERO persuasus sum, magna et instar vteri brutorum cohaerentia strata muscularium fibrarum nec in interiore, nec in exteriori vteri superficie inueniri: infinita autem copia breuium et longorum fasciculorum muscularium vterum in omni regione omnique parte perreptant et percurrunt, nec frustraneum laborem suscipimus, si nonnullos fasciculos sub tunica extima remota, alios in media parte, alios denique in interiore superficie cernere volumus. Stat igitur Cel. WRISBERGIUS ab eorum partibus, qui vterum ad se contrahendum carneaе structurae auxilio carere non posse statuunt, cuius praeterea necessitatem analogiae luce multum illustrauit.

Ad classē mathematicam referendae sunt dissertationes I. ABR. GOTTH. KAESTNERI de rotarum dentibus. II. M. ALB. LVD. FRID. MEISTERI de arationum compendiis ab ordine sulcorum petitis. p. 26.

Ad classē historicam et philologicam spectant hae commentationes I. Viri Summi CHR. G. HEYNII, numismae, quae e regis Daniae liberalitate in Museo academico seruantur, accuratior notitia, cum obseruationibus. p. 3. II. de numo Iuniae Fadillae Augustae et de numo Othonis aereo graeco e Museo Illustrissimae Comitissae de Bentinck. III. CHR. GVIL. FRANC. WALCHII obseruationes de Sabaeis. IV. CHPH. MEINERSII iudicium de libro, qui de mysteriis Aegyptiorum inscribitur, et Iamblichus

P. 87. *blischo plerumque vindicari solet.* V. IO. CHPH. GATTERERI *commentatio geographica de Herodoti ac Thucydidis Thracia.* P. I. de Thracia septentrionali. c. tab.

Denique et adiectae sunt IO. MATH. GESNERI *comment. I. II. de Sileno et Silenis*, quae iam recitatae fuerunt d. XI. Febr. et XII. Aug. CIOCCCLXIII.

Ex historia huius illustris academiae, huic tomo praefixa, haec excerpimus. Hoc ipso anno societati ereptus morte fuit IO. AVG. ERNESTI, cuius merita breui quidem, at iusto ponderat iudicio, Summus HEYNIUS. Serenissimus Dux Württemberg. CAROLVS inter Sodales honorarios receptus, vna cum OVE DE HOEGH GVLDBERG, Regi Daniae a consil. secretioribus et sanctiori consessui reipubl. regend. a secretis etc. *Sodalium, qui ad commercia litterarum inter externos legi solent*, numerus quoque auctus fuit ANGELO GVALANDRISIO, Patauino, IO. NIC. WILSE, Phil. Mag. et coetus Spydbergensis in Norwegia Parocho, MARC. ELIES. BLOCHIO, Med. Doct. — De quaestionibus denique a Celeberrima Germaniae societate publice ad disceptandum hoc anno propositis, alio iam egimus loco.

To. V. Quinto Volumine continentur *physicae* commentationes.

I. IO. ANDR. MURRAY *Observationes botanicae in stirpes aliquot novas et minus cognitae Horti Reg.*

P. 3. *Acad. praelectae anno 1782.* — In hacce tractatuncula Auctor describit *Lyfinachiam atropurpuream* atque *Ephemeram* LINN. Illa enim gaudet ramis diffusioribus, subglaucis, vndique viridibus; caule longe crassiore, basi purpureo; foliis alternis, subalaribus, ovato-lanceolatis; racemo angustiori magisque elongato, pedicellis brevioribus, calyce purpureo-fusco; corolla exigua, rosea; laciniis conniuentibus; haec contra instructa est: caulibus virgatis, decompositis; racemis simplicibus, terminalibus; corollis conniuentibus

tibus lacinias 6 habentibus. Quibus plantis Noster nonnullas adiunxit sequentes: *Veronica marilandica* LINN. Est planta biennis, glaberrima, tenella, fragilis, et ob corollae regularitatem stylique defectum memoranda. — *Scabiosa vralensis* MURR. Haec autem species a Nostro rite examinata proxima accedit ad *Scab. tataricam*, a qua vero differt: caule longe altiore, fistuloso, hispido: foliis sessilibus, basi ampla amplexicaulibus; pinnis ovatis, lanceolatis; calyce squamis paucis lanceolatis, adpressis, corollam aequantibus; corolla alba: receptaculo villoso. — *Celosia procumbens* IACQ. Descriptio huius plantae secundum Nostrium ita ab illa IACQVINI distat, ut hic videret corollam 5-petalam; petalis erectis, cylindricis; ore patulo; e contrario MURRAYVS semper 1-petalam, porro stigma perpetuo simplex, nunquam bifidum, observaret.

II. 10. FR GMELIN *commentatio de acidulis Dri-* p. 29.
burgenfibus et generatim de examine aquarum mineralium, praelecta a. d. 22 Iun. 1782. — Secundum optimorum chemicorum praecepta Auct. III. huius aquae mineralis instituit analysin. Vtraque via tum per resolutionem in partes constituentes, tum per compositionem aquae nostrae naturam penitus perscrutatus est. Analyfi dicavit 69 tentamina, compositioni vnum. Partes, quas elicuit, sequentem in 10000000 p. 55. aquae partibus servant rationem:

Aër fixus explet partes	18243.
Sal Glauberi	6510.
Sal amarum vulgare	1047.
— — muriaticum	1415.
— ammoniacum fixum	1132.
Selenites	18229.
Ferrum	6195.
Terra calcarea cruda	5208.
Magnesia cruda	679.

Terra.

Terra aluminis	509.
Terra silicea	85.
Materia extractiva	283.

P. 56.

III. IOHANNIS BECKMANNI *commentatio de historia sacchari*, recitata a. d. 25 Ian. 1783. Ex omni Viri Ill. disputatione saccharum nostrum Graecis atque Romanis incognitum fuisse patet. Potuisset quidem hocce artis productum, cum planta illa, quae nobis saccharum offert, arundo saccharifera, sua sponte in variis Asiae et Africae regionibus nascatur, apud eosdem in usu quoque esse. Diligentior vero sacchari nostri cum ea massa, quam veteres saccharum appellarunt, comparatio, utrumque maxime discrepare docet. Veterum enim saccharum a natura potius productum, quippe quod e multorum testimoniis in modum gummi plantis arundinaceis adhaesit. Cur vero nullus recentiorum eiusmodi lacrimas saccharaceas se vidisse asseruerit, RUMPHIUS, qui in huius plantae naturam inquisivit, inde explicat, quod coloni ipsam non ad eam usque proceritatem colant, donec lacrymae oriri possint. Veterum igitur saccharum ad naturam prorsus accessit melleam, viscidum, tenax, minus fragile, impurius fuit, nostrum variis purgatur artificiis, vi exprimitur, ope ignis vehementis inspissatur, coquendo et despumando variisque additamentis purgatur, exiguasque propter immunitatem a partibus mucilaginosi et oleosis format crystallos. Veteres materiam quandam dulcem ex arundinibus collectam cognitam habuisse, B. quidem putat, num vero, cum plures plantae arundinaceae in India melleas guttas exsudent, eadem planta fuerit arundinacea, e qua nostrum saccharum paramus, non certo liquet: accedit, quod ros melleus, qui, ut PICCOLO testatur, in India interdum adeo copiosus sit, ut in arundinibus sponte sua cogatur, saccharoque sapore, praeter colorem, simillimus sit. Forte vero veteres massam saccha-

saccharo nostro admodum similem, alio modo nomine, vt multi viri docti opinati sunt, appellarunt. Ipsi enim mellis nomine omnia insigniuerunt dulcia, inprimisque mellis cuiusdam arundinacei faciunt mentionem, quod nec colore, nec habitu externo a sale communi fuerit diuersum. Neque ad potum dulcem, quem Indi ex arundinum conficiunt radicibus, nostra adhibetur planta, quae non ad tantam adspirat proceritatem. SALMASII vero sententiae, qui saccharum veterum cum sacchar mambu Indorum et tabaxir Persarum et Arabum conuenire statuit, variis de causis non subscribit. Saccharum veteres rarius atque in vsum solummodo medicum, mel contra ad condimenta aequè ac medicamenta impenderunt. Commode vero cum vtroque consilio nostrum adhiberi possit saccharum, ipsos illud ignorasse quodammodo concludere licet, nam caritate se deterreri non passi fuissent.

V. H. A. WRISBERGII *obseru. anatomico-obstetri.* p. 17.
ciae de structura oui et secundinarum humanar. in partu maturo et perfecto collectae. Tres Cel. Auctori partus inter plures quam 2000 occurrerunt, vbi foetus ouo integro illaesisque velamentis in lucem editus est. Qua data opportunitate cum et integri oui naturam, pondus vniuersi foetus habitaculi, quantitatem amnii, habitum foetus velamento adhuc inclusi egregie potuerit obseruare, quae de his rebus exposuit, notatu sunt dignissima. — Praeterlapsa sunt in p. 79.
vno eiusmodi foetu a partus articulo ad veram respirationem *septem*, in altero *nouem* temporis minuta; vterque antea motu et agitatione vitae luculenta signa dederat. Hoc igitur docemus, caute in foro vitam foetus diiudicandam et pulmonum docimasiam esse adhibendam. — In eo omnes Auctoris observationes conspirant, pondus secundinae integrae fere semper $1\frac{1}{2}$ aut $1\frac{2}{3}$ siue vnam libram cum dimidia ci-p. 80.
villis.

vilis ponderis aequare, rarius infra vnā librā descendere, aut $2\frac{2}{3}$ $2\frac{1}{2}$ $2\frac{1}{3}$ librarum superare, rarissime $2\frac{1}{2}$ aut 3 librarum pondus obtinere. — Funiculi vmbilicalis longitudo *naturalis* innumeris fere dimensionibus confirmata 19, $19\frac{1}{2}$, 20 pollices non superat. Non tanta frequentia *nodi* in fune cernuntur, quam vulgo creditur; inter nouem partus vnus tantum funiculus vnico nodo eminentiori instructus est. —

p. 82. Maxime frequens liquoris amnii quantitas inter vncias x et libr. ii medium pondus habere solet. — Post prolata nonnulla de ortu vasorum placentae, eorundem habitum in media circiter grauiditate conspicuum fusius describit, et addita ad calcem eleganti iconē cui quatuor mensium, in qua vasa placentam formantia iniecta lenique maceratione euoluta conspiciuntur, illustrat. Sicuti autem omnis haec commentatio egregiis obseruationibus ditissima est, ita Cel. Auct. praepimis in eo summa cum diligentia atque dexteritate versatus est, vt conspiranti frequentium obseruationum ordine nexum partium cui inter se, placentaeque cum velamentis clarius demonstraret. Caeterum ad illam iam nominatam iconem accedit imago resecti vasorum vmbilicalium in placentae cotyledones abeuntium trunci, qualis perforato chorio rescissus apparet.

p. i. *Mathematicas* commentationes cum societate communicarunt I. ABRAH. GOTTH. KAESTNER *de rotarum dentibus*, et II. ALB. L. FR. MEISTER *de montium origine ab axis terrestribus mutatione*, P. I. (Cum sint viri eruditi, qui inter causas mutatae superficiei globi nostri terraeque non vltimo loco ponant aquarum, quae globum ambiunt, ab axis diurni mutationibus oriundas translocationes, Cel. DE LUC *) duas sententiae illi opponit difficultates, quas heic Cl. M. remouere studuit.)

Inter

*) Lettres physiques et morales sur l'histoire de la terre et de l'homme, to. II. P. V.

Inter commentationes *historicas* et *philologicas* emi- p. 1.
nent I. C. G. HEYNI, *noua armorum inuenta in veteri*
Graecia, eorumque effectus; de Diodori fide et auctori- p. 89.
tate aestimanda ex auctoribus, quos sequitur; et deni- p. 131.
que allocutio in solennibus anniuersariis societatis d.
XVI. Nou. II. C. GU. FRANC. WALCH *de Michaelis* p. 18.
Glycae aetate. III. CHPH. MEINERS *iudicium de qui-* p. 45.
busdam Socraticorum reliquiis. IV. IO. CHPH. GAT- p. 89:
TERERI *de Herodoti ac Thucydidis Thracia* Comm. II.

Commentationes antiquiores additae sunt tres IO. p. 1-64.
MATTH. GESNERI, quibus *inscriptiones Potoschianas*
illustrare studuit.

Denique lubet etiam quaedam ex historia societa-
tis, in voluminis huius limine enarratae, commemo-
rare. Mors sodalibus exteris hoc ipso anno subduxit
IO. PRINGLIUM, cuius in locum lectus est FELIX
FONTANA, physic. et mus. phys. Florent. director.
Affessores ordinarii, qui in consessibus academiae pu-
blicis locum suum ac sedem habent, adeoque in con-
tubernio seniorum sunt, iuuenes ad optima quaeque
adspirantes, et eruditione inter suos aequales conspi-
qui, allekti sunt BLASIVS MERREM, et CHR. GVIL.
IAC. GATTERER. — De quaestionibus, quarum opti-
mae solutioni publicum praemium promissum, et con-
cessum est, alio tempore locoque egimus. — Vltimo
loco de scriptis, machinis, aliisque societati oblatis
donis expositum est.

Volumine sexto commentationes physicae, in socie- Vol. VI.
tatis consessibus publice lectae, continentur I. IO. p. 1.
ANDR. MURRAY *descriptiones stirpium aliquot noua-* p. 18.
rum vel minus cognitarum Horti reg. Botanic. Societati
reg. scientiarum 1783. oblatae. — *Spilanthus salua-* p. 3.
ria DOMBEYI, qui semina ex regno Peruuiano
retulit. Planta annua, pedalis, habitus hir-
suto-pubescentis; radix masticando saporem subsal-
sum acremque ita habet, vt totum os grato calore
perfun-

- perfundat. Folia sicca quoque salsa amaraque. Auctor sensit, ut salinae confluxus inde promoueretur. — *Lycium heterophyllum* MURR. Quoniam folia multifariam habent figuram, *heterophyllum* Noster dixit hanc stirpem. Spinarum natura eadem, ac in *Adelia acido*; *Lycio europaeo*, observatur. Pleraeque enim sunt gemmae foliiferae; aliae tamen indurescunt; aliae rudimentum modo unius pluriumue foliorum in apice gerunt. Vernali tempore 1783 spinas longe pauciores, quam autumnis subsequenti anni, Noster observavit; porro quosdam flores, modo perpaucae, quadrifidos atque folia utrinque laevia, vidit.
- p. 6. — *Gypsophila viscosa* MURR. Cel. POTTIVS plantae, cuius semina Noster misit, hoc dedit nomen. Capsula 4-valvi distinguitur a reliquis speciebus. *Solanum marginatum* LINN. i. e. *Sol. aculeatum* MURR. Ill. IACQVINVS in plantis suis rarioribus huic plantae nomen *Sol. sancti* false imposuit. Stirps est annua, habitus aculeati et tomentosi. — *Tetragonia expansa* MURR. Semina huius sub *Tetr. herbacea* Auctori missa sunt. Planta diligentius examinata Noster vidit illam non esse speciem. Fructum 8-locularem, nec 4-locularem, vidit. Habitus plantae succosus, fragilis, papillofus.
- II. EIVSDEM observationes in stirpes quasdam re-
- p. 20. *tens detestatas recitatae* anno 1784. — *Solandra lobata* MURR. Cum pristina *Solandra*, a LINNAEO systematici vegetabilium inserta, qua genus nouissime interierit, in *Hydrocotylen capensem* commutata, nouum Noster genus istius viri memoriae dicauit cognomine idque in nouissima systematis editione in *Monadelphia polyandria* inter *Sidam* et *Malathram* collocauit. Petala corollae in nostra magis coalita, quam in adfinibus columniferis, Auctor monet. — *Forskohlin angustifolia* MURR. Est annua, omnino aspera hispidaque.
- p. 24.

spidaque. Flores sunt bini exigui, compactiori intricatiorique lana ita cauo suo repleti, vt solummodo acu aut scalpello solui possint. Styli setis rubris distinguuntur. A FORSK. *tenatissima*, in cuius flore petala octo, totidemque stamina, Noster numerauit, differt nostra, maxime habitu magis virgato, caule tereti; ramis petiolisque purpureis; foliis lanceolatis, dentato-sinuatis; pistillis tribus. — *Rhus semialatum* MURR. Petioli p. 27. nonnisi in extremis internodiis foliorum vtrinque membrana gaudent, qua tamen et basis internodiorum destituta est, qua de re hæc stirps Nostro appellata est *semialata* atque pone *Rhus copallinum* in systemate collocata. Truncus huius stirpis simplex, apice foliosus, lactescens. Folia, quae versus autumnum rufo tinguntur colore, interdum abrupte pinnata, obseruata sunt. — *Xanthium* p. 32. *echinatum*. Auctor animaduertit quoad fructus figuram hocce a *Xanth. orientali* vario modo discrepare. Fructus enim in hacce planta est cylindrico-ouatus. Aculei magis sunt incurui. Folia minus manifeste triloba. Maculae in caule desunt In nostra autem planta nullum pistillum in flor. mascul. se deprehendisse Auctor monet. — *Carduus ciliatus* MURR. Planta per p. 35.ennis, *Card. lanceolato* similis: a quo tamen multis modis discrepat. In *Card. lanceolato* caulis est alatus, non nudus, inde a basi ramosus: ramis patentibus. Folia vtrinque viridia, angustiora, asperiora, rigidiora, supra punctata: laciniis omnibus aequalibus breuibisque. Flos solitarius foliis tectus, mox terminalis, mox sessilis. *Cal.* ouatus, nec globosus; squamis angustioribus, margine nudis, nec ciliatis, basi sublanatis. — *Berberis fibrica* PALL. Pedunculos huius floris solitarii, terminalis, conglobati, inferi, cernuos. teretes esse, apice incrassato. Huic autem speciei insuper Noster adiunxit characteres reliquarum *Berberis* specierum correctiores.

p. 41.

III. IOH. FRID. GMELIN *comment. de tinctura antimonii ab Ill. THEDEN nuperius commendata*, recitata a. d. 19. Iulii 1783. — Dudum iam haec tinctura antimonialis, a THEDENIO nuper commendata, BASILIO VALENTINO, viro de chemico antimonii scrutinio meritissimo, vt et reliquae tincturae, quae ex hocce metallo parantur, fuit cognita. Propter insignem vero eiusdem virtutem, viamque, quam THEDENIVS proposuit, longiorem sumtuosioremqve Auct. Ill. de eo cogitavit, num magno temporis, laboris, sumtuumque compendio aliam parandi rationem, quae nullam virtuti medicatae afferret iacturam, inire possimus. Multa hunc in finem ipse instituit experimenta, quorum euentus hacce enarrauit tractatione. Loco aceti concentrati, aliud quodcunque acetum non nimis debile et impurum, vini, pomorum, quippe cum vis medicata per partes praecipue oleosas augeatur, adhibere suadet. Ea spiritus vini portio, quae leni igne per destillationem excipitur, non vt inutilis reiiciatur, sed denuo massae extrahendae infundatur: vt verus enim spiritus vini salibus soluendis egregie potest inferuire. In vniuersum spiritus vini materiae tamdiu et toties affundatur, lenique calore digeratur, donec nullum amplius et colorem et saporem sibi conciliauerit. Iam omnis misceatur, aliqua eiusdem pars per destillationem lenem fugetur, superstes inspissetur. Sola quidem aqua propter maiorem vim menstruam, qua in corpus extrahendum agit, commode adhiberetur, nisi habitus externus, quo in medicamentis porrigendis aegrotantium morositati succurrendum est, dissuaderet. Color enim sordidus, obscurus, turbidus, odor saporque minus gratus facile ab eius vsu deterrerent, quamuis per solutionem frigidam haec incommoda quodammodo emendari possent. Itaque fluidum forte ex spiritu et aqua mixtum vel spiritus vini aquosis particulis

culis paullo saturatior, vt francogallicus aut rectificatus optime huic fini responderet, nisi plura huic parandi rationi officerent. Partes salinae potiores aquam, qua facile soluntur, a spirituosiss se iungunt partibus, atque aqua soluta olei instar in fundo vasis fluctuant, neque cum reliquo latice, nisi maiori aestu partem spiritus abegeris, connubium ineunt. Mera fere cum iam remaneat aqua, medicamentum minus suaue simpliciiori quoque via parandum obtinetur. Accedit, quod spiritus vini et francogallicus et rectificatus propter diuersum plerumque puritatis gradum, praeparatum inaequalis virtutis et efficaciae offerat. Alio porro tinctura secundum ipsam THEDENII formulam parata laborat vitio, pars eiusdem eaque haud inertissima tempore succedente in fundum demittitur, cum crystalli illae, quae fundo assident, arcanum tartari antimonialibus particulis, a quibus praecipuae virtutes pendent, grauidum referunt. Optimum hinc habet tantam spiritus partem destillare, vt portio superstes omne sal multo minori calore solutum retinere possit. Praecipuum enim exinde in vsum medicum redundabit commodum, vt medicamenti virtus semper sibi sit aequalis. Ipsam igitur tincturam natura sua terrae foliatae tartari partibus sulphureis et metallicis antimonii impraegnatae in spiritu vini purissimo solutionem habet. Iure enim a GOETTLINGII sententia recedit, qui ipsum hunc liquorem terram foliatam tartari spirituofam habet, eamque in illius locum substituere suadet. Formulam LEONHARDI, qui ad hanc tincturam parandam spiritum arcano tartari quam maxime saturatum atque hepatis antimonii confuso adhuc calenti superfusum digestionem committere iubet, suis fultis tentaminibus non plane quidem improbat, meliorem vero GEOFFROYI rationem censet, qui ad parandas metallorum tincturas sal siccissimum diu cum hepate antimonii tritum,

spiritu vini superfundere suadet. Iterata vero spiritus vini ex THEDENII praeceptis destillatione, hunc in oleum vini, aut naphtham mutari, ideo in dubium vocat, cum arcanum tartari sine acido fortiori suum acidum non dimittat, quod ad naphtham impendi possit. Caput mortuum, quod restat, ad naturam kermes mineralis accedit, quod, nisi nimis sollicitè elueris medicamentum resoluens, externe adhibendum offert.

IV. HENR. AVG. WRISBERGII *comment. de membranarum ac inuolucrorum corporis humani continuationibus partim dubiis, partim veris.* Propria inuolucra nec ex alia membrana orta Cel. Auctori sunt, sclerotica, cornea, choroidea, periostea, renis, splenis, testiculi et epydidymidis tunicae; ad continuatas autem et ex aliis membranis procreatas tunicas, neruorum vaginas a dura matre, pericardium, pulmonum, maiorum cordis et pulmonum vasorum tunicam externam, oesophageae tunicae partem a pleura, omnium in abdomine comprehensorum viscerum involucra praeter lienem, a peritoneo producta referenda esse putat. Tunicam vaginalem funiculi spermatici, vasorum cruralium etc. controuersas adhuc peritonei continuationes a multis haberi. Postea in eo in primis laborat, ut, quae de tunicarum coniunctione dixit, anatomico-pathologicis sectionibus illustraret, idque egregie eum praestitisse quis dubitet? Perscrutatus autem primum pectoris viscera, quid thoracis inflammatio, puris collectio, aquae hydropicae effusio de membranarum continuatione in cadaueribus eum docuerit, narrat atque declarat. His accedunt experimenta de producto ad vasa maiora ipsumque cor pericardio. Tunc ubi ad ulterius confirmandam iam alibi a se illustratam dubiam peritonei in tunicas vaginales et Nuckii diuerticula elongationem progreditur, pueri hernia congenita laborantis cada-

ver

ver affert, in quo rete vasorum iniectorum eleganti continuatione ex parte peritonaei abdominali in tunicam vaginalem procedebat. Elegans diuerticuli Nuckiani specimen in puellae cadauere vidit. — Renes, capsulae, nerui, vasa sanguifera maiora, vretes, vesiculae seminales et canales deferentes a peritonaeo non quidem tunicas, sed multum cellulosae sortiri, nec negligendam etiam hanc esse coniunctionem, cum vti varia alia, ita a tali celluloso nerui intercostalis inuolucro saepe illa symptomata, quae afflato peritonaeo mediante neruo intercostali maximo per vniuersum corpus diffunduntur, oriri videantur. Quid de membranarum, interiora loca narium, faucium, laryngis, meatus auditorii, oesophagi, intestinorum, vaginae, vteri et vrethrae obuestientium, ex cute originibus statuendum sit, specialiori commentationi reseruatur.

Commentationes mathematicae scriptae sunt a Ve- p. 1.
nerando ABRAH. GOTTH. KAESTNERO de corporibus
polyedris data lege irregularibus; de sectionibus solidorum, p. 52.
crystallorum structuram illustrantibus: II. ab ALB. p. 107.
FR. MEISTERO, utrum montium origo explicari possit
per axis terrestres mutationem, Comm. II.

Commentationes historicae et philologicae huic vo- p. 1.
lumini insunt I. IO. CHPH. GATTERERI de Herodoti
ac Thucydidis Thracia Comm. III. II. CHR. GVIL. p. 18.
FRANC. WALCHII de τοῖς ἱστωρῶν τῆς ἐκκλησίας et τοῖς
ἱστορῶν Constant. M. III. CHPH. MEINERS de M. Au- p. 107.
relii ingenio, moribus et scriptis, atque IV. CHR. GOTTL. p. 137.
HEYNI de acie Homerica et de oppugnatione castrorum
a Troianis facta; et Elogium venerab. WALCHII. p. 1-8.

Ex historia academiae, ab Eodem Viro Summo
per annos LXXXIII. et LXXXIV. continuata, selegimus haec: priori anno CHR. WILH. BÜTTNERVS,
Ph. P. O. Ienam euocatus ex Sodalibus ordinariis in
numerus Sodalium exterorum transcriptus est, e

quorum numero morte subducti erant hoc ipso anno STEPH. DEMAINEBRAY, Angl. Regi astronomus in specula Richmoudensi, BENI. KENNICOTT, et iam antea GREG. MAYANSIVS. Adscripti inter amicos et familiares ANDR. CHR. HWID, Prof. vniuers. Hau-niensis, CAR. CHASSOT DE FLORENCOURT, quondam Duci Brunswicensi a consiliis camerae reddituum et metallorum, ANT. BRUGMANS, mathem. prof. quondam in acad. Groningana. Per annum LXXXIV. sodalium ordinariorum numerus CHR. GVIL. FR. WALCHIO, exterorum PETR. WARGENTINO, et TORBERN BERGMANNO deminutus fuit. Ex amicis et familiaribus IO. DAV. HAHN, med. prof. Leid. et PH. RVD. VICAT, medicus apud Lausodunenses decesserunt. Contra ea sodales ordinarii accesserunt IO. FR. BLUMENBACH, Med. Prof. publ. ord. Gotting. IO. PET. FRANCK, tunc ibidem med. prof. publ. ord. et LVD. TIMOTH. SPITTLER, phil. ord. P. P. O. *exteri* vero IO. CAR. WILCKE, phys. exper. prof. olim Hol-miensis. Inter amicos et familiares relati sunt CHPH. LVD. ALB. PATJE, Angl. Regi a secretis camerae red-ituum et aulae, IO. ANDR. DIEZ, histor. liter. prof. publ. ord. Mogunt. et bibliothecarius, IO. HELFR. MÜLLER, Princ. Landgrauio Hassiae Darmstad. archi-rectorum militarium centurio etc. BLAS. MERREM denique, mathes. et physices prof. Duisburg. — De quaestionibus, ab academia hisce annis ad disceptan-dum propositis, tacere lubet, eum tempore suo eas in hisce commentariis commemorare haud neglexeri-mus. — Denique scripta, inuenta et obseruationes enarrantur, a Sodalibus et amicis exteris cum acade-mia communicatae.

II.

Anleitung zur Kenntniß der besten Bücher in der Mi-neralogie und physikalischen Erdbeschreibung, nach chronologischer und geographischer Ordnung ge-sammelt

sammelt und herausgegeben von CARL FRIEDRICH WILHELM SCHALL. Nebst einer Vorrede von Herrn IOH. CARL WILH. VOIGT, Fürstl. S. Weimarischen Bergsekretair. Zweyte vermehrte Ausgabe. Weimar 1789. bey C. L. Hoffmanns Wittive und Erben. 8. pagg. 286.

i. e.

Introductio ad cognitionem optimorum librorum, qui mineralogiam ac geographiam physicam tractant, secundum ordinem chronologicum et geographicum collecta et edita a CAROLO FRIDERICO GVLIELMO SCHALL. Praefatus est IO. CAROLVS GVL. VOIGT. Editio altera auctior.

Cum nostra aetate mineralogiae studium admodum ferueat, laudandus est clariss. SCHALL, quod catalogo bonorum librorum mineralogicorum contendo, labori sane ac taedii pleno, operam nauavit. Nec mineralogiae amatoribus eius studium duplicuit, cum breui tempore prior huius libri editio distracta fuerit.

VOIGTI, celeberrimi mineralogi, nunc Duci Saxo-Vinariensi a consiliis montanis, praefatio ideo videtur addita, vt aliqua libro commendatio accederet. In ea, praemissis nonnullis obseruationibus de studii mineralogici vicissitudinibus eoque, qui nunc est, fervore, de mediis terrae calcareae varietates certo dignoscendi differitur. Auctor est VOIGTIVS, vt mineralogi ad petrificata terris calcareis inhaerentia diligentius attendant.

Libri ipsius Schalliani haec est oeconomia.

Prima sectio. Libri oryctologici generales de regionibus certis terrae in vniuersum (pagg. 1-62).

— *Secunda sectio.* Libri oryctologici de regionibus certis.

certis. *Prima pars.* De *Germania* in vniuersum. (p. 63-68) — *Secunda pars.* De *Germaniae* decem circulis. a) De *circulo saxonico superiore.* (p. 69-91) — b) De *circulo saxonico inferiore.* (p. 92-99) — c) De *circulo austriaco.* (p. 100-106) — d) De *circulo bauarico.* (p. 106-107) — e) De *circulo francico.* (p. 107-112) — f) De *circulo sueuico.* (p. 113-116) — g) De *circulo rhenano superiore.* (p. 116-123) — h) De *circulo rhenano inferiore.* (p. 123-125) — i) De *circulo burgundico.* (p. 125) — k) De *circulo westphalico.* (p. 126-128) — *Secunda pars.* De *Bohemia, Morauia, Silesia et Lusatia.* (p. 129-147) — *Tertia pars.* De *Lusitania et Hispania.* (p. 147-151) — *Quarta pars.* De *Gallia.* (p. 152-170) — *Quinta pars.* De *Belgio.* (p. 171-173) — *Sexta pars.* De *Heluetia.* (p. 174-173) — *Septima pars.* De *Italia.* (p. 184-201) — *Octaua pars.* De *Magna Britannia.* (p. 102-209) — *Nona pars.* De *Suecia* (p. 210-214) — *Decima pars.* De *Dania et Noruegia.* (p. 215-218) — *Vndecima pars.* De *Polonia.* (p. 219-221) — *Duodecima pars.* De *Borussia.* (p. 222-226) — *Decima tertia pars.* De *Hungaria et Transsylvania.* (p. 227-232) — *Decima quarta pars.* De *Russia.* (p. 233-238) — *Decima quinta pars.* De *Asia.* (p. 239-246) — *Decima sexta pars.* De *Africa.* (p. 247-250) — *Decima septima pars.* De *America.* (p. 251-261) — *Decima octaua pars.* De *terris polaribus.* (p. 262-266). — Accedunt index auctorum et supplementa.

III.

Delectus opusculorum ad scientiam naturalem spectantium. Edidit CHRISTIANVS FRIDER. LUDWIG, D. Historiae naturalis in vniu. litt. Lipsf. Professor. Volumen primum. Lipsiae, apud

apud Siegfridum Lebrecht Crusium. 1790. 8.
pagg. 560. cum tabb. aenn. septem.

Inter plures, quos possidet scientia naturalis commentationum thesauros, et diaria, tamen clarissimo LUDWIGIO, iam professionem historiae naturalis in academia Lipsiensi praeclare tuenti, visa est desiderare talem collectionem, qualem hic composuit atque congeffit, quae nimirum variarum academiarum dissertationes secundum aliquem materiarum ordinem et feriem in lectorum conspectum produceret. In ea doctissimus vir versatur opinione, scientiam naturalem insigniter amplam, diffusam atque late patentem adhuc semper magis esse amplificandam, non solum condendis systematibus, quemadmodum multi, in academiis adeo, praepostere faciunt, ita quidem, ut characteres accuratius determinare, terminos artis optimos inuenire, nomina et recte intelligere et rite imponere (ad quod negotium graece latineque docti homines requiruntur) negligant; sed etiam coniungendam amplius esse historiam naturalem cum veteris et mediae aetatis geographia, linguarum studio, archaeologia, veterum scriptorum lectione, iuris scientia etc. Veretur enim, ne systema naturae post LINNAEVM, a quo omne repetit in scientia naturali principium, iterum corruat et false tractetur, quoniam plures in utriusque regni organici studio non satis intelligunt LINNAEVM et nimis negligenter iam nostris adeo temporibus ipsum sequuntur. Meliora et accuratiora solidioris doctrinae testimonia offert schola Werneriana in regni inorganici adumbratione Philosophiae enim, accuratioribus diuisionibus et distinctionibus et scrupulosiori linguae cuiuslibet vsui superstruenda sunt omnia in naturali historia. — Clarissimus editor ex multis liberaliter secum communicatis dissertationibus et ex sua ipsius suppellectile eas

selegit, quae repetita editione inprimis dignae viderentur. Alterum volumen breui proditurum esse pollicetur; quae spes ne irrita fiat, vehementer timemus.

Dissertationes hoc in volumine continentur sequentes.

P. I-22. I. CAROLVS IOSEPH OEHME *de serie corporum naturalium continua*. (Prodiit Lipsiae, 1772.) Ante LEIBNITZIVM perobscure de serie corporum continua locuti sunt veteres. PRIMUS ARISTOTELES *) de continua progressionē naturae ab imperfectis ad perfectiora dixisse videtur. Nec PLATO eandem sententiam diuersis operum suorum locis fouere dubitavit. CICERO licet tam clare nos non doceat, locum tamen suis in scriptis reliquit, ex quo pateat, eum saltem principia cognouisse, ex quibus recentiores, in primis scholastici, suas de serie corporum continua opiniones deduxerunt **). Multo clarius quarti seculi scriptor NEMESIUS de continua, inprimis animalium, serie locutus est ***). Iis porro temporibus, quibus philosophia intensis quidem studiis tractata, sed ab obscurorum virorum ingeniiis turbata fuit, ex iisdem forte veterum locis *vacuum formarum* scholastici introduxerunt et tale in rerum natura inesse constantissime negarunt. Hac sententia expresserunt, omnia, quae possibilia essent, existere, neque vllam rem cogitari posse, quae non a summo creatore producta sit. Quod assertum egregie examinavit atque correxit magnus LEIBNITZIVS. Qui cum videret, multa absurda ex eo deduci posse, illud his limitibus circumscripsit, vt ea tantum existere statueret, quae Deus harmonia vniuersi suaeque sapientia digna fore praeuidisset. Illustri eius vaticinio quam feliciter poly-

*) De part. anim. Lib. IV. cap. 5.

**) CIC. in Timaeo, s. de vniuerso, cap. 10.

***) NEMES. περί φύσεως ἀνθρώπου, cap. I.

polyporum inuentio responderit, nemo ignorat. Ex
his, qui LEIBNITZIVM hac in theoria secuti sunt, pri-
mus eminet ANTONIVS VALLISNIERI. RICHAR-
DVS BRADLEY, item LEIBNITZII vestigia secutus, de
ea re copiosius, quam praecedens, et curiosius expo-
nit. VITALIANVS DONATI fragmentum tantum
historiae naturalis hunc in modum dispositae reliquit,
quod tamen omni iure inter optima conamina eru-
ditorum referendum est. Ex praestantissimis CARO-
LI BONNETI operibus *contemplatio naturae* inprimis
huc pertinet. Post illos clarissimus PALLAS, acutissi-
mus naturae indagator, docto operi, quod *Elenchum
zoophytorum* inscripsit, praefatus, scalam naturae, di-
versa ab ante relatis methodo, delineauit. — Recen-
sis horum auctorum meditationibus et ordinibus
tam clar. OEHME exponit, quid iis addendum sibi vi-
deatur. Licet progressionem naturae defendere non
dubitat, eam tamen eius notionem, quae communiter
inter eruditos obtinet, ita magis esse comparatam pu-
tat, vt hominum admiratio excitetur, quam vt vera et
ab ipsa natura adhibita ratio corpora inter se necesse
di ex ea appareat. *Scalam* quidem corporum natu-
ralium, qualis BONNETI est, extrui nullo modo pos-
se, *seriem* vero, quae aliis placuit, difficulter stabiliri,
argumentis haud leuibus euincit. Fortasse internam
animalium structuram et modum, quo nutrimentum
suum capiant et in suam naturam mutant, qui a cor-
dis, vasorum pulmonumque aut partium his analogarum
structura pendet, scalae eiusmodi conficiendae
occasionem praebere posse suspicatur, licet non sine
difficultatibus hic quoque naturae intricatus nexus
euolui et explicari queat. Transitus a plantis ad ani-
malia in hac serie ex structura et oeconomia interna
animalium confecta facillimus ipsi videtur. Accedit
sciagraphia huius seriei.

II. ABR. GOTTHELF KAESTNER et IO. CHR. p. 32 -
POLYC. ERXLEBEN *dissertatio sistens diiudicationem* 36.
syste-

systematum animalium mammalium. (Gottingae 1767.)
 Auctor huius dissertationis non est KAESTNERUS, summus geometra, sed ERXLEBENIVS, qui eam sub illius praesidio Gottingae defendit. Aequum ac iustum est, ad beatum virum laborum suorum primitias tanquam ad auctorem referri, meminimusque ERXLEBENIVM LINNAEO subirasce, quod in nouissima systematis naturae editione hanc memorans dissertationem solius KAESTNERI, non sui mentionem fecisset. — Diligenter acuteque diiudicantur systemata ARISTOTELIS (MOSIS enim NOAEQUE diuisiones mammalium, cum magis etiam, quam Aristotelica, a vero systemate recedant, recte a clariss. auctore omittuntur), quem omnes fere historiae naturalis auctores ad RAIUM vsque secuti sunt, IOANNIS RAIL, IACOBI THEODORI KLEINII, CAROLI LINNAEI, denique BRISSONII.

- P. 37 - III. GOTTL. CONR. CHR. STORR *et* FRID. WOLFF.
 81. FER *prodromus methodi mammalium.* (Tubingae 1780.)
 • Doctissima dissertatio ac dignissima, ad quam systematum conditores diligenter attendant. Ad finem eius clariss. auctor suam classificationem tabulis comprehendit, quas cum legentibus communicabimus.

Tabula Generalior.
 Imperii Naturae
 Regni organici
 Reipublicae Animalium
 Agminis Rubrifanguium
 Aciei calidorum
 Classis I. Mammalium.

Phalanx I. Pedatorum.			Phalanx II. Pinnipedum.		Phalanx III. Pinnatorum.	
Cohors I. Vnguiculorum.			Cohors II. Vngulorum.			
Ordo I.	Ordo II.	Ordo III.	Ordo I.	Ordo II.	Ordo III.	
Primates.	Rosores.	Mutici.	lumenta.	Pecora.	Belluae.	

Tabula

Mamma-
 rum
 Pedatorum
 Vnguicul-
 atorum
 Ordo I.
 Primates

Mamma-
 Pedatorum
 Vnguicul-
 atorum.

Tabula specialior A.

Mammalium Pedatorum Vnguiculato- rum Ordo I. Primates.	Missus I. Manuati.	Sectio I.	—	—	Homo.
		Sectio II.	—	—	Simia.
					Prosimia.
					Procebus.
					Tarsius.
		Lemur.			
	Sectio III.	—	—	Didelphis.	
				Phalanger.	
	Missus II. Emanua- ti.	Sectio I.	—	—	Vespertilio.
					Sorex.
					Talpa.
					Erinaceus.
					Miles.
					Gulo.
		Sectio II.	{	Coetus I.	Procyon.
Canis.					
Hyaena.					
Sectio II.		{	Coetus II.	Felis.	
				Vierra.	
				Mustela.	
Sectio III.	—	—	Lutra.		

Tabula Specialior B.

Mammalium Pedatorum Vnguiculato- rum.	Ordo II. Rosores.	— —	— —	Hystrix.
				Castor.
				Mus.
	Ordo III. Mutici.	— —	— —	Glis.
				Sciurus.
				Lagomys.
	Ordo II. Rosores.	— —	— —	Cavia.
				Procauia.
				Lepus.
	Ordo III. Mutici.	— —	— —	Bradypus.
				Cataphractus.
				Pholidorus.
	Ordo II. Rosores.	— —	— —	Mymecophaga.

Tabula specialior C.

Mammalium Pedatorum Vngulatum.	{ Ordo I. — —			Equus.
	{ Iumenta.			Camelus.
	{ Ordo II. — —			Giraffa.
	{ Pecora.			Aries.
	{			Antilope.
	{			Taurus.
	{ Ordo III. — —			Cervus.
	{ Belluae.			Moschus
	{			Sus.
Mammalium Pinnipeda.	{			Hydrochoerus.
	{			Rhinoceros.
	{			Elephas.
	{			Hippopotamus
	{			Phoca.
	{			Rosmarus.
Mammalia Pinnata.	{			Trichechus.
	{			Manatus.
	{			Delphinus.
	{			Diodon.
	{			Phyfeter.
	{			Balaena.

- p. 82 — IV. BLASIVS MERREM *de animalibus Scythicis*
 105. *apud Plinium.* (Gottingae, 1781.) Diligenter explicatur locus PLINII in hist. natur. Lib. VIII. Cap. 5. Sect. 15. 16. Hard. edit.
- p. 106 — V. IO. ERR. HEBENSTREIT *de insectorum natali-*
 117. *bus.* (Lipsiae, 1743.) Accedit tabula aenea.
- p. 118 — VI. AVGVSTI BROVSSONET *variae positiones cir-*
 146. *ca respirationem.* (Monspeli, 1778.) Primum aëris naturam considerat, eiusque proprietates post recentissima chemicorum experimenta exponit; tum per-lustrat in nonnullis animalium classibus (avis, inse-ctis, amphibis, piscibus) organa, quae respirationi inferuiunt.
- p. 147 — VII. IO. DANIEL TITIII *pari minimi, Polonorum*
 190. *Remiz, Bononiensium Pendulini, descriptio.* (Lipsiae. 1755.) Cum duabus tabulis aeneis, in quibus cum ipsa

ipſa auicula variaeq̃e eius partes, tum nidus, quam habitat, ſiſtitur.

VIII. GEORG. RVDOLPH. BÖHMER *de plantis in* p. 191-
cultorum memoriam nominatis. (Vitembergae, 1770.) 271.

Reſte defenditur conſuetudo nomina plantarum ab hominibus deſumendi, a nonnullis non infimi ſubſellii botanicis deriſa. Duo inprimis ſunt commoda, quae ex eiſmodi nominibus fluunt, cultori plantarum maxime proficua: ſcilicet et plantarum, et auctorum, a quibus nomen acceperunt, facilis recordatio; cum quibus et tertium coniungere licet, ad imitationem ſcilicet eandemque gloriam atque aeſtimationem reportandam inuitatio. Ab illis autem nomina plantis imponenda ſunt, qui vel ipſimet botanice excoluerunt, factiſque ac ſcriptis illuſtrarunt magiſque perfece-
runt, vel ſaltem adiuuarunt et varia ratione promo-
verunt. — Copioſus ab auctore exhibetur eorum vi-
rorum index, qui vel promotores vel ſcriptores rei
herbariae exſtiterunt, et quorum nomina plantis in-
dita ſunt.

IX. IO. FRID. GMELIN *irritabilitas vegetabilium* p. 272-
in ſingulis plantarum partibus explorata vlterioribusque 309.
experimentis confirmata. (Tubingae, 1768.) Clariſſ.

auctor irritauit a) radices, b) truncos et caules, c) petiolos, d) pedunculos, e) gemmas, f) ſpinas et aculeos, g) ſtipulas et bracteas, h) genicula, i) cir-
rhos et capreolos, k) folia, l) receptacula, m) cali-
ces, n) petala, o) nectaria, p) ſtamina, α) antheras,
 β) filamenta, q) piſtilla, α) germina, β) ſtilos, γ) ſtig-
mata, r) pericarpia, s) ſemina. Ex his omnibus ten-
taminibus pateſcit: irritabilitatem vegetabilium con-
venire cum animalium irritabilitate, 1) quod reſidere in
fibris recentibus, mollibus, euaneſcere in areſcentibus,
et abeſſe a duris videatur; 2) quod ſtimulo ſimplici
adplicito ſe exſerat, vt animalium irritabilitas; 3)
quod in plurimis et vt plurimum ſingulas fibrarum
con-

contractiones alterna sequatur relaxatio; 4) quod aliquantisper quiescentes nouo admoto stimulo denuo moueantur; 5) quod in calida et sicciore atmosphaera contractio irritationem celerius excipiat; 6) quod in resectis etiam plantis euidenter supersit. Irritabilitas vegetabilium differt ab animali, quod contractiones irritationem sequentes hasque excipientes relaxationes minime tamdiu continuantur et raro tam fortes sint, quam in animalibus fibris. Porro non est tanti ambitus haec facultas in regno vegetabili, quanti in animali, cum neque omnibus plantis, neque tot plantarum partibus, sed in plerisque tantum genitalibus masculinis competere hactenus visa sit, si Mimosa viuas, Oxalida sensitivam et Onocleam sensibilem excipias, quarum folia, genicula pedunculique irritabilia sunt.

- p.310- X. IO. PHILIPP. WOLFF *de filicum seminibus*. (Ienae, 1770.) Quae botanicorum acumen atque industria de filicum fructificatione detexit, auctoris tentaminibus et observationibus ulterius confirmantur.
- p.340- XI. CAROLI A LINNE C. F. et OLOF SCHWARZ
381. *methodus muscorum illustrata*. (Vpsaliae, 1781.) Cum duabus tabulis aeneis.
- p.382 XII. CHRIST. FRID. LUDWIG *epistola ad FRID.*
388. *ANDR. GALLISCH, M. D. de sexu muscorum detecto*. (Lipsiae, 1777.) De HEDWIGII, clarissimi botanici, inuentis cryptogamicis refertur.
- p.389- XIII. REINHOLD BERENS *de dracone arbore Clusii*. (Goettingae, 1770.) In praefamine huic dissertationi praemisso de horto botanico Berolinensi eiusque fundatione disseritur. Historia naturalis huius plantae diligenter pertractatur. Ipsa planta eiusque partes in tabula aenea exhibentur.
- p.433- XIV. CAR. GOTTFR. HAGEN et NESTOR KWIAT-
490. *KOWSKY de ranunculis prussicis*. (Regiomonti, 1783.) Primum de ranunculis in genere disputatur. Tum descri-

describuntur *Ranunculus flammula*, *Ranunculus reptans*, *Ranunculus lingua*, *Ranunculus ficaria*, *Ranunculus auricomus*, *Ranunculus sceleratus*, *Ranunculus sardous*, *Ranunculus bulbosus*, *Ranunculus repens*, *Ranunculus polyanthemus*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus lanuginosus*, *Ranunculus aruensis*, *Ranunculus aquatilis*. Harum omnium specierum historia naturalis viresque fuse exponuntur.

XV. IO. CAROLVS GEHLER *de characteribus fossilium externis*. (Lipsiae, 1757.) Demonstrare conatur clariss. vir, certos dari characteres externos, quibus tanquam fundamento systema mineralogiae tuto superstruas. Agit deinceps de odore, de auditu, de sapore, de tactu, de visu, et primum quidem de colore, de magnitudine, mole et sede, de gravitate specifica, de ductilitate et fragilitate, de pelluciditate et opacitate, de raro ac denso, molli ac duro, de figura ac forma, de structura siue textura, de commissura (quae primum ad systema mineralogiae condendum adhibita fuit a magni nominis geometra, C. A. HAVSENIO *), de actione aliorum corporum in fossilia. Addita est tabula aenea, in qua echinitae rariores exhibentur. 534.

XVI. IO. CAROLVS GEHLER *de fossilium physognomia. Specimen I.* (Lipsiae, 1786) Characterum fossilium externorum certitudo contra KIRWANVM ac BERGMANNVM asseritur. In altero specimine auctor singulos hos characteres describet, quidque quivis eorum conferre queat ad mineralium historiam, curatius exponet; tandemque in tertio commonstrabit, eos non tantum ad cognoscenda, sed et in ordinem redigenda (?) fossilia solos sufficere et multum sua praestantia atque usu chemicos superare. 546.

XVII.

*) In programme Lipsiae 1737. edito.

Tom. XXXIII. Pars I.

C

p.547- XVII. ABRAHAMI GOTTLOB WERNERI, *Mineralogi Fribergensis celeberrimi, systema regni mineralis*,
560. anni 1788, solorum est nominum index, qui cum perbrevis sit, eum cum lectoribus, maxime in exterorum gratiam, communicare placet.

Classis prima. Terrae et Lapides.

Genus primum. Silicei.

Familiae et Species.

1. S. Adamas. 2. S. Chrysoberyllus. 3. S. Circornius. 4. S. Hyacinthus. 5. S. Chrysolithes. 6. S. Granatus. 7. S. Rubinus. 8. S. Saphirus. 9. S. Topazius. 10. S. Smaragdus. 11. S. Beryllus. a. communis. b. scorlaceus (*schörlartiger Beryll.*) a). 12. S. Scorlus. a. niger. b. electricus. (*Turmalin.*) 13. S. lapis Thumensis (*Thumerstein*) b). 14. S. quartzum. a. S. Q. amethystus. b. S. Q. crystallus. c. S. Q. roseum. d. S. Q. vulgare. e. S. Q. prasius (*Prasem.*) c). 15. S. corneus. 16. S. pyromachus. 17. S. chalcodonius. a. vulgaris. b. carneolus. 18. S. lithoxylon. (*Holzstein.*) d). 19. S. heliotropius. 20. S. chrysoprasius. 21. S. schistofus (*Kiefelschiefer*) e). a. vulgaris. b. lydius. 22. S. obsidianus. (*Obsidian, isländscher Achat*) f). 23. S. catophthalmos. 24. S. Prehnites (*Prehnit*) g). 25. S. zeolithus. 26. S. lazulus.

Genus secundum. Argillacei.

Familiae et Species.

27. Argilla pura. 28. A. porzellanaris. 29. A. vulgaris. a. plastica. b. indurata. c. schistosa. 30. A. iaspis.

a) *Bergmännisches Journal* 1788. pag. 261. 1789. pag. 388.

b) *Ibid.* 1788. pag. 261.

c) WERNERS *Cronstädter* I. pag. 116.

d) *Bergmännisches Journal* 1788. pag. 289.

e) *Ibid.* 1788. pag. 292.

f) *Ibid.* 1789. pag. 389. KARSTEN *Museum Lesk.* II. 129.

g) *Ibid.* 1789. pag. 389. *Schriften der naturforschenden Gesellschaft zu Berlin.*

pis. a. aegyptiacus. b. fasciatus. c. porzellaneus
 (Porzellaniafpis) h). d. vulgaris. 31. A. opalus.
 a. nobilis. b. vulgaris. c. vilis (Halbopal) i). d. litho-
 xylon (Holzopal) k). 32. A. picea. 33. A. spatum
 adamantinum (Demantspath) l). 34. Feldspatum.
 a. vulgare. b. labradoriense. c. lunare (Mondstein,
 Adularia) m). 35. A. schistus. 36. A. schisto-bitu-
 minosa (Brandfchiefer) n). 37. A. aluminaris. (Alaum-
 erde) o). 38. A. aluminaris schistosa. a. vulgaris.
 b. nitida. 39. A. aluminaris tolfensis. (Alaunstein).
 40. A. nigrica. 41. A. coticula. 42. A. tripolitana.
 43. A. mica. 44. A. chlorites (Chlorit). a. terrea
 (Samterde) p). b. vulgaris. c. schistosa (Chlorithfchie-
 fer). 45. A. chalcolithus (Chalkolit, grüner Glim-
 mer) q). 46. A. hornblenda. a. vulgaris. b. schistosa.
 c. labradoriensis (labradorische Hornblende) r). d. ba-
 saltica (basaltische H.) s). 47. A. wacca t). 48. A. ba-
 saltes. 49. A. laua. 50. A. pumex. 51. A. veronensis
 (Grünerde). 52. A. lithomarga. a. friabilis. b. indu-
 rata. 53. A. saponiformis (Bergseife). 54. A. ochra
 (Gelberde) u).

C 1

Genus

- b) KARSTEN museum Leskeanum II. 166.
- i) KARSTEN l. c. 169. *Bergmännisches Journal* 1788.
pag. 489.
- k) KARSTEN l. c. 170.
- l) *Bergmännisches Journal* 1789. pag. 390.
- m) MORELL II. Band des helvetischen Magazins von D.
HOEPFNER.
- n) WERNERS Cronstädte I. pag. 206.
- o) *Bergmännisches Journal* 1789. pag. 391.
- p) *Ibid.* 1789. pag. 391.
- q) *Ibid.* 1788. pag. 503.
- r) *Ibid.* 1789. pag. 391.
- s) *Ibid.* 1788. pag. 508. 1789. pag. 392.
- t) *Ibid.* 1788. pag. 508. 853.
- u) *Ibid.* 1788. pag. 521.

Genus tertium. Talca.

Familiae et species.

55. Talcum steatites *). 56. T. nephrites (*Jade*).
 57. T. fullonum. 58. T. plasticum (*Meerschäum*) x).
 59. T. medicinale (*Bol.*). 60. T. serpentinus. 61. T.
 proprium. a. terreum. b. venetum. c. ollare (*Topf-*
stein). 62. T. asbestus. a. suberiformis. b. amianthus.
 c. vulgaris. d. lignosus (*Bergholz*) y). 63. T. Cyani-
 tes (*Kyanit*) z). 64. T. actinotus (*Strahlstein*) a).
 a. asbestiformis. b. vulgaris. c. vitriformis.

Genus quartum. Calcarei.

Familiae et species.

- A. *Calcarei aërat*i. 65. C. lactiformis (*Bergmilch*).
 66. C. creta. 67. C. marmor. 1. C. marmor densum.
 a. vulgare. b. granulare (*Roogenstein*). 2. C. marmor
 lamellosum. a. granulare. b. spathum. 3. C. marmor
 radiatum s. stalactites. 4. C. marmor posolitus.
 68. C. schisto-spathosus (*Schiefer spat*) b). 69. C. spa-
 thum brunescens (*Braunspat*) c). 70. C. suillus
 (*Stinkstein*). 71. C. marga. a. friabilis. b. indurata.
 72. C. ardesia margacea. B. *Calcarei phosphorati*.
 73. C. apatites (*Apatit*) d). C. *Calcarei acido salis*
sedatini satiati. 74. C. boracites (*Boracit*) e). D. *Cal-*
carei fluorati. 75. C. fluor. a. terreus. b. densus.
 c. spathosus. E. *Calcarei vitriolati*. 76. C. gypsum.
 a. terreum. b. densum. c. lamellosum. d. fibrosum.
 77. C. selenites (*Frauenis*).

Genus

*) KARSTEN museum Lesk. II. 213.

x) WERNERS *Cronstädt* I p. 191. *Bergmännisches Journal*
 1789. pag. 392.

y) *Bergmännisches Journal* 1789. pag. 393.

z) KARSTEN museum Leskeanum II. 229.

a) *Bergmännisches Journal* 1789. pag. 399.

b) *Ibid.* 1789. p. 187. KARSTEN-mus. Lesk. II. 272.

c) *Bergmänn. Journ.* 1788. pag. 189. KARSTEN l. c. 273.

d) *Bergmänn. Journ.* 1788. p. 76.

e) *Ibid.* 1789. pag. 393.

Genus quintum. Ponderosi.

Familiae et species.

78. P. Whiterites f). 79. P. vitriolatus. a. - friabilis. b. - densus. c. - lamellosus g). d. - testaceus h). e. - bononiensis.

Classis secunda. Salia.

Genus primum. Vitriola.

80. V. metalliferum natium. 81. V. halotrichum (*Haarsalz*). 82. V. alumen butyraceum (*Bergbutter*). 83. V. epsomense natium.

Genus secundum. Nitrosa.

84. N. vulgare natium.

Genus tertium. Muriatica.

85. Muria sal fossile. a. lamellosum b. fibrosum.
86. M. ammoniaca natia.

Genus quartum. Alcalina.

87. Alc. minerale natium.

Classis tertia. Inflammabilia.

Genus primum. Bitumina.

88. B. naphtha. 89. B. petroleum. 90. B. asphaltum. a. tenax. b. terreum. c. scoriaceum. 91. B. lithanthrax. a. metallice nitens. b. piceus. c. schistofus. 92. B. spissexylon. a. vulgare. b. terreum. 93. B. succinum. a. album. b. flavum. 94. B. meli-edites (*Honigstein*) i).

Genus secundum. Sulphura.

95. Sulphur natium. a. vulgare. b. vulcanicum.

C 3

Genus

f) KIRWANS *Mineralogie* pag. 61.

g) *Bergmännisches Journal* 1789. pag. 227.

h) *Ibid.* pag. 228.

i) KARSTEN *museum Lesk.* II. 334.

Genus tertium. Graphites.

96. Graphites (*Reißbley, Plumbago*) *k*).

Classis quarta. Metalla.

Genus primum. Platinum.

97. P. natium.

Genus II. Aurum.

98. A. natium. a. obryzum. b. electrum. c. platiniferum. 99. A. mineralisatum nagyacense.

Genus III. Hydrargyrum.

100. H. natium. 101. H. argentatum (*Natürliches Amalgama*), 102. H. mineralisatum corneum. 103. H. mineralisatum hepaticum (*Quecksilber - Lebererz*). a. densum. b. schistosum. 104. H. cinnabaris. a. vulgaris. b. vermicula.

Genus IV. Argentum.

105. A. natium. 106. A. nagyacense. 107. A. arsenicale *l*). 108. A. mineralisatum corneum. 109. A. fuliginosum (*Silberschwärze*). 110. A. mineralisatum nitidum. 111. A. mineralisatum nigrum. 112. A. mineralisatum rubrum. a. obscurum. b. lucidum. 113. A. mineralisatum album *m*).

Genus V. Cuprum.

114. C. natium. 115. C. nitidum. a. densum. b. lamellosum. 116. C. mineralisatum variegatum. 117. C. mineralisatum pyritaceum. 118. C. mineralisatum album. 119. C. mineralisatum chalybeum (*Fahlerz*) *n*). 120. C. ochraceum fuliginosum. 121. C. ochraceum rubrum. a. densum. b. lamellosum. c. plumosum (*Kupferblüthe*). 122. C. ochraceum

k) Ibid. l. c. pag. 339.

l) Sammlung zur Physik und Naturgeschichte I. 4 pag. 454.

m) KARSTEN museum Leskeanum II, 386.

n) Ibid. II, 406.

ceum lateritium a. terreum. b. induratum. 123. C. ochraceum azuleum. a. terreum. b. radiatum. 124. C. ochraceum malachites. a. setaceus. b. vulgaris. 125. C. ochraceum chrysocolia (*Kupfergrün*). a. terreum. b. scoriaceum. 127. C. ochraceum oliuaceum (*Olivenerz*) o)

Genus VI. Ferrum.

128. F. nativum. 129. F. mineralifatum pyrites. a. vulgaris. b. radiatus (*Strahlkies*). c. hepaticus (*Leberkies*). d. capillaris (*Haarkies*). 130. F. mineralifatum magnetico-pyritaceum. 131. F. Magnes *). a. vulgaris. b. glareosus (*Eisensand*). 132. F. ochraceum speculare. a. vulgare. b. micaceum. 133. F. ochraceum rubrum. a. inquinans (*Rother Eisenrahm*). b. densum. c. haematites. d. terreum. 134. F. ochraceum brunum. a. inquinans (*Brauner Eisenrahm*) p). b. densum. c. haematites. d. terreum. 135. F. ochraceum spatiforme. 136. F. ochraceum argillaceum. a. scapiforme. b. lenticulare. c. rubrica. d. vulgare. e. reniforme. f. piliforme (*Bohnerz*). 137. F. ochraceum cespititium. a. paludinare. b. pratense. 138. F. ochraceum coeruleum. 139. F. ochraceum viride. 140. F. ochraceum smiris. 141. F. ochraceum piccum (*Pechblende*).

Genus VII. Plumbum.

142. P. mineralifatum Galena. a. vulgaris. b. Plumbago. 143. P. mineralifatum coeruleum. 144. P. mineralifatum brunum. 145. P. ochraceum album. 146. P. ochraceum viride. 147. P. ochraceum nigrum. 148. P. ochraceum rufum. 149. P. ochraceum flavum. 150. P. ochraceum argilliforme citrinum.

C 4

o) *Bergmännisches Journal* 1789. p. 395. Beobacht. u. Emsd. der Gesellsch. naturf. Fr. zu Berlin I. 160.

*) KARSTEN mus. Lesk. II. 442.

p) Ibid. II. 459.

num. a. friabile. b. induratum. 151. P. ochraceum argilliforme griseum. a. friabile. b. induratum. 152. P. ochraceum argilliforme rubrum.

Genus VIII. Stannum.

153. St. mineralifaturn pyritaceum (Zinnkies) q). 154. St. ochraceum androgynum. 155. St. ochraceum cornubiense r).

Genus IX. Wismuthum.

156. W. nativum. 157. W. mineralifaturn galenare. 158. W. ochraceum.

Genus X. Zincum.

159. Z. mineralifaturn Blenda. a. flava. b. bruna. c. nigra. 160. Z. ochraceum Calamina.

Genus XI. Antimonium.

161. A. nativum. 162. A. mineralifaturn griseum. a. densum. b. lamellosum. c. radiatum. d. plumosum. 163. A. mineralifaturn rubrum. 164. A. mineralifaturn album *).

Genus XII. Cobaltum.

165. C. mineralifaturn chalybeum. 166. C. mineralifaturn nitidum. 167. C. ochraceum nigrum. a. friabile. b. induratum. 168. C. ochraceum brunum. 169. C. ochraceum flavum. 170. C. ochraceum rubrum, a. radiatum. b. terreum.

Genus XIII. Niccolum.

171. N. mineralifaturn cupreum. 172. N. ochraceum.

Genus

q) Beobachs. u. Entd. der Ges. naturf. Fr. u. B. I, 155. 169.

r) l. c. 152. et 162.

*) KARSTEN l. c. 543.

Genus XIV. Magnesium.

173. M. ochraceum chalybeum. 174. M. ochraceum nigrum. 175. M. ochraceum rubrum.

Genus XV. Molybdaenum.

176. M. galenare (*Wasserbley*) s).

Genus XVI. Arsenicum.

177. A. nativum. 178. A. mineralisatum pyritaceum. a. vulgare. b. argentiferum. 179. A. ochraceum rosigallum. a. flavum. b. rubrum.

Genus XVII. Scheelium (*Scheel*).

180. S. ochraceum album (*Tungstein, weiße Zinngrauen*). 181. S. spuma lupi.

IV.

Giornale per servire alla storia ragionata della medicina di questo secolo, Tom. IV. Venet. 1787. 4. pagg. 543. c. tab. aen.

i. e.

Diarium inseruiens historiae ratiocinanti medicinae huius seculi Tom. IV.

Praeter iam recensita breuiterque indicata scripta insunt: 1. *Observationes microscopicae de variis p. 1. speciebus polyporum aquae dulcis, et de rotiferis d. 6. Nou. 1786. ex Coneliano a MICH. COLOMBO missae ad D. IO. NARDVM med. Vazzol. Italice script.* a) De animalculis arbusculam colore margaritae imbutam, filisque longitudinalibus quasi conuolutam formantibus fusius, quam SPALLANZANI *). Ea aculeos p. 6. ore, cuius centrale foraminulum interdum tantum p. 176. viderit, fig. I. 1.

C 5

s) Ibid. II, 564.

*) in opusculis phycis anim. et vegetab. regn.

- fig. I. 2. viderit, clauso dum retrahant, ad marginem diuergentes, aperto dum proferant, coronae ad instar exhibere, rapideque agitare; campanas eorum, antequam in separatione sua a trunco os claudant, subtili cir-
- fig. I. 3. cumdari funiculo, circum quem paruulorum florum corona ore semiclauso lentissime, facta separatione
- fig. I. 4. rapidissime moueatur; easdem in multiplicatione sua
- p. 9. figuram in pirum longiusculum, tum sensim in sphae-
- fig. I. 5. 6 ram, primum in medio anteriori sulcatam, dein in
- fig. I. 7. 8 globulos contiguos duos, inde in tot paruula pira, vni
- p. 10. pedunculo affixa; nouasque tandem, sibi ipsis pedun-
- p. 42. culos parientes, campanas formantia, mutare; easdem sponte, non autem studio, separatas semper formare nouas arbusculas, et modo tardius, modo
- p. 43. citius, interdumque vix formatas a trunco iterum
- p. 47. secedere. b) De aliis, quorum campanae breuiores,
- fig. 2. strictioresque os habeant corpore vix aliquantum latius, et quae forment arbusculam minorem, verae arbori similiorem, subflauam, filis non conuolutam, ramos non ex vna regione emittentem, lentiusque se
- p. 87. dilatantem. c) De polypis floccosis, a similibus TREMBLEYI et SPALLANZANI differentibus, spontanea
- p. 88. campanarum in diuisione ex rotundis inaequaliter longarum, in separatione bulbosarum factarum dilatatione, hancque vix finitam subito insequente contractione, eas ore clauso semibreuiiores et crassiores reddente; aculeis dilatatione vix finita ab interiori oris vel motis, vel conuergentibus et immobilibus, perpetua tandem trunci, ramorum et pedunculorum alborum immobilitate. d) De similibus sed minoribus polypis fasciculatis, qui breuissimis pedunculis aliis riuorum animalculis limacumque testae coniun-
- p. 128. Etim; seiunctim vero iisdem infideant; caudae corpore bis terue longiores et conuolutae; e) minimae
- p. 126. speciei campanarum, quarum caudae, quum in diuisione vna priori pedunculo affixa maneat, altera novum

vum sibi pariat, sint separatae, subtiliores, seque in contrahendo non super se ipsas reflectant, multos contra sibi aequales gyrulos faciant. f) De harum p. 125. campanarum tribus adhuc speciebus radiculis lentis, imprimis aliquantum corruptis, copiose et coaceruatim incumbentibus. Caudas maioris, crassioris, minus pellucidae, vesiculis confertae, campanas aequae amplas et ore lato proditas ferentis, corpore se una vice retrahente sexies; eas minoris et plerumque solitariae decies, caudarum mediae vero alias quinquies longiores, alias campana breviores animaduerti. Haec omnia lente 96. vicibus, et si distinctius contemplari voluerit, aliis ad 400. usque gradus augmentibus perlustrauit. g) De rotiferis, ex capsula sua sursum ampliori, et ex globulis, quorum quilibet sex aliorum centrum existat, composita primum timide duo tantum fig. 5. cornua proferentibus, tum sensim membranaceos p. 166. quatuor arcus vel semirotas secum communicantes fig. 6. explicare, pro harum in rotando quiescentium vario situ et directione varie agitari duos dentium ordines, in margine, sub quo fasciola concentrica appareat, collocatos; cibi recipiendi et transferendi gratia sub rotis positum esse aliud organon, pro vario animalculorum situ varias induens figuras, explicatis rotis tantum et perpetuo oscillans, semel se vidisse rotiferum, p. 170. quod duas tantum rotas vel potius unam oblongam, in medio depressam, in peripheria versus oris centrum incuruatam, dentibusque rarioribus, crassioribus, distinctioribus ornatam explicuerit; rotifera capsulam non dereliquere, in eam aqua priuata redire, et perire, nec aqua iis reddita resurgere; an sibi ipsa eam pariant et quomodo propagentur, incertum esse; se vero nulla reperisse ouula in aquam deposita. h) De testa ea dictorum rotiferorum minori, illis k et l fig. 9. maiori, oblonga, in medio ampla, in extremis sibi aequalibus et perforatis angustiori, vinose flaua, struis longi-

- longitudinalibus externe insignita, vno extremo radici plerumque ad perpendicularum per integrasque horas et dies immobiliter inhaerente, postea lente per aquam sursum deorsumue, non multum tamen procul a radice ita mota, vt in regrediendo extremum, quod antea anterius, posterius euadat, nullum vero animalculum partem proferre, nec in eo, licet semipellucido, detegi. Hanc testam et rotifera lente a 110. ad 300. vsque gradus augente, lente autem a 150. ad 700. vsque gradus augente sequentes intuitus est. i) Campanas conicas, vinoso flauas, quarum vna vel duae vni bis, vel magis, longiori pedunculo, vel vnica cuilibet duorum triumue arbusculae ramorum adhaereat. Quas vno tantum die sponte se mouentes num ad polypos referre queat, dubius est, quum motus iste ab aliis superpositis infusoriis, vel materiae corruptae fragmento produci potuerit. k) Testam illa rotiferorum ter breuiorem, quater angustiolem, laeuem, integram, pellucidam: Quam occupare modo vnum, modo duo, quorum vnum prae alio procedat, animalcula, sese attenuando prodeuntia et coronam filorum agitantia, quae disiuncta postea appareant circum marginem, extrema dilatata cingentem, multumque prominentem; l) testam oblongam, deorsum ampliorem, vel mediante pedunculo, vel immediate adhaerentem, ex qua animalculum modo tantum partem emittat, modo et aculeos proferat, ac agitet. Testas k. et l. interdum etiam illarum rotiferorum parietibus inhaerere. Non omnes riuulos, nec eosdem omni tempore largiri haecce animalcula, frustra enim in iis, in quibus decem vel quindecim ante diebus reperta fuerint, fuisse quaesita. In transitu regni vegetabilis in animale explicando cum DAVBENTONO non ad organorum copiam, sed ad eorum dispositionem respiciendum animalque, quod in organisatione sua aliquid organisationi vegetabilium essentiale coniungat,

gat, ad vtrumque regnum referendum esse, omnibus animalibus, etiam taeniae, cuius quatuor papillae pro vnus oris prolongationibus habenda sint, vnicum os esse, num vero arbusculae illae animales etiam vegetabilium more nutriantur, ex institutis experimentis sufficienter non elucescere, alia igitur esse instituenda. p. 84. p. 86.

2. PORTALI *Obss. de structura et alterationibus glandularum pulmonum cum animadversionibus in naturam nonnullorum symptomatum phthisis pulmonalis; ex act. acad. r. sc. ann. 1780. Gall. script.* Comprobare annitur, glandulas bronchiales, quarum volumen increcente aetate non decreseat, structura vero cum illa renum succenturiatorum conueniat, reliquo pulmone perfecte sano laedi, indeque phthisin enasci posse, exemploque docet, vagi ramis a pulmone laeso compressis dolores in abdomine aliisque locis sine horum laesione oriri; vt et experimentis in viuus animalibus factis, istorum ramorum irritatione vocem auctiorem, compressione raucam reddi vel supprimi. p. 11. p. 12. p. 13. p. 15. p. 16.

3. PORTALI *Tr. de apoplexia eiusque causis, ex Act. R. Acad. sc. Paris ann. 1784. Gallice script.* Dissectorum apoplexia denatorum, aliisque exemplis demonstrat, nullam esse apoplexiam serosam, nisi sanguineae effectum, in omni igitur apoplexia venaesectionem necessariam. Recensens, Cl. PANZANI non consentit et ostendit, veteres non omnes apoplexiae sanguineae medendi methodum in serosa nociuam censuisse, pallorem faciei, quia apoplexiam plerumque praecedat, spumamque oris frequentius, quam PORTALVS putet, occurrere, causam denique, cur venaesectione omissa emetica in apoplexia inutilia sint, esse inertiam musculorum imi ventris, quorum actio a voluntate pendeat. p. 49. p. 51. p. 57. p. 58.

4. G. B. MARZARI *epistola ad F. TRIVISANVM de usu lacertarum in medicina. Italice script.* Confirmatur quidem earum aeris alcalina stimulus et resoluens. p. 62. p. 66.

- p. 65. soluens virtus in morbis ab alcalino principio immit-
- p. 64. nuto vel destructo sanandis efficax, iudicatur autem illa viperarum non superior, nec vere specifica, et in
- p. 68. vero scirrho et cancro utique noxia, in lue venerea virtute decocti lignorum maior, mercurialium vero minor.
- p. 90. §. PANZANI *historia ratiocinans morborum, qui anno 1786. grassabantur, inseruiens cognitioni constitutionum epidemicarum. Italice script.* Harum observationum centrum quasi est Piranum, vrbs Istriæ Venetae, (cuius brevis topographia praemittitur) quae in rupe montium qui in meridionali et occidentali sinuum illum Tergesti componentium parte sensim in mare descendunt, salubriter collocata est; in ea enim per decennium morbos tantum accidentales ab epidemica constitutione ortos, chronicosque aut ab epidemica praedispositione, aut casu, aut cuiusdam organi vitiosa structura enatos observare licuit. Tria tantum perlustrantur trimestria, hyemale, vernale et aestivum, adductis simul meteorologicis observationibus, promittiturque observatio-
- p. 95. num istarum continuatio. Febres tertianae simplices et duplicatae Nouembri ex calido et sicco frigido et humido facto aëre in quartanas vel quotidianas mutatae sunt, accesseruntque rheumatismi, tussis et dysenteria. Initio hyemis, quo tepidus aër et nebulosus cum sicco, frigido, serenoque, placidique venti cum procellosis iusto modo sensim commutabantur, ortae
- p. 100. sunt febres continuæ remittentes leuiores. In his
- p. 101. venaesectionem et emetica raro esse necessaria; clysmatum copiosum usum nocere, sic et acidorum, quae inflammabile ad morbosam materiam resoluendam necessarium nimis destruendo morbum protrahant, chronicosque pariant; glaciem vero sudore et ardore
- p. 102. urgente proficuum esse; excretiones denique alui
- p. 103. subflavas, quum a pinguedine resorpta et bile hepatica

ca commixta oriantur, purgantibus et oleosis perpe-
ram tractari. Quarto die accessisse his febribus ery- p. 138.
sipelas et parotides. Illud tres robustos in eorump. 139.
salutem etiam sine febre aggressum esse, varias, in-
primis inferiores, corporis partes occupasse, ab his
sensim ad superiores in senibus progressum esse, nec
contagiosum, nec nisi in vnico sene, in quo vertebra p. 140.
dorsi cariola facta, phlegmone et suppuratione con-
iunctum fuisse, Februario rigidiori sensim cessasse, in p. 142.
eoque, quum a pinguedine magis alcalina et caustica
facta abortum fuerit, acida dilutissima externe appli-
cata multum profuisse. Frequentiores fuisse paroti- p. 143.
des, pueris molestas, si febribus illis accesserint, se-
dem non mutasse, si singulari quinto die cessante fe-
bre coniunctae fuerint, modo ad primas vias, modo, p. 145.
et tum chronicas magis, ad pudenda transiisse, inter-
dum etiam totum systema lymphaticum intumuisse.
In hoc morbo telam cellulosa glandulas ambientem
vere inflammari, eumque non a perspiratione sup- p. 146.
pressa, sed ab abundante lymphâ, quadamque atmo-
sphaerae conditione pendere, nec periculosum, nec
contagiosum esse, sudoris enim critici insitionem in
quatuor, horumque duobus bis, tentatam frustraneam
fuisse. Initio Decembris ex Germania ad Piranenses p. 147.
transiisse tussim conuulsuam, et in Istria maritima ae- p. 148.
state et autumnô adhuc saeuiisse, aegros ea per tri-
mestre fuisse affectos, paroxysmis sensim rarioribus, p. 149.
et febre raro nulla, saepius quatrîduana leui, nullaue
crisi insigni. Eandem, vere contagiosam, lactantibus p. 150.
saepe, iis vero, qui triennes iam et sani, nunquam fu-
nestam fuisse. Eius causam in quadam asperae arte- p. 151.
riae laryngisque irritatione quaerendam esse, meden-
di vero methodum, modumque, quo pinguium, aci-
dorum, viniq. abstinentia, cibique parcus vsus morbi
atrocitatem imminuat, adhuc latere. Impetuosum p. 177.
mefis flatum noctu quinti Ianuarii humidum subito in
siccum

- p. 178. siccum et frigidum aërem mutasse, postridie tamen vultu flante omnia iterum regelata esse, mensem vero per reliquum Ianuarii vere hyemale et siccum cum aliis ventis alternasse. Nocturnae illi repentinae vicissitudini deberi morbos, vere phlogisticos, non tamen contagiosos raroque letales, qui priores illos versus
- p. 182. dimidium Ianuarii simul cessantes exceperint, et ad
- p. 183. Aprilem vsque, eorumque reliquiae per octo menses, vel ultra annum durauerint; gastritidem nempe, quam leuissimam, et enteritidem, vel iliacam, rariorem, sed
- p. 184. grauissimam, vel colicam, periculi gradu mediam. In iliaca vomitum stercorum ob coli valvulam impossibilem, nec vnquam rite disquisitum esse, fingique ab
- p. 185. alimentis indigestis, et cum bile cystica vel et sanguine phlogistico per os eiectis. Colicae sedem in colo
- p. 186. potius quam coeco esse, quippe quod nullas veras faeces contineat, paucisque nervis instructum sit,
- p. 191. eamque raro cum febre coniunctam esse. Hanc enim et inflammationem in hisce morbis pro partiali tantum habendam, eorumque causam non bilem, gastricosque succos deprauatos, sed solum in intestinis abundans phlogiston arguendum esse. Purgantia antiphlogistica gastritidem penitus, enteritidem vero non nisi sudore vniuersali praegresso tollere; vomitum in tribus enteritide iliaca grauissime affectis non nisi octo mercurii viui vnciis simul deglutitis superari potuisse, huiusque et maiorem dosin propinari posse.
- p. 212. Eidem illi vicissitudini, phlogistoque, quod inde iuxta ostia arteriarum et in tela cellulosa haeserit, tribuendos esse rheumatismos et arthritides, vna cum illis morbis grassantes, sanissimosque et robustissimos
- p. 213. prae aliis afficientes. In his venaectionem antequartum diem necessariam, eius abusum vero, deco-
- p. 214. eta lignorum, calces fossiles et animales, aliaeque noxiae esse, sola rhabbarbarina, aloëtica, salia media, et potum
- p. 215. aquosum copiosum prodesse. Febuario frigus et fereni-

serenitatem coeli summam, aquilonisque impetum continuum, inde plethoram auctam; solemniioresque p. 217
fuisse et sanissimos potissimum male habuisse morbos acutos inflammatorios, inprimis peripneumoniam, et pleuritidem, vt et subitas mortes, combustioni et cal. p. 219.
cinationi similes. In vno iam altero die mortuo p. 223.
praeter alias corporis partes etiam pericardium, vasa-
que maiora cum corde ipso gangraena affecta reperta
fuisse. Peripneumoniae sedem non in ramulis arte p. 257.
riae pulmonalis, venosum sanguinem ferentibus, sed
in extremis arteriae bronchialis purissimum et rarefa. p. 259.
ctum arteriosum sanguinem, qui solus inflammari
possit, vehentibus, et circum glandulas mucosas ac
lymphaticas pulmonum esse collocandam, indeque p. 261.
multiplices partium thoracis aegritudines explican. p. 264.
das; iterum peripneumoniae vel pleuritidi quarto
die non raro accedere, vniuersalisque phlogosis cer-
tissimum signum esse; sputa, haemorrhagias, sudores, p. 266.
aliaqua critica phaenomena, quae in peripneumonia
saepe fallant, et ex parte tantum iuuent, quinto, no-
no, raro decimo die contingere. In hisce morbis p. 268
venae sectionem, nisi statim primisque tribus diebus p. 270.
adhibeatur, mortem quidem inferre; septimo tamen
die iam elapso, si crisis impedita, vel inflammatio de-
nuo aucta, proficuum esse posse: non autem toties p. 271.
repetendam esse, quoties in sanguine misso cruor in-
flammatorius reperiatur, qui vitalitatis effectus, et in
robustis, rigidaque fibra praeditis prae ceteris mani-
festus sit. Nec pedis venas, quae minorem habeant p. 272.
diametrum, quarumque sectione facta impulsus san-
guinis in arterias bronchiales, indeque ipse morbus
augeatur, nec iugulares, sed solas brachii venas esse
secandas. Vernali trimestri quidem, si principium in. p. 305.
flammabile sensim ex corporibus secedat, paulatimque
calor ille sensibilis oriatur, qui illo animalium calidi san- p. 308
guinis superior, eo animalium frigidi sanguinis inferior

- p. 309. iudicandus sit, morbos primum inflammatoriam indo-
- p. 310. lem retinere, sensim vero leuiore fieri, et Maio cum fe-
bribus continuis remittentibus, synochis, leuibusque
intermittentibus commutari; id vero, si ver vel ex-
- p. 311. eunti hyemi, vel ineunti aestati vel autumno similior
sit, aliter se habere. Ita Martium anni, de quo agi-
tur, in initio fuisse siccum et calidum indeque orga-
- p. 358. na secretoria magis relaxata, frequentioresque catar-
rhus. Frigore autem cum ventis humidis et procel-
losis subito insequente organa illa fuisse constricta,
- p. 359. phlogisti eo maiorem copiam retentam, quo plus vo-
latis sanguineae partis cum halitu euolauerit, angina-
namque eo periculosiorem obortam, quo propiores
fuerint laesae partes aortae. Hanc, quae hyeme so-
lennior sit, rusticis interdum letalem fuisse, et in locis
maritimis ad Maium, in montanis ad Iunium vsque
- p. 360. saeuisse. In hac brachii, tum demum pedis, non
autem raninas venas secandas esse, his enim sectis
non multum cruoris obtineri, phlogistique affluxum
augeri: in eadem prodesse vaporum aquosorum in-
- p. 362. halationem, nocere gargarismata. In angina laryngis
tracheotomiam inter quartum et quintum tracheae
annulum suscipiendam esse, posse autem ob scissa va-
gi filamenta imperfectam relinquere aphoniam. Apri-
lem fuisse mediocriter calidum, valde siccum, ventis-
que non insignem; Maium primum magis autumn-
- p. 401. lem, tum admodum calidum. Ex Germania in Istriam
Austriacam, et ex hac Ianuario exeunte in Venetam
et ad Piranenses, tardius vero ad loca parciorem mer-
caturam facientia, imo ad nonnulla sine aestatis vel
- p. 407. autumno translatos fuisse morbillos, Ianuario et Fe-
bruario solis infantibus non ultra nouem dies mole-
- p. 408. stos, Martio periculosiores et adultis infestos, inde
ad Iulium vsque omnem aetatem ferociter aggredien-
tes, aegrisque ab aliis morbis vix liberatis letiferos,
- tum

tum statim mitiores, et sola febre quinquedua eruptionis experte sese manifestantes. Eos non fuisse recidiuos, et in iis quarto, rarius quinto die profusissimum et vegetabiliū maceratorum ad instar olentem sudorem cum conuulsionibus accessisse, maculasque P. 410. obscure rubras liuidasque praenuntiasse dysenteriam, iis, qui ante morbillorum ingressum aliis phlogisticis P. 411. morbis laborarunt, per tres quatuorue menses molestam. Lacrymas morbillis affectorum bis ita feliciter insitas esse, vt octauo die post febris mitissima et cum parco faucium dolore tussique et sine vomitu ac diarrhoea oborta fuerit. Pertinere morbillos ad morbos contagiosos acutos, non inflammatorios, sed colliquatiuos, in quibus miasma sibi affinem animale mucum fundat, febris ab humorum attenuatione, et successiua principii spirabilis humoribus iam admixti euolutione pendeat, et epidermis ab humoribus his resolutis principioque inflammabili volatili et alcalino erodatur, et quasi comburatur. Non improbabile esse, quod morbilli cuidam catarrhali zonae torridae febri originem suam debeant. In omni huius morbi, in quo parca venaesectio ante quartum diem instituitur, studio nocere diaphoretica, iuuare aquam frigidissimam immensa copia, aegroque simul oblecto, haustam, martialia vero, ne spasmos producant, aliis tonicis admiscenda esse. Exanthematis morbilloso loco prima Aprilis septimana vehementiorem et ultra mensem durantem tussim adultos infestasse, posteriori vero Maii dimidio pustulas miliares, vel maculas erysipelaceas vesiculares sero turbido vel cruento, vel pellucido et acri plenas infantibus letales fuisse. Probabile esse, quod in epidemia variolosa valde diffusa ii rursus inficiantur, qui antea iam variolis aegrotauerint. Martio praeterea asthmaticorum, phthisicorum et epilepticorum symptomata grauiora fuisse, apoplexiamque, quae exeunti Octobri propria, in qua-

- tuor fenibus occurriffe. Eiusdem mensis initio peripneumoniam grauissimam, sine leuiorem fuisse. Eodem, vt et primis Maii diebus haemorrhagias et abortus frequentiores fuisse, illasque aëre leui, non elastico, humido et calido, Austroque praedominante,
- P. 455. non autem contraria tempestate, contingere. Eodem et posteriori Maii dimidio hystericas grauius fuisse affectas. Eodem et Aprili hemicraniam fuisse frequentem, febribusque intermittentibus eos, qui vi autumnus ab iis liberati fuerint, denuo vexatos, tertias
- P. 457. nas vernaes vero inprimis posteriori Maii dimidio
- P. 456. regnasse. Anginam, erysipelas, rheumatismos prima
- P. 497. Aprilis septimana fuisse grauissimos. Eosdem morbos cum gastritide, enteritide, morbillis, spasms, maloque hysterico per totam adhuc aestatem, Iulioque et sequentibus duobus mensibus febres intermittentes ideo frequentes fuisse, quod aestate aër non satis dephlogisticatus, corpora vere tam irregulari non rite depurata, totaque aestatis constitutio vernali similior fuerit. Aestiuum illum morbum, choleram scilicet, iam Aprili et Maio quosdam affligentem, ad dimidium
- P. 499. Iunii vsque saeuisse. Eam febre carere, hanc tamen illi iam superatae, licet non semper, accedere, et interdum per paucas tantum horas, saepius per quatuor, raro per septem dies diutius durare; fuisse
- P. 500. eam in Auctoris aegris regularem simplicem tertianam et leuissimam, Eiusdem experientia vero aliorum obseruationem de cholera omni triduo eadem symptomatum grauitate redeunte non confirmari
- P. 506. Solam cholerae causam esse bilem cysticam peccantem non quantitate, sed caustica sua qualitate, ita orta,
- P. 501. vt principio inflammabili non satis dissipato oleum
- P. 502. animale aquosis, gelatinosis, mucosisque suis particulis destitutum, et quasi essentiale factum fuerit. Morbum denique istum saepe tolli sola aqua frigida, quam
- P. 499. aegri vehementer appetant. De dysenteria ab Augusto

gusto ad medium vsque Nouembrem grassante agere p. 508.
Capouillae scriptum *), proximoque anno fore lo-
quendi occasionem.

6. *Promptuarium societatis Batauae Harlemensis* p. 104.
Vol. XX. anno 1785. Batau. script. rec. a PANZANI.

YREY de respiratione. Magno eius in vitam animale
influxu exposito demonstratur, neonatos, qui pauca p. 108.
per minuta respirauerint, per nouam submerfionem
ideo suffocari, quod nouo ex arteria pulmonali per
sociam venam ad cor currente, sanguinemque, qui
ex dextro ventriculo ad sinistrum tendit, reprimente p. 109.
flumine quasi denuo submergantur, et ductu arterio-
fo, in quem sanguis ille repressus abire cogatur, tan-
tam eius copiam capere non valente circulatio inter-
cipiatur. Haec vero in submerfis adultis, quibus
ductus ille foramenque ouale adhuc patent, interce-
pta quo minus mortem inferat, robustiorem eorum
structuram impedire. MEER, *chirurgus Delphicus, de* p. 205.
calcula urinario, magnum gallinae Indicae ouum ae-
quante, firmissimo, vnciasque vndecim ponderante,
sectione laterali facta, feliciter extracto. CL PANZA- p. 207.
NI, laeuitatem calculi, peluisque amplitudinem iuui-
se, aliter enim apparatus altum praeferendum fuis-
se, monet.

7. *Acta mathematica et physica societatis Italicae* p. 109.

Tom. III. 4. Veron. 1786. Italice script. Traditis le-
gibus societatis, membrorumque eius nominibus Ill.

LORGNA primum loquitur *de origine natri, s. alkali* p. 110.

marini natrii. Animaduertit in nonnullis moenium

Veronensium subterraneis alcali purissimum, hoc or- p. 111.

tum esse intellexit ab animalibus marinis argillae sub- p. 112.

terraneorum immixtis; simul autem in hac argilla,

vt et in testis animali destitutis, detexit vestigia acidi

marini latentis, non autem natri. Quod liberum p. 113.

tantum esse in testaceis et piscibus marinis viuentibus,

D 3

inter

*) p. 70. huius recens.

- inter hos igitur et pisces aquae dulcis verum constituere discrimen, illisque vere essentiale esse, solis ipsorum viribus vitalibus ex priori sua combinatione evolutum, et propriae eorum substantiae unitum. Natro
- P. 114. isti semper et coniunctam reperit magnesiā mediae inter puram terram et alcali marinum indolis. Detecta hac magnesiā, alcali mineralis, acidique marini latentis in animalibus marinis existentia salsedinem maris multum illustrari. Salia aquae marinae, quae gelatinae animalium putrefactione dissoluta est, unita
- P. 115. formare saporem, qui ignem in se contineat, lucemque maris efficiat. Commixtis, parumper humidis, saepeque agitatis pene duabus vitrioli martialis partibus, unaque salis marini quadraginta vel quinquaginta dierum spatio obtinuit sal Glauberi, in quo nec vitrioli, nec salis marini vestigia, et quod verum fuerit natrum vitriolicum, de quo calcinatione terram martialem, et vitrificatione alcali separare facile potuit.
- P. 116. Ex eo tandem, quod plantae in aqua marina vegetantes modo sal marinum, eadem in mari vicinis vel ab eo relictis locis copiosum sal sodae, eadem in terra non salita cultae alcali tantum vegetabile reddant, et quod a kali plus alcali obtineatur, vel si plane non, vel et si leni tantum igne combustum fuerit, cum utriusque alcali ante combustionem in plantis praesistentiam, tum optimam natrum artificiale, natri arte parati ad instar, conficiendi methodum, colligendam esse. Recensens fere in omnibus contrariae fa-
- P. 117. vet sententiae. VINC. MALACARNII *obff. anat. et pathol. de organis vropoieticis.* Haec semper a parte
- P. 118. corporis postica intuitus est; eaque et inprimis vesicae musculos optime contemplandi occasionem praebuit vesica senis, de quo vivente nulla calculi similisve morbi suspicio fuit, externe inaequalis, valde spissa, nec comprimenda. In duabus eius longitudinis tertiis a ceruice in facie anteriori sectis, et cartilagi-
- num

num intervertebraliū ad instar duris inter dissoluta interiora tunicae muscularis plana haeserunt multi intus rubicundi et friabiles, extus cuboidei, secum articulando musium quasi opus formantes et subflaua lithocolla obducti calculi. Alii vero occuparunt superiorem vesicae partem, in qua fuit sinus conoideus, vrachum tantum latiore, quantum breuiorem, reddens, seiunctusque a reliquo vesicae, per septum formatum a tunica interna multisque musculosis fibris, in suoque centro ad communionem inter finem et vesicam instructum foramine digitum minimum vix capiente. Ibi praeterea, vbi trigonum LIEV-TAVDII, situm fuit sarcoma piriforme et quasi bifidum ab apice verumontani per ceruicem ingressum. Et prostrata pergrandis, cartilaginosa, durisque et eburneo-albis tuberculis plena fuit. Musculorum, pen-
 niformis posterioris, et anterioris, longitudinalis, transversalis, qui vere retiformis, et huic suppositi plani
 interni, quod in illa vesica densa tela cellulosa a transversali vere distinctum, et fibris duo ouata in vesicae centro posteriori coniuncta, in quorum area multiplices fossae profundae, formantibus conflatum fuit, egregiae descriptiones excerpti nequeunt. Nulla
 nervosam, internamque tunicam, nonnisi membranaeam, et ab epidermide glandis per vrethram productam animaduertere ipsi licuit, nec semper inter carnosam et membranosa tunicam vasa sanguifera, quorum distributiones in variis vesicae aegritudinibus versus ceruicem egregie appareant. Quae SANTORINI de glandulis trigonum formantibus dixit, confirmantur. Vrachum modo sub vertice vesicae, modo ab eius latere oriri, interdum in quibusdam nodis vel gelatinam, vel pultem flauam, viscosam, vel et materiam cartilaginosa continere et veram esse internae membranosae tunicae continuationem. Vrachum feminae vltimis grauiditatis diebus solito effluxu im-
 pedito

- pedito urinam emittentem cauterizauit et compressit,
 forque per dies catheterem in vrethra apertum reti-
 p. 152. neri iussit. *Eiusd. MALACARNII expositio anatomica
 de partibus ad cerebrum auium pertinentibus. Ill. LOR-
 GNAE recentiora experta de dulcificatione aquae mari-*
 p. 153. *nae.* Ad quam quum destillatio non sufficiat, conge-
 p. 156. lationem tentauit, et quidem primum tribus salis ma-
 rini cum nouem vel decem glaciei partibus commix-
 p. 157. tis per congelationem quinquies repetitam, postea
 vero commixtione tot salis partium cum sex vel octo
 p. 155. glaciei per congelationem tertantum repetitam, et ad-
 stratorum inferiorum congelationem impediendam
 p. 156. fundo vasis in arenam collocato, omnium heteroge-
 nearum aquae marinae partium separationem, et gla-
 cie regelata aquam omnis salini expertem, vnguinoso
 p. 157. tantum sapore praeditam obtinuit. Eandem aquae
 pluuiatili et communi, praeter saporem his aquis ab
 aëre eas impraegnante proprium, et dulcificatae aquae
 p. 159. marinae, si ad omne saponaceum abluendum coletur,
 aëreque impraegnetur, tribuendum, plane similem
 p. 158. cognouit. Eandem congelationis methodum cum in
 nauibus, tum ad aquas minerales minus compositas
 decomponendas, adhiberi, salisque marini sufficien-
 tem copiam congelatione hyeme a natura facta ob-
 p. 159. tineri posse, docet. IO. ANT. MORINO, *medic. prim-
 nosocom. Sauiglian. in Pedemont. de efficacia olei oliua-*
 p. 160. *rum in arthritide vaga.* Eam primum expertus est
 in grauida, cui, omnibus aptis remediis per quatuor-
 decim dies frustra adhibitis, diei decimi quinti vespere
 sex olei illius vncias propinauit, sequentibusque
 diebus repetiit eo successu, vt iam prima nocte dolo-
 res, alteroque die febris cessauerit, excretionisque
 sudoris, urinae, faecum biliosarum pultacearum co-
 piofae factae fuerint, paucorum dierum spatio plane
 restituta, feliciterque prolem edente aegra. Eandem
 p. 161. olei utilitatem licet adhuc in pluribus quam centum
 aegris

aegris expertus fuerit, in sene tamen inueteratis in
carpo nodis afflicta, et iuvene arthritidem veneream
perpesso, rheumatismis simplicibus extremitatum nul-
lo oedemate coniunctis, vel primitiuis, vel arthritidi
accedentibus, vtet podagrae gonagraeque paroxysmis
dolores tantum mitigauit, morbum non profligauit
istud oleum, ob suam cum oleo animali affinitatem p. 162.
efficax, non minori quam duarum librarum quantita-
te, et qualibet dosi quatuor vncias aequante, repetita
venaesectione, emeticis, purgantibus praemissis exhi-
bendum, interdum vna drachma salis communis com- p. 163.
miscendum, nec ventriculum debilitans, nec appeti-
tum prosteruens, in iuuenibus et salacibus priapismos
interdum gignens. Arthritide cum periculo ad trun-
ci musculos propulsa vel balsamum anodynum *Guido-*
is vel aliud ex terebinthina *Veneta*, cera flaua, myr-
rrha, aloë, mastiche et olibano paratum feliciter adhi-
buit, oleum lini vero non aequae, ac illud oliuarum,
vtile reperit. D. IO. VER. ZEVIANI *de veneno fun-* p. 241.
gorum. Fungos principio caustico carere, et per se p. 242.
innocuos esse, tantumque a variis insectis ouula seu
vermiculos suos deponentibus, foetidumque suum
semen inspergentibus venenari. Quod observatio-
ne de vermiculis ex albis phallis (*funghetti*) adhuc p. 243.
crudis per os eiectis, et bene asseruatis egredientibus p. 244.
comprobari ipsi videtur, vt et ista opinione optime
explicari posse, cur nullum tempus, nullus locus, nulla
fungorum species a veneno immunis sit, cur nulli sint
veneficii a fungis illati gradus, cur fungi tam frequen-
ter impune edantur, cur nec bonus eorum aspectus,
nec lotio et coctio eos innocuos reddant. Cui vero
opinionem Recens. optima ratione contradicit. Expo- p. 245.
nuntur postea symptomata a veneno fungorum ob- p. 246.
orta, ad quae et icterus refertur, et quae in cadaue-
ribus reperta fuerint. Quum porro, quod optimum p. 247.
foret, a fungis plane abstinere nolint homines, prae-

cipit, vt fungi ad rationem SEGVIERII eligantur (ipse tamen solum phallum esculentum (*tartufa*) semper, forte ideo, quod sub terra crescat, innocentem esse putat), vt ii tantum edantur, qui iuniores, et in patentibus campis creuerint, vt bene depurati diu satis et quidem in oleo, non autem cum aromatibus, v. c. allio, pipere, coquantur, dentibus diu terantur, panis cum iis coctus canibus felibusue proiciatur, vt parca, et ventriculo iam pleno edantur, multum superbibatur, motusque post eorum pastum non negligatur.

- p. 249. Bene denique de cura venenatorum disserit. MICH.
 p. 294. GIRARDI *Archiatr. duc. Parm. et Prof. hist. nat. et*
 p. 295. *anat. Obs. anat. de organis electricis torpedinis.* RE-
 p. 296. DVM et LORENZINVM sequitur nec non REAVM-
 RIVM, et inprimis in neruorum descriptione HVN-
 p. 297. TERVM. Quorum tria paria, per organa illa electrica
 distributa, similibus in raja, torpedinem ter pondere
 superante, multo maiora et crassiora esse, cerebri ta-
 p. 298. men molem, quae in rajis magna, neruorum illorum
 respectu non augeri. Aequae copiosos, maioresque
 quam in rajis, organis electricis esse ramos arteriosos
 ex tribus a quocunque latere faeci illius circularis,
 in quem arteria e corde ascendens se explicat, proce-
 dentibus, ortos, vt et venosos. Quod quidem ob in-
 opiam torpedinum non Auctor, sed IO. BAPT. PRA-
 TOLONGVS, Prof. anat. Genuens. obseruauit; qui ad
 p. 299. cor torpedinis, vnam libram cum dimidia ponderan-
 tis, replendum sex mercurii drachmis, ad cor rajae
 myraleti, decem libras cum dimidia pondere aequan-
 tis, implendum viginti et tribus mercurii drachmis
 opus habuit, indeque cor torpedinis illo rajae fere du-
 plo amplius aestimat.
- p. 129. 8. D. IO. MAR. MAZZI, *med. ord. nosoc. mai. Me-*
diol. epistola ad D. FRANC. AGLIETTVM de hydrope
 p. 130. *pericardii. Ital. script.* In quinquagenaria diu iam
 p. 132. non menstruata, hysterico-melancholica, et scor-
 butica

butica pericardium vltra tres limpidae odore et acrimoniae carentis aquae libras continuit, corde ipso illaeso, nulloque sero in pectoris cauitate reperto. Num tussis aegrae molesta pro symptomate essen p. 133. tiali habenda sit, adhuc dubitat, narratque, aegram p. 134. cuilibet lateri incumbere quidem potuisse, perpendiculararem tamen positum praetulisse, hydropemque in ea repente ortum esse videri; et docet, se hydropem pericardii tum suspicari, cum praeter signa hydropis pectoris cum sensu ponderis in media et inferiore thoracis parte pulsus pro viribus aegri minores et molliores animaduertat, eos vero sero acri effuso non ita se habere, nec inde istum morbum certissime semper colligendum, paracentesin vero reiiciendam, squillitica sola commendanda esse. p. 135. p. 136. p. 137.

9. IO. HVNTERI *tract. de morbo venereo.* 4. Lond. p. 163. 1786. *Angl. script.* De hoc libro plura noua receptisque doctrinis saepe contraria tradente in futurum verba fient. (Nos de eo iam exposuimus.)

10. *Epistola* D. LVDOV. BRUGNATELLI ad D. p. 195. IO. MAR. MAZZIVM *de nouo praeparato mercuriali in usum medicum.* Ticini d. 3 April 1787 *Italic. scripta.* Inventum est a VAN WY, et praeparatur subtilissimum mercurium sublimatum corrosuum in vasi leni igni carbonum subiiciendo, eumque cum tanta spiritus vini quantitate, quae eum digiti altitudine tegat, commiscendo et agitando, spiritumque accendendo, idque tam diu repetendo, donec pulvis cinerum tabaci ad instar fuscus obortus fuerit, qui subtilissime terendus sit. Auctor epistolae processum istum in apertis locis absolvi recte iubet, in eoque spiritu affuso acidum marinum sublimato inhaerens dulcificari, calcemque mercurialem ex parte restitui putat. Hunc mercurium sublimatum corrosuum, quem adustum vocant, facile et celeriter agere, et cum mucilagine gummi arabici mixtum, vel in decoctis

casto radicis sassaparillae vel cum rhabbaro in pilulis ita dari posse, ut minor dosis vnum, maior quatuor grana aequet.

- p. 197. II. *Communicationes medicae* Tom. I. 8. Lond. 1784. *Angl. script.* D. GREY: *de catarrho Russo anno 1782.* Eos, qui hoc morbo anno 1775 infecti fuerint, ab eo 1782 fuisse immunes, morbique characterem epidemicum inde patere, quod familia ex Lusitania Londinum Septembri veniens paulo post morbo, qui tum in Lusitania grassabatur, cursumque suum Londini iam Maio absoluerat, affecta fuerit.
- p. 198. D. SMITH *de eodem morbo*, cuius praecipua quaedam symptomata explicat. HENR. WATSON *de iis, quae in cadauere podagrici reperta sunt.* Cerebrum eiusque membranae, inprimis pia, muco calcareo cremoris lactis ad instar denso obductae, vtraque medulla, pinguedo cutis, mesenterii, et intestinorum, hepatis, tunicae vesicae urinae contractae, pulmonesque indurati et condensati fuerunt; glandula pinealis destructa, aorta a diaphragmate ad diuisionem suam in iliacas usque ossificata, renes parui et hydatidibus pleni, glandulaeque bronchiales materia podagrica repletae, ossa tamen illaesa fuerunt. Extremitatum inferiorum, in quorum vna omnes digiti tumidi, maximus vero testis quasi calcarea inclusus, mediumque tibiae dextrae tumore calcareo, spatium inter cutem et periostium replente, insigne fuit, contractio orta est ab induratis ligamentis et synouia
- p. 199. ex calce, oleo, et aqua composita. Calculum podagricum ab illo vesicae urinae in eo differre, quod ille homogeneus, mollis, albus, eiusque calx ab oleo et aqua separari se patiatur. FORD *de scabie capitis saturninis in puella bienni repressa.* Inde primum proptosis et coecitas oculi sinistri, tum hoc, palpebris sanis intactis, extirpato gutta serena in dextro oculo, bimestrique elapso mors orta est. Praeter serum

serum in sinistro cerebri ventriculo effusum tumor a medulla oblongata ad glandulam pituitariam usque procedens thalamos nervorum opticorum solito densiores et cineritios, ipsosque hos nervos compressit, et sinistrum e loco suo remouit. D. SIMMONS *de se*. p. 200.

Etione hydropitae. In qua, uti ex colore hydatidum, superficie interna villosa, et absentia vesiculae felleae colligendum fuit, haec saccum formauit, hydatidibus plenum, qui hepar, et apertura per superiorem carnosamque diaphragmatis partem sibi facta lobum pulmonis dextrum dextrorsum pressit, sinistri putrefactioni occasionem dedit, sursumque variis foraminulis patuit. D. DOUGLAS *de tempore fetum graui*. p. 201.

ditate durante extrahendi, si ob placentae ad uteri cervicem adhaesionem haemorrhagia accedit. Contra HUNTERVM asserit, id subito esse efficiendum, quum causa haemorrhagiae tolli nequeat expulsioque fetus spontanea a placentae situ impediatur, nec autem magnam vim esse adhibendam, nec cervicis renisum obstaculum inferre. D. SIMMONS *de signis patho*. p. 202.

gnomonicis aneurysmatis aortae. Fuit in anteriori arcus parte, compressit venam cauam et vicinarum vertebrarum cariam produxit. Palpitationem in superiori sterni parte, situm non in posteriora, sed anteriora, sensum in diaphragmate velut chordae pe-ctus constringentis pro signis habet. D. KEIR *de in*. p. 203.

sanabili ingestorum vomitu, a magno mobilique tumore inter ultimam spuriam costam spinamque ilei sinistri lateris. Qui fuit ren dexter solito maior, sanus, paucis paruulis calculis, et in pelui ac vretre sanguine plenus, sinistro solito minori, pultique ex calce et aqua simili. D. SMITH *de utilitate spiritus vitrioli*. p. 204.

dulcis. In febribus putridis et contagiosis ad anxietatem pulsusque frequentiam imminuendam tres eius drachmae cum duabus libris aquae purae, totque vncii sacchari albi commiscentur, huiusque mixturae

- mixturae vñciae duae omni bihorio exhibentur. D. DANIEL *de ptyalismo a retentione urinae*. Qua sublato ille cessauit. Quotidie aegra vnum duasue libras expuit. D. KEIR *de ingestis, si ad certum oesophagi locum peruenerint, statim cum pure egestis*. Causa fuit oesophagus inter primam et quartam dorsifvertebram vlcere superioris et posterioris pulmonis dextri partis exesus; multum puris tracheam,
- p. 236. oesophagum, ventriculumque repleuit. HENR. WATSON *de aneurysmate femorum et crurum cum ascite, hydrope ouarii, et hernia umbilicali*. Fecit paracentesein in ipsius vaginae centro, acu triquetra, quod
- p. 237. in plurimis exemplis valde vtile cognouit. D. GEO. HICKS *de emphysemate colli et thoracis peripneumoniae accedente in viro aëri humido se exponente et* D. SIMMONS *in femina post partum difficilem*. WATSON *de diuersis phaenomenis aneurysmatum et varicum exemploque aneurysmatis*. Fuit in aorta pollicem super originem coeliacae ad illam mesentericae vsque,
- p. 238. Maior et posterior sacci pars destructa, sinistra duobus locis aperta, vertebrae vicinae cariosae, ren sinister e loco remotus, nonnullaque eius vasa rupta fuerunt. D. SMITH *de scorbuti nominis abusu morbiisque cutaneis, qui mercurialibus et antimonialibus non cedunt, pro insanabilibus non semper habendis*. Commendat in his tincturae cantharidum triginta guttas ad drachmam vsque et vltra, bis quotidie, ter vero tot guttas ad drachmas duas vsque spiritus vitrioli dulcis, veratrumque album. Cuius, (sine dubio hic error typographicus,) viginti ad quinquaginta vsque guttae praescribuntur. BABIGTON *de funesta hydro-*
- p. 239. *phobia a morfu canis pro rabido non habiti*. D. SIMMONS et WATSON *de dolore in deglutiendo, et conatu vomendi in senē*. Causa fuit sat magnum oesophagi vlcus, corque ossificatum. Ossificatio a cretacea materia in cellulosam fibras musculares inuoluentem depo-

deposita pendere dicitur. D. GARTSHORE *de sapore acido et digestionem laesa, cum conatibus vomendi, et multoties cum difficultate deglutendi suffocationisque sensu.* Accessit ptyalismus, qui pro symptomate P. 240. difficilis deglutitionis habetur, potius tamen argento viuo aegrae propinato tribuendus esse nobis videtur. In cadauere aegrae, quae sensu carens quinque mensibus elapsis obiit, oesophagus quatuor pollices sub tracheae diuisione laceratus, abscessusque seu cavitates ab aorta, facie posteriori auricularum, basi pulmonum, sinistra tracheae parte, vicinisque glandulis lymphaticis circumdata reperta est. BENTLEY et WATSON *de retentione urinae feliciter curata.* In aegro quinquenni urina ad modum POUTEAU extracta, lapillus glandi inhaerens ablatus, et gangraena ab umbilico ad anum usque partes infestans, scrotum inprimis destruens, profligata est. D. CHAPMAN et P. 241. GARTSHORE *de febribus remittentibus et intermittentibus expectoratione coniunctis probe distinguendis, et cortice Peruviano curandis.* D. MICHAELIS et SIM- P. 282. MONS *de usu opii in morbo venereo.* Inter quatuor P. 283. exempla vnum tantum fuisse infaustum; opii ad scrupulos duos usque quotidie sine noxa datos esse; opium non tantum perspirationem, sed et urinae, saluaeque excretionem augere, imo et nimia sua copia ut purgans drasticum agere, aegros ideo antea, vel post, si alius obstructa, purgandos esse; pulsum in initio quidem celerem, postea tamen lentiores plenumque, interdum tamen toto, quo opium sumitur, tempore celerem et paruum animaduerti; incommoda ab usu opii facile tolli posse; in venereo P. 284. malo scorbuto complicato opium cortice Chinae, acidis coniungendum esse; dosin quotidianam a tribus granis inchoandam, raro ultra scrupulum augendam, saepe tantum quinque grana exhibenda esse; aegris denique carnes vinumque esse concedendum.

Viginti

- p. 285. Viginti et duae obseruationes vtilitatem opii confirmant, SAVDERSIIQUE et SCHOEPPII experientia AGLIETTI ex actis Hafniensibus SIBBERNII et WINSLOWII de vtilitate opii in morbis venereis obseruationes a TODIO relatas fuisse enarrat. D. SMITH manuscriptum D. GUIL. STRACKII *de morbis pulmonum in primisque phthisi* tradit, notisque illustrat.
- p. 287. Tubercula non esse vesiculas aereas obstructas, sed in tela cellulosa contineri; minima esse cartilaginea, maiora vesicularum ad instar album densumque humorem comprehendere; ea, quorum diameter dimidium pollicem aequet, et quae cum bronchiorum extremis communionem habeant, vomicas vocari. De colore humoris illius vario, situ vomicarum, aliarum vicinarum partium laesione differitur, glandulaeque lymphaticae plerumque nigrae esse, et saepe materiam calci similem continere dicuntur. Inflammationem horum tuberculorum potius effectum, quam causam esse suppurationis eorum, ab ipsorum incremento obortae. Tussim, sputa copiosa, dolorem pectoris, difficultatem respirandi, beneque incumbendi pro specificis phthiicos symptomatibus tantum habenda esse; quatuor esse tussis sputorumque gradus; incertum esse, num sputa phthiicorum ad mucum aut pus pertineant, quum plus minusue facile in aqua soluantur, fundumue petant. D. MICHAELIS et SIMMONS *de hydrocephalo interno*. Aeger iam tertio aetatis suae mense eo affectus sanus, nec animo debilis, vnde trigesimo anno adhuc vixit, de sola alui segnitie conquestus, eiusque pupilla non dilatata fuit, sed facile se contraxit. FORD *de methodo hydrophthalmiae medendi*. Acum incuruam, sexque albis sericeis filis armatam, ab angulo externo quartam pollicis partem ultra corneam per oculi cameram posteriorem ad aequalem a cornea distantiam in angulo interno pertundit, fila, non tamen adeo stricta,

stricte, firmat, octo nouemue diebus post quoddam eorum aufert, simulque aquam GOVLARDI externe applicat; et nec cephalaea, nec delirio orto, curationem mensis spatio absoluit. FEARON et D. SIMS *de tumore inter os ileum spuriasque costas per decem annos incremente.* Fuit ren permagnus ossificatus, altero minori vesicae pus continenti simili. Separata cellulosa quindecim pollices in ambitu sexque uncias cum dimidia pondere aequauit. D. SIMS *de vomitu habituali plerumque cum alui obstructione coniuncto.* Causa fuit scirrhus in minori ventriculi extremitate ad pylorum usque, nonnullis polyposarum excrescentiarum, internam ventriculi superficiem inaequalem reddentium, coarctatum, protensus, et ultimis forte vitae diebus exulceratus. D. SMITH *de ventriculo hepatis,* P. 293. *scirrhusque pancreati adhaerente et exulcerato.* Multi simul alii minores tumores reperti sunt. D. HEYSHAM et LATHAM *de dolore primum faciei, tum capitis in sinistro latere.* Variis frustra tentatis antrum maxillare apertum, et decoctum chinae cum elixirio aloës, posteaque oleum oliuarum iniectum est. Quo facto, tria insecta laruae oestri bouini similia, (depicta,) prodierunt. FORD *de impedita deglutitione neonati.* Pharynx clausus fuit tumore pilis tecto, interne solido, in basi vero tenui glandulae thyroideae non dissimili, leui opera extrahendo.

12. BROUSSONET *de relatione inter dentes humanos, alimentorumque iis conuenientium naturam,* praelect. in confesso Acad. reg. Sc. d. 12 Nov. 1785 Gall. script. Differentiam dentium herbiuororum et carniuororum animalium exponit, docetque homines, quum viginti illis, duodecim tantum his similes habeant, vegetabili magis quam animali victu uti debere. Chalybe coronam dentium percutiendo scintillas extrahit.

13. *Methodus facillima et certissima homines et animalia cuncta a bestiis rabiosis admorsa, conseruandi.*

4. *Friburg. in Brisgouia 1784.* Rabiem raro ante tertiam septimanam, forte et tres menses post morsum oriri putat, et vulnera solutione ex triginta granis lapidis caustici cum vna aquae libra lauari, immo aegros in balnea ex leuiori tali solutione immitti, cum praeferuandi, tum medendi gratia iubet Cl. MEDERERVS.

- p. 224. 14. *Institutiones Chirurgiae* 105. NESSI, *Comasce. D. Phil. et Med. et Prof. obstetr. et Chir. in reg. univ. Pav. Tom. I. et II. Pav. 1786. 1787. recens. a*
 Tom. I. PANZANI, *Italice script.* Primus tomus duabus par-
 p. 225. tibus diuisus, de inflammatione in genere et specie
 p. 226. agit. Eam habere sextuplicem exitum 1. resolutione vel per perspirationem vel per resorptionem; 2. suppuratione, cui ne auxiliis occurratur, inepte
 p. 227. praecipi; 3. retrocessu; 4. transudatione; 5. induratione, et 6. mortificatione. Apostemata non causticis, quae plurima ex parte damnat, tractanda, sed scalpello magnaue plaga aperienda, non specillis,
 p. 228. sed liquoribus depuranda, iisque aërem innocuum esse. Ad mortificationem pertinere gangraenam humidam, quae triplex sit, et, nisi in extrauafatione
 p. 229. humorum, scarificationem exigit; siccam, et sphacelum, cui tantum medeatur amputatio, in qua arteriae longissime protrahendae, nec viuis partibus affigendae sint. Humeri, et infantibus femoris etiam, amputationem, vti prospero foeminae exemplo demonstratur, ita suscipi posse, vt valido loro sericeo vel lineo in vna aquae libra cum dimidia sublimati corrosiui vncia mixta ad tertiae partis consumptionem cocto, seu butyro antimonii diu immerso, iterumque siccato, membrum in amputandi loco strictissime constringatur; osque, si ad illud lorum penetrare
 p. 231. verit, ferrula praecidatur; tumque arteriarum ligaturam

turam negligi posse; interdum vero ad sanae partis ab aegra separationem adiuuandam irritantibus vel vesicantibus opus esse. Idem illud lorum in lupia, p. 442. quae pedunculum habet, deliganda adhiberi posse. De ossibus ex articulo exscindendis recte praecipit, p. 231. PANZANI vero hanc operationem in phalangis digitorum tantum permittit. Experientia cognouit, p. 232. furunculos in vicinia ani et vulvae, vel perinaeo semper, non tamen immaturos, aperiendos esse, sectione autem eorum ad fistulas aliasue illarum partium laesiones euitandas nimis caute instituta, morbum augeri; in angina tonsillarum gargarismata, in uvula vel tonsillis scirrhis caustica nocere, eas vero for- p. 233. fice vel scalpello, non autem facta ligatura, (quam tamen PANZANI feliciter, nec magna opera fecit:) extirpandas esse; in ophthalmiis externis, quippe quae erysipellaceae magis, quam phlogisticae indolis esse videantur, venae sectionem inutilem esse; mineralia in vniuersum nocere, (in cornea pellucida insanabile leucoma ab usu aquae vitriolicae Venetiis solemnis cum visus iactura ortum etiam observauit PANZANI) in vnguis vel hypopii operatione puris excretionem non accelerandam esse; vulneratam corneam non semper intra viginti quatuorque horas cicatricari, immo, vti PANZANI observauit, quinto adhuc die nouum aqueum humorem in sanissima iuvene emanasse. Liber secundus de morbis p. 234. aquosis agit. In spina bifida, quam, quum spina non vere diuidatur, hydrorhachitidem appellari mavult, prodesse setaceum filis tam crassis, vt acus foramen totum repleant. In hydrope pectoris iubet hoc in maiori curuatura inter secundam et tertiam superiorum spuriarum costarum dextri lateris, sinistri vero inter primam et secundam aperiri, et cute transversim complicata musculum magnum dorsalem in longitudine sua ita secari, vt ex apertura tres trans-

- versos digitos magna duae tresue costae pateant, tum ad spatium inter costas augendum aegrum in oppositum latus flecti, et intercostales musculos cum pleura oblique et ita caute dissecari, ne arteria inter-
- p. 235. costalis periosmium laedatur. In hydrope articulorum, inprimis illius, qui occupat genu, efficacissimam esse moxam, ibi, vbi tumor maxime eminet, applicandam, qua frustranea paracentesis non acutriquetra, sed lanceola, priusque quam humores corrumpantur, institutuendam. Sunt tomi secundi libri quinque. Pri-
- P. 439. mus agit de indurationibus glandularum, scrophulis,
- P. 440. struma, scirrho et cancro; de horum exstirpatione, vulnerisque amplioris suppuratione diu sustinenda,
- P. 441. de lacertarum et arsenici in iis vtilitate. Secundus de tumoribus cysticis, lupia, hydatidibus, ganglio, ranula. Enarrantur exempla fatuitatis, et lippitudinis oculorum cum epiphora, quas lupiarum exstir-
- p. 442. patio produxit. Docetur, quatenus intactae relinquendae, et quae exstirpandae sint; excisionemque ac scarificationem incisioni cruciformi et cauteriis praefereendam esse. Liber tertius loquitur de tumoribus cysticis spuriiis, aneurysmate, varice, haemorrhoidibus, et varicocele. De varice molesto sensim euacuando, et comprimendo, de hirudinum in haemorrhoidibus noxa, et aquae gelidae glacie in iis vtilitate; de varicocele solis palliativis tractanda. Libri quarti PANZANI mentionem nullam facit. Liber quintus perlustrat sarcomata; lipomata, encanthides, pterygia, polypos, epulides, condylomata, sarcoces, verrucas, callos, maculas, fungosque
- P. 445. articulationum. Polypos saepe produci a labe vni-
- P. 446. versali praecauenda; vteros, qui ex viuis extracti fuisse ferantur, forte tantum polypos vteri fuisse;
- P. 447. hosque saepe pro scirrho, cancro, vel grauiditate vteri haberi; in castratione ligaturam arteriae spermaticae, vt noxiam, negligendam, compressione tantum

tantum haemorrhagiam sistendam esse; fungos art. p. 448.
culorum semper a causa interna pendere, et, nisi
inueterati, embroche, gelida aqua, cauterio actuali,
curandos esse.

15. FABRI *Tr. de morbis venereis, edit. IV. gall. p. 250.*
reuis. correct. et auct. ab auctore, nunc vers. in ital. a
MICH. GHERARDINI *D. c. nott. et append. nonnull.*
method. curat. et praeferu. luis venereae Tom. 2. 8. Me-
diol. 1787. GHERARDINI enarrat quatuor exempla
luis confirmatae, in quibus opium non profuit, sed p. 254.
nocuit, duo autem bubonum et ulcerum venereo-
rum, in quibus opium interne externeque adhibitum
miros edidit effectus.

16. GUIL. GRANTII *disquis. de febribus, quantum*
pendeant a varietate anni temporum, et vi nuperrime
Londini per viginti annos observatae sint, c. obsf. pract.
de optimis iis medendi remediis, transl. in Italic. et auct.
nov. obsf. et annot. ab ANTON. LARBERO, *protom.*
Bass. adiunct. medit. D. CUNRY de natura febrium.
Bassan. 1787. 3. Vol. 8. LARBERVS corticem hip- p. 255.
pocastani in tertianis, et quotidianis, non autem in
quartanis, efficacissimum observavit; alia eius ob-
servata sunt, duo exempla opisthotoni a refrigerio;
ischias nervosa tribus febris paroxysmis, melancholia p. 256.
per quartanam, phthisis tuberculosa confirmata sca-
bie sanata; tria exempla morbi nigri HIPPOCRATIS
ad mentem TISSOTI curata; quinque tandem exem-
pla inutilitatis lacertarum, et a LOCATELLO com-
probatae.

17. *Delectus opusculorum medicorum antehac in p. 303.*
Germaniae diuersis academiis editorum, quae in auditorum
commodum collegit, et not. aucta recudi curavit D. 10.
PETR. FRANK, *Fac. med. p. Insubr. Austr. et nosoc.*
Ticin. direct. med. clin. in r. acad. prof. Vol. 2. et 3,
Ticin. 1786. 1787. 8. Continentur 10. ANDR. MUR-
RAY de materia arthritica ad verenda aberrante; CAR.

- IOS. OEHMII de morbis recens natorum chirurgicis,
 LVDOV. SCHOELERI super morbos Surinamensium,
 IO. FR. GAUSBRANDII de acidorum, inprimis nitro-
 si et muriatici, dulcificatione, FRANC. SCHOENME-
 ZELII de scarlatina annis 1775. et 1776. epide-
 p. 400. mica, DAV. A. IOS. FR. KOSEGARTENII de cam-
 phora et partibus, quae eam constituunt, GEO.
 MATTH. GATTENHOFII de venae sectionis veris in-
 dicationibus, CAR. STRACKII de tussi conuulsiva
 infantum. IO. PETR. FOURAGII de colica pictonum,
 EL. FR. HEISTERI de principum cura circa sanita-
 tem subditorum, IO. CHR. SALMVTHII de diagnosi
 puris, Autorisque commentationes de instituendo
 ad praxin medico, obseruationes de haematomate
 p. 303. et interna hydrocelis causa, diss. de ciuis medici in
 republica conditione et officiis ex lege praecipue
 erutis vt et orat. acad. de vesica vriali ex vicinia
 morbosa laborante.
- p. 304. 18. IO. PETR. FRANKII *systema completum poli-
 tiae medicae transl. ex edit. secund. 1784. in Italic. et
 auct. not. Auctoris Tom. I. Mediol. 1786. 8. Liber
 hic, cuius Germanicam priorem editionem iam in-
 dicauimus **), proxime fusius recensebitur.
- p. 314. 19. *Epistola* D. MELCH. CAPOVILLAE ad Prof.
*Patau. LEOP. CALDANVM continens descriptionem dy-
 senteriae epidemicae Pinguentii in Istria Veneta aesta-
 te 1786. observatae, Italic. script.* Enarratis morbi
 symptomatibus, inter quae propensio in somnum,
 verme excreto cessans, notari meretur, causae et
 p. 315. curatio ex mente HIPPOCRATIS et HOFFMANNI
 eruuntur; aestas pluuiosa calorisque expers, vinique
 p. 316. et ciborum fermentescentium abusus vt causae ar-
 guuntur; morbus infantibus fibraque molli et spon-
 giosa praeditis tantum infestus, paucissimis infanti-
 p. 317. bus, vnique ob diaetae neglectum denuo affecto
 iuueni

*) vid. Comm. nostr. Vol. XXV. p. 243. seqq.

iuueni funestus fuisse dicitur; referturque, venamp. 318.
vni tantum nondum menstruatæ iuueni fuisse fe-
ctam, ipecacuanham parcissima dosi et purgandi grā-
tia exhibitam, et diaphoretica (cur id fecerit, egre P. 319-
gie docet) plane omissa.

20. D. CAIET. STRAMBII *observationes de pela*. p. 334.
gra factæ in r. pelagrosor. nosocom. a Cal. Iunii 1784.
vsque ad finem anni 1785. Mediol. 1786. 4. Ex du p. 335.
centis et septem pelagrosi dicto anno in nosoco-
mium receptis viginti et tres obiisse, centum qua-
draginta et quatuor apparenter sanatos vel leuatos
esse, reliquos exeunte anno adhuc aegrotasse, pars
prior historica docet. Altera practica parte primum
morbi symptomata perlustrantur. Quorum praeci p. 336.
puum solumque constantissimum id esse, quod in
dorso manuum pedumque, collo, sterno, brachio, ti-
bia, apice nasi et labiis epidermis praegresso summo
ardore et maculis roseis vel furfurum ad instar, vel,
vt in adustis amplis seroque flauo plenis vesiculis an-
tea ortis sponte desquametur, interdum etiam nul-
lo ardore et rubore praegresso nigrescat et exsicce-
tur; haec varietas vero nec reliqua symptomata com-
mutet, et in vno eodemque aegro obseruetur. Mul. p. 337.
tos tamen iam maiori gradu morbum pati prius,
quam desquamatio haec fiat, hanc etiam reliquis
symptomatibus leuioribus saepe insignem, interdum
vero iis grauioribus vix manifestam, et, quum lecto
retenti soli vel aëri istius radiis impraegnato se non
exponant, sine leuamine nullam esse. Insolatione p. 344.
igitur, et quum radii solis pauci desquamationem
iam efficiant, nec aestate noceant, morbum non pro-
duci, sed tantum determinari. Minus constanter p. 337.
obseruari maculas fuscas in superficie cutis, sugilla-
tiones irregulares purpureas, liuidas vel atras, in
dorso manus, postica cubiti parte, et facie, quae
interdum criticae, interdum symptomatice, saepe-

- que obseruentur, pustulas miliares pruriginosas herpetesque, qui interdum conspiciantur, coloremque pallidum fuscum labiorum, qualem acetum degustatum gignere solet, qui reliqua cute illaesa in multis occurrat. Reliqua symptomata esse. 1. febres varias irregulares, in quibus cortex Chinae inutilis, cum ardore totius corporis, praesertim capitis, velut a p. 349. flamma accensa, et cum vario susurru; et pedum, p. 340. quem balnea diaphoretica imminuere valeant; qui p. 338. vero ab eo in erysipelate multum differat; nec non cum pulsu duro, celeri, debili, tardo et raro, 2. sudorem singularis odoris, si vniuersalis, non alleuantem; si partialis, et imprimis in pedibus, criticum et leuantem; 3. crampum manuum, pedum, crurum, quandoque ita dolorosum, vt epilepsiam inferat, contractione spasmodica, cardialgia, syncope, quandoque leuiori, nec diuturno tetano, scelotyrbie festinante SAUV. spasmisque clonicis faciei, extremorum, aliarumque partium coniunctum, et iam ab initio aegris p. 348. molestum; cuius incommoda cortice Peruuiano, extracto hyoscyami, camphora, valeriana, arnica, liquore anodyno minerali vix, narcoticis interdum, linimento vero ex oleo lumbricorum et succini multum p. 338. mitigentur; 4. tussim idiopathicam cum salino sapore, quae demulcentibus, insanabilem vero, immo p. 342. diate a materiali pelagrae causa pendentem, phthisin, p. 338. in quam illa plerumque terminetur, non auertentibus, leniri queat: 5. summam iam a morbi initio debilitatem, amaris, martialibus, aliisque tonicis curandam; interdum plenariam artuum inferiorum resolutionem, vel tendinum rigiditatem, vt illi moueri nequeant, pedesue ad femora retrahantur; 6. dolores variarum partium, interdum successiue, interdum subito obortos, neruorumque tractum prosequentes, saepe tantum dimidium corpus affligentes, tumque *hemiopalgiae* p. 349. nomine ab Auctore insignitos, qui, si dorsum occupant, moxa,

noxa, grauem tamen artuum inferiorum paralyfin patiente, leniantur, camphora autem, extracto aconiti, et decocto dulcamarae sopiri nequeant; vti et in vi nervosa excitanda flores arnicae plerumque noceant, oleum terebinthinae cum extracto salviae interdum valeat: 7. deliria vel acuta, quae praegrediatur im- p. 341.
 minutio doloris, vertigo, ptyalismus, sequatur sudor, maculaeque rubrae in facie et brachiis; vel chronica, in dementia, stupiditatem vel melancholiam abundantia; in quibus odor illi glomerum bombycinorum p. 349.
 maceratorum similis obseruetur, opium vero, camphora et frigida nunquam, cucurbitae autem dorso, et viridines temporibus applicatae interdum profuerint: p. 341.
 vertiginem, obnubilationem visus, diplopiam, bubum, picam, susurrum surium. Rarius occurrere haemoptyses, 2. scorbutum, a quo pelagra in eo, p. 347.
 quod non contagiosa sit, macularum sede, vrinae tenuitate et pallore, solius cuticulae laesione, integro faciei colore, et inutilitate antiscorbuticorum multum differat: 3. diarrhoeam plerumque pertinacem, in- p. 341.
 interdum tamen narcoticis et inuoluentibus, rhabarbari p. 349.
 et myrobalani vsu praemisso, sopiendam: 4. copiosum p. 341.
 salinae effluxum: 5. ardorem et incontinen- p. 342.
 tiam vrinae: 6. maciem, quae a symptomatibus potius, quam ipso morbo inducatur: 6. anasarca et sciten a diarrhoea abortum. Quae omnia symptomata nec perpetuo nec regulatim ita contingere, vt varios morbi gradus faciant. Haereditarium esse p. 343.
 quidem morbum, saepe tamen et spontaneum, omni temperamento, aetati, sexui, nec solis rusticis, diaceticamque negligentibus infestum; contingere etiam esse sicco et salubri; videri quidem oriri a perspiratione imminuta, methodum FRAPOLDI vero huc respicientem prospero successu saepe caruisse. Veram eius causam proximam verosimiliter esse singularem, et, imprimis lymphae in tela cellulosa nervos inue-

- p. 346. stiente, vacuisque substantiae cerebri contentae, ac
- p. 349. dinem, quae cum nulla cognitarum acrimoniarum
conueniat, igiturque acida, alcalina, antimuriatica, metho-
dus GORTERI in acrimonia frigida, succus nastur-
tii cum melle, decoctum strobilorum pini, vegeta-
lia antiscorbutica, cum his et radice acetosae coctum
serum lactis, diaphoretica, balnea tepida frustra adhi-
bita fuerint. Morbum nulli alii, nisi, quod tamen
decidere non audet, AGLIETTUS vero probabilissimum
- p. 347. censet, scorbuto alpino ODOARDI similem esse. A
cuticulae desquamationem sanandam poscam, lixiuium
calcis, aquam sale marino vel ammoniaco impraegna-
tam, serum lactis, aquam tepidam, et solitudinem
- p. 349. multum facere; profuisse interdum parcissimam, non
cuisse semper largissimam venaessectionem: reuella-
tibus morbum a visceribus auerti posse; iuscula vipe-
rarum curae radicalis gratia quatuor aegris exhibita
soli vni vtilia fuisse; kermes minerale parua dosi de-
tum scorbuti accessum accelerasse; morbi denique
progressum apta diaeta impediri non potuisse.
- p. 351. 21. *Elementa botanices theoretica et practica
vsum sectionum horti regii botanici Madritensis, elabo-
rata iussu regis a D. CASIM. GOMEZ ORTEGA, et
ANT. PALAU-Y-VERDERA, Prof. prim. et secund.*
- p. 352. *horti eiusd. Madriti 1785. 8. Hispan. script. Pars prima
diuersas plantarum partes, earumque vsum exemplum
trium certe notissimarum plantarum illustrat, postea
rior classes et ordines ad normam LINNAEI tradit.*
- p. 369. 22. *De venaessectione et cautionibus eam utiliter
adhibendi 1785. nullo dato loco. Batav. script. recens.*
- p. 370. a PANZANI. Exponuntur leges circulationis, eaque
- p. 373. quae istas mutare soleant; datur hisce, adeoque etiam
- p. 375. venaessectioni, vaporibus, balneis, et suffimigiis tepe-
- p. 376. dis, nomen stimuli; recte praecipitur de deriuante et
- p. 377. reuellente venaessectione; damnatur sectio iugula-
rium et arteriarum; vtilitasque sectionis venarum po-

is in lochiis et menstuis suppressis, in ophthalmia
 petita brachialium sectione non tollenda, illius vero
 enarum brachii in haemorrhagia vteri et inflamma- p. 378.
 one intestinorum, vti et hirudinum in hepatitide,
 exemplis comprobatur, in sola denique haemoptysi, p. 376.
 et inflammatione pulmonum, rarissime vel nunquam
 ab arteriis bronchialibus pendente, locus reuulsionis
 equiuocus esse dicitur.

23. D. CAR. STRACKII *noua theoria pleuritidis* p. 397.
verae, et recta eidem medendi ratio experimentis demon-
strata. Mogunt. 1786. In suis aegris septimo,
 nono, tardissime vndecimo die morbum terminari, ex-
 pectorationem non vere criticam esse, sed potius a
 relaxatione symptomatibus cessantibus oborta pende-
 re; veram morbi crisin esse sudores acidos, vrinasue
 ateritias; morbum neutiquam oriri a subito refrige-
 rio, nec a crusta sanguinis; hanc potius esse effectum
 febris, quae ad intermittentes referri, et venae sectio- p. 398.
 ne, potu ex nitro et oxymelle, extracto Chinae, vesi-
 cantibusque curari debeat.

24. CLARII, *chir. Lond. methodus noua et facilis*
medendi morbis venericis, adi. tr. pract. de gonorrhoea,
obss. de abscessibus et epist. BUCHANI de insitione et ab-
cessibus variolarum transl. ex Anglic. edit. anni 1780. p. 399.
in Gallie. Paris. 1785. 8. Apici digiti saliuam humefa-
 cti ter quaterue de die dimidium vel integrum mer-
 curii dulcis granum inferri, eoque interne genas ibi
 imprimis, vbi ductus parotidis hiat, fricari, antea vero
 saliuam vel deglutiri, vel expui, dimidiaque hora post
 primum bibi; idque in praepotio etiam tentari iubet,
 et ad HUNTERI, ORVIKSHANKII, BUCHANI, KROO-
 NII, TURNBULLII et HOMII applausum prouocat.

25. D. GLAZII, *med. ocular. seren. princ. reg. Comit.*
Artes. nouae observationes practicae de morbis oculi,
eorumque cura; opus superstruct. nouae theoriae, quo Au-
tor explicat combinatque multas operationis cataractae
metho-

- methodos et proponit diuersa noua instrumenta in usu huius operationis, ut et diuersorum aliorum oculi morborum. Paris. 1786. 8. Gallice script.* Observationes quidem egregiae sunt, nouam vero theoriā titulus non libellus, continet. Qui ante cataractae operationem, imprimis eorum, qui ad inflammationes dispositi sunt, praeparationem negligunt, iure reprehenduntur. Depressio praecipitur in aegris peruersae corporum constitutionis, oculosque vel prominentes vel lacrymantes, vel mobiles, vel cornea macula praeditos habentibus. Comprobatur denique *POTII* de cataractae mollis cum humore aquae commixtione, solutione et resorptione observatio.
- p. 400. *26. Epistola D. MATTH. ZACHIROLI ad FRANC. AGLIETTVM, continens meditationes de principio operante nonnullorum remedium d. 25. Iulii.*
- p. 419. 1787. Opinione *III. ROSAE*, quod alimenta aërem quem continent, nos nutrant, fulcit similem, quod
- p. 420. praecipua medicamentorum virtus ab aëre iis contentis pendeat; quaestionem, an aër dephlogisticatus, mephiticus e cibis in ventriculo euolutus ante transitum in vasa chylifera qualitatem suam perdat, vel potius ea demum cum chylo et humoribus quasi amalgamatur, examine dignam quidem censens, hoc verò non instituens. Illam suam, quam probabilem esse
- p. 421. tat, coniecturam illustrat variis exemplis. Ita enim aëre suo fixo agere antiseptica, v. c. acida et aquas minerales istum aërem restituendo, vel eius euolutionem impediendo, putrefactionem sistentes; ipsa
- p. 422. vinum, mixturam antiemetica *RIVIERII*, oleum *TRIOLI*, illudque tartari in calculo utile. Ita ab acido vel aëre fixo, quem alcalina, lentius vero, nec per se, aquosa large pota, absorbere valeant, indeque morbum sopiant, gigni pyrosin. Ita in homine plures libras sine incommodo edente ex viginti triginta ve limaturae ferri granis ob aërem inflammabilem
- (quam

quem vero aqua pura euolui posse, contra Scopolium
 (negatur) ex illis succo gastrico nimis acido euolutum
 tenuissima symptomata oborta esse. Ita nitri virtutes p. 423.
 ab aëre dephlogificato in eo abundante, eas sulphu-
 ris ab hepatico in omnibus excretis animaduertendo
 pendere. Ita denique purgantia subtilissimis et vola- p. 424.
 bilissimis particulis suis agere; ebullitione enim eorum
 cum aqua facta, ac electricitate, quae et, teste VERAT-
 tione, purgantium manu tantum comprehensorum vim
 ad intestina propellere valeat, vim purgantem immi-
 ni. Adiecta est epistola D. GALLINI ad D. AGLIET- p. 425.
 TIVM, qui cum illo, diarii huius collaboratore, episto-
 lam D. ZACHIROLI communicauerat. In qua hic
 et Ill. ROSA non distincte satis loqui, fluidaque aëri-
 formia a vero aëre non satis distinguere arguuntur;
 doceturque, medicamenta, aëremque ipsum fixum et p. 427.
 hepaticum non tanta vi agere, si habitum aëreum ac-
 quisuerint; ipsas aërum bases aëribus ipsis efficacio-
 res esse; NOLLETVM denique VERATTII experimen-
 tum iam refutasse.

27. BENJ. BELLII, *membr. coll. r. chir Hibern. et* p. 466.
diff. chir. nosocom. reg. et soc. r. scient. Edinb. systema
chirurgiae tabb. aen. illustratum Vol. I. Edinb. 1785.

Angl. script. recens. a PANZANO. Cap. I. futura p. 467.

um generibus, spuriae vel ficcae, veraeque vel cru-
 entae substituit, ut species, interruptam, continuam,
 spiralem a pellione dictam, et conuolutam. In qua
 inflammationis praecauendae gratia fasciam ita appli-
 cari iubet, ut acus traiectae liberae maneant. Cap. p. 468.

II. de ligaturis arteriarum, remediisque haemorrha-
 giam sistendi agente praecipit, ut arteriae ad AITKE-
 III. normam plane denudentur, vulnusque, si pre- p. 469.

pendi nequeant, ideo dilatetur. Cap. III. sect. I. de
 enaesectione in genere. Praefertur lanceola. Sect. p. 470.

de ecchymosi. Solutio salis ammoniaci acetosa
 commendatur. Sect. 3. de vulneribus arteriarum.

(quem) Flumine

- P. 471. Flumine ex arteria in venam solam ruente datur
tur compressio, laudatur depletio, usque dum va-
nus conglutinetur, repetenda. Sect. 4. de vul-
nibus tendinum et nervorum, quorum causam
esse inflammationem venae, sed lanceola facta
plenariam venae pertusionem. Saturnina, hisque
non iuvantibus rescissio nervorum et tendinum com-
mendatur. Sect. 5 - 7. de sectione venarum brachii
iugularium, malleoli et pedis. Sect. 8. de arteria
tome forte nunquam necessaria. Sect. 9. de aliis
calibus venaesectionibus et scarificationibus. Cap.
IV. Sect. 1. de aneurysmate vero, quod encysticum
spurio, quod diffusum vocat, quae vero genera
rum differant, et varicofo. Sect. 2. de cura eorum
P. 473. Nocere compressionem in spurio, prodesse in ven-
tum autem solam arteriam, minimumque venae
depletionem prius facta, anodynisque datis, com-
mendam esse. Valde noxiam esse futuram con-
glutam ad margines vulneris arteriae conglutinanda
a LAMBERTO praeceptam; in aneurysmatis vero
operatione ad omnia bene, minimoque aegri incom-
modo diuidenda opus esse scalpello ancipiti (*bisturi-
rino*), aliquantum recuruo, et obtuso, quod hic de-
P. 474. pictum est. Cap. V. de herniis, sect. 1. in genere
P. 475. Incarcerationem a rigiditate partium prolapsam
pendere, et in ea largissimas venaesectiones, balnea
tepidia, epithemata frigidissima ex aceto et saturni-
nis, clysmata ex nicotiana et opio alternatim inieci-
et opiate interna adhibenda esse. Sect. 2 - 8. de bo-
bonocele, hernia congenita, crurali, umbilicali, ven-
trali, foraminis ovalis, et vesicae. Cap. VI. - IX. de
hydrocele, varicocele, sarcocoele, haematocele. Cap.
P. 476. X. de morbis penis, sect. 1. de phimosis, et 2. de pa-
raphimosis. In summa inflammatione vasa turgida
apice lanceolae scarificanda esse. Ad sectionem in
paraphimosis scalpellum anceps occultum, ad eam in
phimosis

himosi aliud, icone repraesentatum, communi heriario parum dissimile, commendatur. Sect. 3. de amputatione penis. Reiiicitur ligatura arteriarum p. 477. turundae; commendantur depletiones largiores, nodyna, et puluilli gummi arabico inspersi. Venenis apud BASEGGIVM libri huius versio Italica, aliaque quartae anglicae editionis *elementorum medicinae practicae Cullenii* notis *Bosquillonii* aliisque aucta apud STINELLVM proditura esse dicitur.

28. *Historia et acta societatis regiae medicae an.* p. 482.
1783. P. II. 4. *Parisi.* 1784. *Gallice script.* Prae- p. 484.
missis monitis, in morsu a rabidis animalibus ad eum localem praecipue attendendum esse, non omnes morsus, vel quia venenum prioribus morsibus non fractum fuerit, vel quia interdum vehementissima venena oeconomiam animaleam turbare non solum possunt, rabiosos fieri; saepe dubium esse, an mordens animal vere rabiosum fuerit; symptomata hydrophobiae timore vel terrore augeri, ab omni cutis laceratione, neruearumque fibrillarum laesione grauissima symptomata produci: traduntur variae cum societate communicatae observationes. Prioribus p. 486.
quindecim vulneris curam ad sexagesimum usque diem protractam, moschique, camphorae, alcali volatile et antiphlogisticorum virtutem testantibus, hydrophobia feliciter praeferuata comprobari fertur; p. 485.
optima et nona vero hydrophobiae iam declaratae et funestae exempla referunt, octoque aliae ob duodecim in mordentibus rabiem huc referendae non possunt: vndecim sequentes observationes hydrophobiae p. 486.
veram et letalem attinent; harum vero una exemplum refert iuuenis non hydrophobia, sed quatuor p. 487.
vulnere grauitate, peruersaque curatione corrupti. Quatuor de hydrophobia vere spontanea, p. 488.
non ultra septem dies durante, saepe iam quarto die confusa, obseruationum tertia aegrum refert ob fracturam p. 489.
tristis

- tris minas ira et terrore perculsum, de summa impu-
 mis pectoris constrictione, ipsiusque aëris leuissimi
 moti impatientia conquestum, quinto die denaturo
- P. 491. in cuius cadauere pulmones pleurae, mediastino
 diaphragmati firmiter adhaerentes, turgidi, maculae
 que nigris obducti, intestina tenuia inflammata, aë-
 que plena, colon et rectum constricta, vacua
 fuerunt, foetidissimo et quasi suffocante aëre ex
 domine exhalante. Ex adiecta scriptorum de natura
 et cura hydrophobiae ad societatem missorum episto-
 tome notabilis est obseruatio SALVARI de hydropho-
 bia spontanea, quarto die satyriasis accedente, quae
 tamen frequentius illi superuenire, eamque plerum-
 que die septimo letalem reddere soleat, et de phre-
- P. 492. nomen hoc consensum inter generationis et dege-
 nerationis organa comprobante; nec reticendum, ex
 perimentis patuisse, veneno viperarum nullam
- P. 493. vim contra rabiem, id irritationem potius augere
- P. 521. Ex tribus proemio ornatis, tribusque tantum lae-
 tis commentationibus de hydrophobia *) sequen-
- P. 522. notatu digna sunt. Hydrophobiam spontaneam
 specifica extremitatum neruorum, inprimis inter-
 nalium, exsiccatione vel acrimonia humorum pro-
 ducere; ortam esse in puero glandulis fageis semini-
 vescente; in ea, rarissima et letali, palliatiuam tan-
 tum curam valere, pharyngemque et organa dige-
- P. 524. gestionis inflammari; causam hydrophobiae conta-
 giosae cadauerum sectione non patere, Cl. notum
- P. 525. docuit. Idem et BAUDOT **) saliuam animalium
- P. 526. rabidorum ad fauces non propelli, nec contagiosam
 nec humoribus nostris affinem esse, irritandoque
- P. 527. tantum nocere, BOUTEILLE vero carnem, omne
 que rabidorum humores, saliuam excepta, innoxiam
 censens, haec materialem morbi causam, faucibus

*) Vid. Comm. nostr. Vol. XXV. p. 338. sq.

**) Ille, quem L.C. CAUDOT diximus.

que affinem esse, sentit, impotentiamque liquida deglutiendi, ut præcipuum morbi symptoma, agnoscit. p. 525.

Vulnus ad fundum usque dilatari et scarificari, aqua sponis lauari, linteis carptis siccis tegi, si sanguinem fundere cesset, soluto butyro antimonii tangi, interne vesicantibus obduci, et quo certe ad quadragesimum usque diem suppuret, cauterio ex gentiana vel iride Florentina attingi iubet, duoque exempla, in quibus forte ideo, quod vulnus ad fundum usque penetrare neglectum fuerit, methodus haec non successerit, refert Cl. ROUX. In scarificatione et sup- p. 530.

puratione diutiori vulneris consentiunt BONEL DI MENDA*) et BOUTEILLE, qui etiam suadet, ut vul- p. 528.

nera sanguifugis vel a capite damnatis exfugantur, diu- que denso fumo exponantur, et cum BAUDOTO, vul- p. 527.

neri oleum oliuarum calidum mane et vespera illi- nente, aquam salinam et alia ad eluendum vulnus commendat. Omnia haec inutilia censet MEZLE- p. 531.

YVS, qui ferrum candens vulneri admoueri, par- temque morsam amputari iubet, et cum Cl. ROUX mercurialia, a MALTEIEU, largissima dosi, et ne no- ceant, acidis iuncta, in ipsa declarata hydrophobia ut specifica commendata (inunxit enim hic solis dua- bus vicibus sexagenariae tres, iuuenique paucis die- bus duodecim vncias cum dimidia) inutilia et noxia indicat. BONEL DI MENDA vero mercurialibus in- p. 530.

unctis, et primum mercurio dulci cum ialappa et diagrydio, tum crudo terebinthinae iuncto cum rhabarbaro, colocynthide, et gummi guttae in pilulis primo die dosi drachmae vnius, tum granorum quin- decim datis cum P. DV CHOISEVL octingentos sa- nauisse gloriatur. BAUDOTVS, cuius obseruationes p. 562.

octodecim annorum spatii factae, ad societatem ve- ro

*) Is, qui nobis L. C. BONNEL DE LA BRAGERESSE audit.

ro ob eius mortem non limatae missae sunt, et BOUTEILLE vulneri mercurialia tam caute inungunt, ne ptyalismus oriatur. Alkali volatilis guttas duodecim quotidie dare, externeque vulneri vt specificum

P. 529. applicare solet Cl. ROUX. Eidem, vt et Valerianae, foliis aurantiorum, moschoque cum nitro mixto ad sudores, aegris profuturos, promouendos, venae-sectioni et balneis ad aegros, (quos subito in aquam iniicere periculosum sit,) placandos, multum tribuit; opium, quum nervos debilitet, deglutitionemque magis impediat, summa cautione propinari, gulaeque oleum vulgare, et spiritum cornu cerui inungi iubet Cl. BOUTEILLE.

P. 495. 29. CLAVDII REVILLONI, *Prof. med. et soc. var. acad. disquisitio causae affectuum hypochondriacorum, vel eorum morborum, qui vulgo vapores audiunt; non edit. notabil. auct. Paris. 1786. 8. Gallice script.* Quum in quatuordecim prioris editionis anni 1779. epistolis experimentis cum machina Sanctoriana factis perspirationem imminutam, vt affectuum illorum causam, comprobauerit; in huic editioni additis octo epistolis experimenta cum electrometro LANII in aegris hypochondriacis vel hystericeis per integrum

P. 496. annum feliciter facta tradit, asserens, aërem electricitate abundantem hominibus, terram hoc fluido pleniorē vegetabilibus magis conducere; affectus illos nec a lymphā acri, nec ab organorum nimia tenetate, nec ab imaginatione deprauata pendere; in aegris, quibus perspiratio ob diaetae errores imminuitur, negatiuam, in iis vero, quibus id ob digredientium viscerum debilitatem contingit, positiuam electricitatem adhibendam esse. Aegris istis tandem victum vegetabilem, legumina, et motum, non autem vrbānis vitam rusticā commendat.

P. 509. 30. ANGEL. RIBOLI, *chir. assist. in r. nosoc. mai. Mediol. obseruationes practicae de usu ignis, ut auxilium chirur-*

chirurgici. Mediol. 1787. 8. Italic. script. recens. a PAN-
ZANO. Quatuordecim observationibus confirmat
 vim cauterii actualis in variis morbis refractariis irri- p. 510.
 tantia destruendo dolores et spasmos sopientem, no-
 vosque dolores excitando, infarctus resoluendo, sen- p. 511.
 sum et motum in paralyticis revocantem; demon-
 strata simul eius antiquitate, et a potentiali, cui an- p. 512.
 tecellat, differentia.

31. *Tabulae vitalitatis compositaë a D. IOS. TOAL.* p. 537.
do Praepos. SS. Trinit. prof. et acad. Patau. 4. 1787.

Patau. Ital. script. Laudato MOIVRII a FONTANA p. 538.
 in Italicum sermonem verso, et omnia, quae ad il-
 lam materiam spectant, scriptoresque de ea, com-
 prehendente libello, TOALDO primus Italorum hac
 de re scripsisse fertur. Ex indicibus plurium, quam
 quinquaginta mille, mortuorum regionis Triuigia-
 nae, in quibus montani, rustici, coenobitae, et in
 specie monachi, Hebraeique seorsim indicantur, ap- p. 539.
 paruit, vitam mediam infantibus, qui annum pri-
 mum non attigerunt, inclusis, duodetriginta anno-
 rum et trium mensuum spatio, iis exclusis quadra-
 ginta et vnus anni nouemque mensium spatio com-
 pleri posse, minorem mortalitatem inter decimum
 et vigesimum aetatis annum locum habere; annos
 a septuagesimo ad septuagesimum et quintum vsque
 annum vere criticos esse, quibus superatis probabili-
 tatem viuendi increfcere magis quam decrefcere,
 hanc vero maximam esse sexto septimoue anno supe-
 rato; falsam esse de septimo, nonoque numero, eo-
 rumque productis, vt climactericis opinionem; in- p. 340.
 fantum quartam, et in nonnullis regionibus tertiam
 partem annum primum, et ex his dimidiam partem,
 magisque ruri ob aërem frigidum, cui in templa de-
 portati exponuntur, octauum diem non attingere;
 maiorem denique esse mortalitatem inter Christianos,
 quam Hebraeos; inter rusticos, et in saluberrimis
 F 2 locis

locis viuentes, quam vrbanos; inter seculares, quam coenobitas; inter viros quam feminas; inter sacerdotes (*religiosi*), quam monachos.

V.

Abrégé de l'histoire naturelle des quadrupèdes vivipares et des oiseaux. Par Mr. HOLLANDRE, Docteur en médecine, Directeur du cabinet d'histoire naturelle de S. A. S. Monseigneur le Prince Palatin, Duc regnant de Deux-Ponts, Correspondant de la société royale de médecine de Paris, membre honoraire de la société des antiquités de Cassel. Aux Deux-Ponts, chez Sanfon et Compagnie. 1790. in 8.

i. e.

Compendium historiae naturalis animalium quadrupedum viuiparorum et auium. Auctore HOLLANDRE.

Compendium, cuius hoc loco mentionem facimus, non est opus imperfectum, vt titulum intuenti aliquis credat; haecenus tantummodo compendii nomine insignitur, quod auium quadrupedumque historiam a disputationibus superfluis rerumque incertarum alienarumue admixtione liberam sistit. Clar. auctor solummodo hoc spectat, vt, quae sunt scitu necessaria, paucis doceat; quo consilio diligenter omittit, quae solam oblectationem promouent, potiusque facta, quorum veritas certo demonstrata est, simpliciter exponit, singulaque corpora naturalia accurate describit.

Praeter breuitatis laudem huic libro magna inde accedit commendatio, quod omnes huiusmodi libros contentorum copia antecellit. Continet enim plus

200 species auium ab Ill. BVFFONO omiffas, quarum plurimae hic primum describuntur. Vt opus non modo veris historiae naturalis amatoribus, verum etiam iuuentuti primis huius disciplinae elementis imbuendae vtile redderetur, plus quam 70 figurae additae sunt, maximam partem ad naturam expressae coloribusque summa cum cura distinctae, vna cum multis aliis, quae varias species auium nuper reperi-
tas sistunt. In his reperitur icon phasian galli agre-
stis, maris, feminaeque, a clariss. SOMNERATO in
medijs montibus peninsulae Indiae reperti.

Hoc opus sex in partes diuisum tribus volumini-
bus forma octaua comprehendetur. Vñum volu-
men quadrupedibus dicatum est, auesque 376 exhi-
bentur. Qui subscripserunt, quatuor operis missus,,
duos quadrupedum totidemque auium, accipiunt.
Quilibet missus constat 48 libris Gallicis, adeoque
totum opus 192 libris.

Contextus, quem paginae circiter 1200 forma
octaua maiore comprehendent, a viro conscriptus
est, qui non modo insigni historiae naturalis scientia
excellit, verum etiam iudicio pollet, eoque stilo, qui
tali operi maxime conuenit, hoc est claro distincto-
que vitur. Figurae maximam partem ad naturae
ductum a pictore praestanti designatae eodemque
curam rei gerente ab artificibus haud vulgaribus ela-
boratae sunt.

VI.

Observations chirurgico - legales sur un point
important de la jurisprudence criminelle, lues
à la séance publique de l'Academie des scien-
ces de Dijon, le 20 Decembre 1789. Par le
Professeur CHAUSSIER. A Dijon, et se trouve
à Paris, chez Barrois le jeune, libraire, 1790.
in 8, de 60 pages.

i. e.

Observationes chirurgico - legales super argu-
mento graui iurisprudentiae criminalis, prae-
lectae in confesso publico academiae scientia-
rum Diuionensis, die 20 Decembr. 1789. Au-
ctore Profess. CHAUSSIER.

P. 5. „**A**cerrimum legum studium, summa prudentia
„maximaque integritas in iudice non semper
„sufficiunt, vt iudicium certum feratur; dantur enim
„casus, qui variarum rerum cognitionem exigunt.
„Huc maxime illos casus referas, vbi de morbis, vul-
„neribus aut indagatione causarum mortis agitur.
„Hic facile homo vel maxime attentus apparentia
„fallitur, nisi simul legum organismi animalis cog-
„nitione experientiaque instructus est, quam sola prae-
„xis suppeditat, cuiusque vices ratio atque consilium
„nunquam poterunt sustinere.“

Hac ratione clariss. CHAUSSIER orditur. Scriptio
eius suggerit observationes perquam vtilis ad regen-
dum chirurgi consilium, qui a iudice in auxilium
vocatus est. Ad illas enim animum aduertens scopu-
los certo euitabit, ad quos saepe alliduntur obser-
vatores vel solertissimi. Quid enim? Semperne
mors recte deriuatur a rixa nuper exorta? Nonne
subinde contusio leuissima vulnusque simplicissimum,
quale primis diebus visum fuerat, degenerare pos-
sunt? Quod si fit, talia vulnera morborum diuturno-
rum grauiumque characteres consequantur. Neque
raro vulneratus vindictae cupiditate, iracundia suae
utilitatis studio mouetur, vt iniuriam exaggeret, adeo-
que interdum dolores morbosque simulet, quibus
haudquaquam afficitur. Quid, quod saepe reperti
sunt, qui animi motibus maxime vituperandis adeo
occoecarentur, vt iniuriis sese temere exponerent,

contumeliam quodammodo prouocarent, rixae levis occasionem cupide arriperent ad turbas grauissimas ciendas, adeoque sibimet ipsis contusiones aut vulnuscula infligerent? Nonne eo constat hominum malignitatem prodiisse, vt vel cadauera contumeliis afficerentur, mutilarentur, inciderentur, frangerentur? Haec facinora a nostro diligentissime enodantur. Praeterea de testium fide differitur, vitiaque enumerantur in chirurgorum iuratorum responsis obuia, cuius disputationis partem cum lectoribus communicabimus.

„Qui summam considerat responsi chirurgici in p. 16.
 „processu criminali necessitatem ad iudicem solandum, reorum vitam famamque tuendam, denique
 „ad ordinem, quo salus publica nititur, seruandum,
 „quique perpendit, quantum curae, attentionis solertiaeque tale responsum postulet, haud difficulter
 „sibi persuadeat, talis responsi consignandi prouinciam concreditam esse viris bene meritis, probis reique peritissimis, regulasque ac cautelas legibus esse
 „praelcriptas, ad quas responsorum chirurgicorum veritas exigatur, quibusque vitia eorum caueantur,
 „saltem mox agnoscantur, vt tolli possint. At enim
 „vero fatendum est, rem longe aliter habere. Vbiuis
 „fere responsorum conficiendorum ius elocatur aut argento redimitur, adeoque saepissime a chirurgis
 „admodum iuuenibus rudibusque exercetur.“

Hoc tempore, quo regni sui regenerationem Galli moliantur, clariss. CHAUSSIER haec tria remedia plurimorum incommodorum proponit, quae in responsis chirurgorum iuratorum saepe reperiuntur.

1) Cogendi sunt chirurgi, quibus visitationes demandatae sunt, vt formulam aut methodum constantem immutabilemque in responsis conficiendis sequantur. Scilicet secundum formulam ordinariam vsuque receptam exponendum est, quid ante visitationem acciderit,

derit, describendusque status vulnerati, denique docendum, quid ex visitatione consequi videatur. 2) Visitatio perquisitioque vulnerati semper sunt coram duobus testibus aut adiunctis secundum decretum senatus nationalis super reformatione iurisprudentiae criminalis instituendae. 3) Responsum semper in ipso visitationis loco scribendum est. Haec regulam pluribus decretis praescripta fuit, quae quamquam sunt admodum distincte expressa, tamen per raro observantur. Etenim astuti homines semper eorum subterfugiendorum rationes speciosas praetendunt.

Vt haec utilissima, sed mire neglecta, artis salutaris pars in integrum restituatur, noster suadet, ut in omnibus chirurgiae collegiis cursus publicus annuusque chirurgiae aut medicinae legalis instituatur, nec ullus chirurgus ad responsa conficienda adhibeatur, nisi prius constet, eum illas scholas assidue frequentasse, atque ipse examen super hac grauiissima arte salutaris parte publice subierit. Sic breui tempore fiet, ut chirurgi in Gallia responsorum iuridicorum scientiam perficiant, adeoque hoc nomine chirurgorum Germanorum laudem assequantur. Ad finem huius scriptionis grauiissimae articuli sequentes existant.

Articulus I. „Sublatio officiorum chirurgi medicique iurati.“

Artic. 2. „Potestas sit iudici nominandi eligendi, que, qui fide dignissimi visi fuerint, aut qui imperata exsequi optime possint.“

Artic. 3. „Nec minus necessarium est, ut formula responsorum generalis definiatur, ne obiecta varia confundantur.“

Artic. 4. „Vulnerati semper coram duobus adiunctis ordinariis visendi.“

Artic. 5. „Quoties cadauer inquirendum disse-

„can-

„candumque est, praeter duos adiunctos ordinarios
„tertius extra ordinem constituatur, qui semper ex
„classe medicorum practicorum defumatur.“

Artic. 6. „Responsum semper scribendum in ipso
„visitationis loco coram adiunctis, qui nomina sub-
„scribant.“

Artic. 7. „Tum responsa deponenda intra viginti
„quatuor horas in cuiusque loci archiuo (*greffe*)
„cumque iudice communicanda, atque illico exem-
„plar eorum accurate descriptum mittendum ad ca-
„meram verificationis (*bureau de verification*).“

Artic. 8. „In cuiuslibet provinciae metropoli
„camera verificationis pro responsis chirurgicis in-
„stituenda.“

Artic. 9. „Rationes sententiae eorum, quibus ve-
„rificationis officium incumbit, in exemplo responsi
„scribantur, quod statim ad iudicem remitten-
„dum est.“

Artic. 10. „Si responsum a camera verificationis
„reprobatur, iudex secundam visitationem per alios
„fieri curabit: sin probatur, responsum utpote pro-
„bandi vi praeditum ad processum admittetur.“

Artic. 11. „Tum in facultatibus iuris tum in
„collegiis chirurgiae cursus publicus chirurgiae aut
„medicinae legalis instituendus.“

Artic. 12. „Ne quis chirurgus nec pro vrbibus,
„nec pro pagis recipiatur, nisi has scholas frequen-
„tarit, publicaeque super hoc argumento tentatus
„fuerit.“

Ex iis, quae diximus, facile apparet, clariss. aucto-
rem in artis salutaris legislatoribus locum mereri.

VII.

Dissertation sur l' Ellebore, ses différentes espèces,
ses propriétés médicinales; sur les pillules
toniques du Docteur Bacher, et l'oximel du

Chirurgien Mages, dont l'Ellebore est la bafe.
Par Mr. BUC'HOZ. A Paris, chez l'auteur, rue
de la Harpe, No. 109. in fol. de 9 pages, avec
figures coloriées. 1789. prix 6 livres.

i. e.

Dissertatio de Helleboro, variis eius speciebus
etc. Auctore BUC'HOZ,

Clarissimus BUC'HOZ, qui plantarum utilium de-
scriptioni ingenii vires consecrare pergit, hac in
dissertatione hellebori naturam variasque species nu-
mero quinque fufe accuratèque describit. Cum
breues esse debeamus, tantum de veterum helleboro
nigro verba facimus. Haec planta foliis semper vi-
ridibus et digitatis florem gignit amoenum, ro-
seum, fere album, interdumque purpureum.

Radicis vsus in medicinam ab antiquissimis inde
temporibus receptus est. PARACELSVS quidem in-
tegrum volumen super helleboro nigro composuit.
BACHER, pater, clarus Alsatiae medicus, pilulas to-
nicas inuenit, quarum basis est extractum radice hel-
lebori. Reperiuntur hae pilulae, cum adhuc sint offi-
cinales, in optimis dispensatoriis vrbium Galliae ma-
iorum. Eximiae sunt utilitatis in hydropse: facile
soluuntur in ventriculo maxime debilitato, fibris vi-
gorem amissum reddunt, humorum stagnantium mo-
tum restituunt, secretiones ac percolationes promo-
vent, per omnes vias excretorias mitissime operan-
tur: quae virtutes sane sunt perquam accommoda-
tae ad plerosque morbos chronicos, adeoque hypo-
chondriacas hystericasque passiones sanandas. Vires
earum maxime in eo consistunt, quod motum oscil-
latorium vniuniformem mechanismo organorum secre-
toriorum et excretoriorum languentium reddunt.
Vfus earum diu continuandus, vt motuum peristalti-
corum

corum vniformitas restituatur. En formulam, quam BACHER in iis parandis secutus est.

„Sumantur vncia extracti hellebori, tantundem p. 5.
 „myrrhae solutae, cardui benedicti puluerisati tres
 „drachmae cum scrupulo: massa fiat secundum artis
 „regulas, quae in aëre ficcanda, donec apta fiat ad
 „pilulas formandas, quarum quaeuis granum dimi-
 „dium pondere aequet. Totius rei cardo vertitur
 „in praeparatione diligenti extracti Hellebori nigri,
 „plurimumque refert, helleborum bonum hanc ad
 „rem adhiberi. Optimus helleborus, qui ceteris
 „omnibus praeferrī meretur, in Heluetia nascitur,
 „estque distinguendus a variis helleboris ibidem ob-
 „viis, imprimis ab helleboro foetido, quem seplasiarū
 „nihil discriminis inter foetidum nigrumque facien-
 „tes vendunt. Nec minus ad tempus attendendum
 „est, quo radix colligitur, quae sola pars est plantae
 „vfu recepta. Profecto si mensibus septembri et
 „octobri e terra effoditur, multo plus resinae gum-
 „matisque continet; fibrisque est magis compactis
 „ac fragilibus. Ad extractum parandum primum
 „radix hellebori in puluerem parum subtilem com-
 „minuitur: huic pulveri tantum spiritus vini alcali-
 „sati infunditur, vt ille perfecte humectetur: haec
 „irrotatio post duodecim horas iteratur.“

„Hic liquor partes radicem hellebori constituen-
 „tes penetrat, diuidit dissoluitque, sic vt causticae ac
 „deleteriae postea facile separari et euaporationibus
 „repetitis auferri queant: imo statim hellebori odo-
 „rem acrem et nauseosum fugat, cuius locum qui
 „occupat, saponaceus videtur nec iniucundus est.
 „Duodecim horis post secundam irrotationem elapsis,
 „vinum infunditur. Hac ratione etiam illae partes
 „resinosae extrahuntur, quae primi menstrui vires
 „eluserunt. Ad hoc cum successu adhibetur vinum
 „Rhenanum generosissimum, quod si deest, vina Bur-
 „diga-

„digalensia (*vins de Grave*) optima sumi poterunt.
 „Materiae in vasis fictilibus positae adfunditur suffi-
 „ciens vini quantitas, quae per 48 horas in illam age-
 „re necesse est. Quod vini euaporando abiit, aut radi-
 „ces penetrauit cumque iis coaluit, diligenter re-
 „citur, sic vt semper massa strato vinoso sex digito-
 „rum transuersorum contegatur. Vbi haec infusio
 „48 horas durauit, decoctio expressioque, vt prius,
 „instituantur. Tum commiscuntur liquores extracti
 „reiciiturque tanquam inutilis massa residua, quae in-
 „pore et odore fere caret. Euaporatio huius liquo-
 „ris sequenti modo peragitur. Coquuntur in vase
 „argenteo duae partes aquae purissimae. Quae dum
 „ebullit, vna pars decocti Hellebori admiscetur, quod
 „prius spatula est versandum, vt resina fundum vasis
 „facile petens cum ceteris partibus extractis accurato
 „commisceatur. Diligenter curandum est, ne va-
 „s argenteum ad margines vsque adimpleatur: alio-
 „quin liquor intumescens inter operationem facile
 „vasis margines transcendit. Etiam ignis est mo-
 „derandus, et euaporatio tamdiu protrahenda, donec
 „liquor syrupi consistentiam nactus est.“

p. 6.

„Tum idem labor iteratur. Scilicet liquor ex-
 „tractus denuo cum aqua coquitur, euaporandoque
 „ad syrupi consistentiam inspissatur. Hac in opera-
 „tione eadem, quae in priore, valent, tum quod spe-
 „ctat aquae quantitatem, quae ebulliat oportet, antea
 „quam extractum admiscetur, tum quod ad vitandam
 „liquoris tumescentiam, quae facile contingit, attinet.
 „Post in aliud vas liquor transfunditur. Vbi omnis
 „liquor alteram operationem subierit, euaporatione
 „lenta in consistentiam extracti cogitur, quod dum
 „fit, spatula lignea continenter versandus est. Quo
 „facto vas ab igne remouetur, nonaque pars spiritus
 „vini generosi paullatim adfunditur, qui in ipso vase
 „cum extracto diligenter permiscetur. Hic spiritus
 „calo-

„calore admodum modico proutinus euaporatur:
„hacque methodo tandem obtinetur extractum hel-
„lebori nigri cum parte vini extractiua intime com-
„mixtum.“

„Quod ad myrrham attinet, eius praeparatio fe-
„quenti ratione peragitur. In puluerem crassiorem
„redigitur, perque cribrum e pilis contextum com-
„pellitur. Tum vasi sat aquae tenenti immittitur.
„Igne modico hanc aquam subit. Haec solutio ad-
„huc calens per linteum traicitur, quodque in linte-
„restat, diligenter exprimitur. Myrrha tali modo
„soluta igni mediocri exponitur continenterque agi-
„tatur, usque dum consistentiam extracti nanciscatur.“

„Praeparatio cardui benedicti in eo consistit, vt
„folia huius plantae ante eius fecundationem collecta
„inque sole siccata puluerentur. Hic puluis per cri-
„brum sericeum mittitur.“

„Secundum BACHERI sententiam hae regulae,
„quarum nulla sua caret vtilitate, religiosissime ser-
„vandae sunt. Ipsa corpora, quae hanc compositio-
„nem efficiunt, affirmat esse lectissima. Inprimis
„curandum est, vt spiritus vini admodum generosus
„vinumque praestantissimum adhibeantur.“

Clariss. CHOMEL in suo libro de plantis usu rece-
ptis radicem hellebori nigri sub forma cauteriorum
ad morbum anno 1748 grassantem a vaccis arcen-
dum cum successu commendauit. Eius infusio melle
edulcorata tanquam maniae remedium laudatur.
Quoties ad aluum ciendam propinatur, semper corri-
gentia adiungenda sunt.

VIII.

Dissertation sur le Pain des Hottentots, espèce
nouvelle, découverte par Mr. Thunberg, fai-
sant partie d'un nouveau genre, créé par Mr.
de

de Linné fils, actuellement en fruit dans les serres chaudes du jardin du Roi, dont la moëlle du tronc, après être fermentée, sert dans l'Afrique, à faire des petits pains à gâteaux, propres à nourrir les Habitans. A Paris, chez l'auteur Mr. BUC'HOZ, rue de la Harpe, 1789 in fol. avec figure coloriée.

i. e.

Differtatio de pane Hottentottorum, planta nova a THVNBORGIO detecta. Auctore BUC'HOZ.

Panis Hottentottorum a LINNAEO filio in supplemento plantarum descriptus ac *zamia cycadis* dictus planta est cryptogamica e filicum ordine. Iconem eius inferendam curavit THVNBORGIVS novorum actorum Vpsaliensium tomo secundo, cum tabula quinta illam sistit. Is primus hanc plantam in promontorio bonae spei reperit. Postea ibidem SPARMANNO visa est.

Medulla, cuius magna vis in huius plantae trunco continetur, ab Hottentottis colligitur. Pellam vitulinae praeparatae immittunt. Hanc pellem sub terra defodiunt, defossamque per plures dies adeoque hebdomadas servant, donec medulla tenera fiat, ut cum aqua subigi possit. Ex hac massa panes exiguos aut placentas efformant, quae sub cinere coquuntur. Alii minus delicati tantummodo medullam exsiccant torrentque, ut ea vesci possint. Itaque haec medulla magnam in istis terris utilitatem praestat, neque minus in coloniis prodesset, si planta eam continens diligenter coleretur. Etiam nuclei huius plantae materiam farinosam tenent, quae ad panem faciendum commode poterit adhiberi.

In Gallia haec planta per hiemem in caldariis est colenda. Seminibus multiplicatur, tardissimeque crescit.

Praeter

Praeter panem Hottentottorum hoc ipsum genus
 aliam speciem, *zamiā pumilā*, complectitur. Haec
 a nostro pariter describitur, etsi hucusque eius vires
 in medicina, oeconomia artibusque ignorantur.

IX.

Mémoires de la Société des Sciences physiques
 de Lausanne. Tome premier. Année 1783.
 A Lausanne, chez Mourer, 1784. 4. de 322.
 pages, avec figures.

i. e.

Acta societatis scientiarum physicarum Lausonen-
 sis. Tomus primus.

Haec societas academica quotannis inde ab anno
 1783 sociorum suorum labores emittit, quo-
 rum recensum nostris in commentariis dabimus.

Dissertatio super decompositione et recompositione p. 1.
lapidum per agentia naturalia. Auctore Comite GREG.
DE RAZOUMOWSKI. Praelecta die 22 Mart. 1783.
 Omnia corpora decompositioni obnoxia sunt, nec
 fossilibus magis quam ceteris parcitur. Ill. auctor
 hac in dissertatione causas decompositionis ac rege-
 nationis lapidum fuse exponit.

Tabula animalium quadrupedum secundum ratio. p. 9.
nes, quae inter ea intercedunt, ordinatorum, una cum
huius tabulae explicatione. Auctore J. P. BERTHOUT
VAN BERCHEM. Praelecta societati die 26 April.
 1783. Haec tabula concatenationem zoologicam
 inde a specie humana usque ad crustacea sistit. Cla-
 riss. BERTHOVT dum ad animalia solidipeda transit,
 monet hanc familiam neutiquam esse numerosam,
 cum tantummodo tres, quatuorue species compre-
 hendat. Figura horum animalium admodum visu
 est iucunda: equo inprimis generosi quid superbi-
 que

que inesse videtur. Amicus est sociusque hominum in laboribus eum adiuuat, in societatem malorum ac periculorum eius venit, aerumnas, famem sitimque constanter tolerat. — Mira est huius dissertationis suauitas.

p. 51. *Descriptio machinae ignis auxilio motae (machine à feu) ad aquam tollendam, loca aquis stagnantia, inter lacus Neoburgensem, Biennensem et Moratensem sic exsiccandi ergo propositae a FRANÇOIS, professore physices. Praelecta die 3 Maii 1783.*

p. 54. *Cogitata super belemnitis et petrefactis quarzosis, una cum nonnullis coniecturis de formatione montium primitiuorum. Auctore Com. G. de RAZOUMOWSKI. Praelecta die 17. Maii 1783. Posteaquam ill. auctor exposuit, quid de belemnitarum formatione sentiat, de ligno petrefacto quarzoso disserit, suas super origine montium primitiuorum coniecturas cum lectoribus communicat, figurasque addit, quae eius cogitata illustrent.*

p. 67. *Descriptio aliquot specierum pouarum aut minus cognitarum rosae, nouaeque speciei acoris. Auctore REYNIER. Praelecta die 24 Maii 1783. Rosarum genus etiam quod ad earum ordinem systematicum attinet, vere spinosum est. De tenebris, quibus inuolutum est, omnes queruntur, quotquot eius species dirimere student. Frustra hoc nomine natura rosae colorum pulchritudinem odorisque ac formae suauitatem dedit. Solummodo comparatione rosarum agrestium diligenti et cultura fieri potest, ut singulae species ab aliis certo distinguantur. Hoc ita praestitit clariss. REYNIER in rosa vernali (*rosier printannier*), repente (*rampant*) et multiflora (*multiflore*), quae omnes sunt Heluetiae indigenae, ut botanicorum plausum mereatur. Ad finem huius dissertationis refert de noua aceris specie ad Alpium radices reperta.*

Descriptio oculi mundi noui. Auctore Com. G. DE P. 72.
RAZOUNOWSKI. *Praelecta die 5 Iul. 1783.* Hic lapis peculiaris naturae aquae innatat, linguaeque ut terrae bolares margaceaeque adhaeret.

76. Descriptio itineris per Helvetiae partem (aux p. 76. environs de Vevay et dans une partie du bas Vallais) fassi. Auctore eodem. Praelecta die 12 Iul. 1783. Haec descriptio maxime ob mineralogicas obseruationes laudanda est.

Dissertatio de reagentibus eorumque usu in analysi p. 95. aquarum mineralium. Auctore STRUVE, chemiae professore. Praelecta die 19 Iul. 1783.

Dissertatio super nebulis electricis Iunio Iulioque p. 110. anni 1783 visis, terraeque motu, qui Lausoni die 6 Iul. eiusdem anni accidit. Auctore VERDEIL, medicinae doctore. Praelecta die 19 Iul. 1783.

Obseruationes de praeparatione aliquot reagentium p. 138. in analysi aquarum mineralium vistorum. Auctore STRUVE, chemiae professore. Praelectae die 26 Iul. 1783. Vires reagentium in corpora aquis mineralibus contenta plurimum a methodo dependent, qua praeparantur. Varias hae methodi a clariss. auctore hic diligenter recensentur.

Description nouae minerae ferri albae. Auctore Com. p. 149. G. DE RAZOUNOWSKI. Praelecta die 23 Aug. 1783.

Description nonnullarum specierum geranii. Auctore REYNIER. Praelecta die 30 Aug. 1783. Accurate a viro clarissimo describuntur geranium dissectum, columbinum, molle, maluaefolium et rotundifolium. Qui geranii species cognoscere cupiunt, adeant dissertationem Clariss. CAVANILLES de hoc genere.

Obseruationes et experimenta instituta, cum ecclesia cathedralis Lausonenfis fulmine tacta esset. Auctore VERDEIL, medicinae doctore. Praelecta die 27 Sept. 1783.

- p. 178. *Recapitulatio generalis nouaeque observationes de analysi aquarum mineralium. Auctore STRUVE, theoriae professor.* Praelectae die 28 Nou. 1783.
- p. 211. *Dissertatio super methodo singulari colendi solanum tuberosum et brassicam rapam. Auctore VAN BERCHEM, patre.* Praelecta die 15 Dec. 1783.
- p. 218. *Observationes generales super climate Lausoni et expositio eorum, quae ex observationibus meteorologicis in ista urbe per decem annos institutis consequuntur. Auctore VERDEIL, medicinae doctore.* Praelecta die 27 Dec. 1783.
- p. 245. *Observationes super conditione aëris morbiq. Lausoni per annum 1783 visis. Auctore eodem.*
Ex hac dissertationum recensione elucet, quantum sit huic collectioni pretium statuendum.

X.

Histoire et mémoires de la Société des sciences physiques de Lausanne. Tome second. Années 1784. 1785. et 1786. A Lausanne, chez Mourer, libraire. 1789. in 4. de 623 pages avec figures.

i. e.

Historia et acta societatis scientiarum physicarum Lausonenfis. Tomus secundus.

In prolegomenis historicis huius tomi leges societatis sociorumque nomina recensentur. Quibus praemissis ipsae sequuntur dissertationes, quas hoc loco ordine enumeraturi sumus.

- p. I.P.I. *Analysis aquarum St. Eligii (Saint Eloi) iuxta Estavayer. Auctore Com. G. DE RAZOUMOWSKI.* Praelecta die 20 Ianuar. 1784.
- p. 4. *Cogitata super natura rosarum muscorum (roses des mousses) et reproductione huius familiae plantarum.*

tum, una cum descriptione speciei nouae. *Auctore*
 REYNIER. *Praeleſta die 14 Oct. 1784.* Rosa
 muscorum secundum Clar. auctorem aggregatum
 est foliorum siccorum puluerulentorum, rosae instar
 ordinatorum, inque vertice caulis ramorumque pla-
 norum. Monstrum est a climate oriundum. Partes
 fructificationis muscorum in rosa deficiunt. Suspi-
 catur noster, eas contineri in capsulis, quae inde a
 mense Ianuario vsque ad Maium conspiciuntur, in-
 que sine fili e foliorum axilla prorumpentis existunt.
 Hanc partem, de cuius usu non dubitari posse vide-
 tur, noster diligenter describit. Ad finem huius
 dissertationis noua planta cryptogamica describitur,
 quam noster polytrichum puluerulentum (*poudreux*)
 nominat.

Dissertatio super phosphorescentia corporum regni p. 13.
mineralis, quae affricſu excitatur. Auctore Com.
 G. DE RAZOUMOWSKI. *Praeleſta die 28 Oct. 1784.*
 Inter corporum proprietates attentione maxime di-
 gnas lumen illud phosphoreum, quod emittunt,
 referendum est. Hoc lumen vel sponte sua spar-
 gunt, dum decomponuntur, vt ligna putrida, vel
 absorpta luce, vt adamantes, vel frictionis beneficio,
 vt corpora regni mineralis. Natura illius luminis
 singularis, quod frictione excitatur, nondum cognita
 est: probabile tamen est, magnam inter hocce phae-
 nomenon atque electrica phaenomena affinitatem
 intercedere. Magnus numerus experimentorum
 ab ill. auctore hac in dissertatione enumeratorum
 hanc rem praeclare illustrat.

Tentamen experimentorum analyticorum super la-p. 39.
pide ad Goumoëns reperto. Auctore eodem. Prae-
leſtum die 4 Dec. 1784. Ill. auctor hic lapidem de-
 scribit, cuius plura strata prope pagum tria milliaria
 gallica a Laufono disſitum reperiuntur. Est lapis
 margaceus, in quo tamen principium calcareum lon-

ge maiori copia inest, cum ad calcem coquendam adhibentur. Praeterea adeo est bituminosus, ut affricu grauem odorem spargat.

P. 45. *Cogitata super methodo distinguendi species ac varietates animalium quadrupedum secundum eorum characteres externos. Auctore BERTHOVT VAN BERCHEM, filio. Praelecta die 18 Decembr. 1784.* Indicatur, quicquid ad species et varietates animalium quadrupedum dirimendas facta nota observationesque in hunc usque diem institutae contulerunt. Abstinit noster a legibus in argumento tam difficili condendis, nec vlla spes est, tales leges mox latum iri: immo potius disquisiuit, quatenus quibusque in casibus coitus ad species cognoscendas utilis esse possit. Excussis BUFFONI et PALLASII hac super re opinionibus, probare conatur, coitum certissimam esse rationem, qua natura animalia fera liberaque vnus et eiusdem speciei coniungit. Vbi haec res faciem non praefert, alia sunt specierum distinguendarum media quaerenda, quae noster in characteribus externis, maxime constantibus variationibusque minime obnoxiiis reperisse sibi videtur.

P. 65. *Observationes de noxa, quam laruae scarabaei melolonthae per annum 1784. fecerunt, deque illius remediis. Auctore BERTHOVT VAN BERCHEM, patre. Praelectae die 10 Ian. 1785.* Non hoc est auctoris consilium, ut de moribus et metamorphosis huius insecti noua et inaudita doceat: imo proponit methodos, quibus laruae istae destrui possint. Reperit, has laruas certissime extirpari, si per agros autumnus illius anni, quo maximus scarabaeorum numerus apparuit, sulci profundi ducantur.

P. 70. *Tentamen super statu populationis parochiae Aigh. Auctore WILD, fodinis Bernensibus praefecto. Praelectum die 1 Iul. 1785.* Haec parochia prope loca aquis stagnantia in media valle angusta sita phaenomena

mena sistit attentione digna. Tentamen clar. WIL-
DII epitomen continet plurimarum obseruationum
decem per annos institutarum.

Dissertatio de aqua plantarum vegetationi maxime p. 106.
proficua. Auctore abb. BERTHOLON. *Communicata*
cum societate die 11 Aug. 1785. Insignis est huius
scriptionis vtilitas.

Obseruationes super analysi salis sedatiui et compo- p. 132.
sitione boracis. Auctoribus H. EXCHAQVET *et profes-*
sore STRVVE. Ex horum sententia borax constat ter-
ra vitrescibili, acido phosphoreo ignisque principio.

Historia et analysis aquarum Brüttelensium. Au- p. 147.
ctore Com. G. DE RAZOVMOWSKI. *Praelecta die*
19 Aug. 1785.

Obseruationes nouae de analysi aquarum minera- p. 159.
rum. Auctore eodem. Praelectae die 2 Sept. 1785.

Descriptio et historia naturalis caprae ibicis Alpium p. 165.
Sabaudiae. Auctore BERTHOUT VAN BERCHEM,
filio. Communicata cum societate die 28 Octobr. 1785.

In primis de moribus huius animalis noster di-
sputat. Hoc consilio nullis laboribus pepercit, iti-
neraque instituit, vt facta certa colligeret, quibus
fabularum tenebrae historiam huius quadrupedis
inuoluentes discuterentur. Eo magis refert, nosse
omnia, quae hanc speciem spectant, cum quotidie
imminuatur, adeoque metuendum sit, ne breui tem-
pore in Alpibus prorsus euanescat. Etsi figura ca-
prae ibicis magis, quam eius mores, nota est, non-
dum tamen descripta erat. Etiam de variis huius
animalis aetatibus hoc loco diligenter disseritur.

Descriptio plurium nouorum mediorum mechanico- p. 197.
rum, quibus curuationes laterales ac torsio spinæ dor-
salis caueri, coërceri adeoque in certis casibus corrigi
queant. Auctore VENEL, *medicinae doctore. Com-*
municata cum societate die 11 Nou. 1785.

- p. 208. *Dissertatio de utilitate observationum meteorologicarum in tali regione institutarum, qualis est Helvetia aut ipsa ditio Bernensium. Auctore I. SENEBIER. Praelecta die 18 Nou. 1785.* Clariss. auctor hac in dissertatione inprimis ostendere conatur, quantum meteorologia promoueretur, si observationes continuæ in variis partibus terrae montosae diuersisque altitudinibus instituerentur. Videlicet nulla est terra, quae casus magis variatos et circumstantias a communi experientia magis remotas adeoque plurimae adminicula ad meteorologiae parum adhuc cultae studium promouendum afferat. Postremo noster varia phaenomena indicat, quorum solutio a talibus observationibus sperari possit.
- p. 213. *Descriptio et examen lapidis cuprosi, qui ad verticem St. Bernardi magni reperitur. Auctore Com. G. DE RAZOUMOWSKI. Praelecta die 25 Nou. 1785.* Hic lapis est quarzum pingue, opacum, album, cum maculis nigris, aut nigrum, cum maculis albis. Analysis via tum sicca tum humida nostrum docuit hunc colorem originem suam a steatite cuproso et bituminoso coloris nigri splendentis trahere. Is steatites tactu pinguis est, digitis frictione adhaerescit, quarzoque immixtus est, interdum tamen in fractura purus apparet.
- p. 219. *Nova methodus acidum phosphoreum ossium purius, quam operationibus consuetis, obtinendi. Auctoribus H. EXCHAQVET et professore STRUVE. Communicata cum societate die 20 Dec. 1785.*
- p. 228. *Observationes super usu salium phosphoricorum in artibus atque formatione artificiali lapidum pretiosorum. Praelectae die 26 Ian. 1786.*
- p. 232. *Meditationes de analysi corporum mixtorum phosphoricorum, una cum nonnullis observationibus super de compositione metallorum. Auctoribus H. EXCHAQVET et professore STRUVE. Praelectae die 26 Ian. 1786.*

Ratio experimentorum cum borace instituendorum. p. 235.
Auctoribus iisdem. Praelecta die 26 Ian. 1786.

Dissertatio de Lampyrice noctiluca. Auctore Com. p. 240.

G. DE RAZOUMOWSKI. *Communicata cum societate die 15 Iun. 1786.* Lampyris noctiluca diebus aestivis tempore vespertino noctuque in muris terraque sicca atque in pratorum herbis lucet. Ill. auctor in primis ad lucem huius insecti phosphoricam animum advertit, neque tamen varias eius species distinguere earumque mores observare neglexit. Hoc insectum vitam agit solitariam; non videtur esse carniuorum, etsi, quo cibo vescatur, detegi non potuit; nec minus latent eius reproductio, metamorphosis, vitae duratio, lucis phosphoricae natura et sedes.

Descriptio Favrodinae auratae. Auctore REYNIER. p. 261.

Communicata cum societate die 22 Iun. 1786. Favrodina aurata (*Favrodine dorée*) non modo speciem novam, verum etiam genus novum constituit. Vicina est rumicibus rheisque. Distinguitur maxime his notis: calyx est tripartitus, pistilla sunt tria, stamina sex usque ad novem. Magna ei cum rumicibus, in primis cum rumice foliis acutis (*patience à feuilles aiguës*) affinitas intercedit. Reperitur in Helvetiae pratis humidis. Clariss. auctor hoc novum genus *Favrodinam* nuncupavit, ut inuentoris, b. FAVROD, cui multae inventiones in botanice Helvetica haud leues debentur, nomen perpetuaretur.

Descriptio leporis montani seu leporis versicoloris. p. 266.

Auctore AMSTEIN, medicinae doctore. Communicata cum societate die 3 Oct. 1786. A multis historiae naturalis scriptoribus hic lepus cum lepore timido confusus fuit. Hac in dissertatione argumenta recensentur, unde videtur consequi, hanc speciem diuersam esse. Clariss. PALLAS eum *leporem variabilem* dixit. *Lepus versicolor* dictus est, ideo, quod pili eius, qui aestate grisei sunt, hyeme albescunt. Haec coloris

mutatio, quam plures species animalium patiuntur, naturae mysteriis nondum in lucem protractis admiranda est. Primus AMSTEINIVS de moribus huius animalis diligenter exposuit, exactamque eius descriptionem dedit.

- p. 277. *Dissertatio de modo aërem urbium salubrem reddendi vias sternendo et purgando. Auctore abb. BERTHOION. Communicata cum societate die 23 Nou. 1786.* Vix quicquam est, quod hominum attentionem magis mereatur, quam aëris oppidorum salubritas, maximeque physici est, hoc argumentum summa cum cura considerare. Quae in aëris salubritatem e ministris purgatisque commoda redundant, quomodo assequi possimus, a clariss auctore hic docetur.
- p. 328. *Dissertatio, in qua ostenditur, non sufficere instrumenta consueta, quibus architecti militares utuntur, declaraturque, quibus modis illa in operationibus geometricis sub terra maiore cum utilitate adhiberi possint. Auctore WILD, fodinis Bernensibus praefecto. Communicata cum societate die 20 Dec. 1786.*
- p. 333. *Dissertatio de modo plana extensa siue chartas geographicas earum regionum, in quibus montes sunt altius faucesque angustae, describendi. Auctore eodem. Communicata cum societate die 30 Dec. 1786.*
- p. 339. *Dissertatio de cetateis. Auctore H. MERCK, Darmstadiensis. Communicata cum societate die 30 Dec. 1786.* Cete omnia animalia, quoteunque nouimus, magnitudine sua exsuperant. Quod si eorum vires massae, ponderi roborique ipsorum proportionales essent, etiam viribus sine dubio omnia antecellerent. At enim hae qualitates physicae mere passivae, potiusque incommodo detrimentoque sunt, quam utilitatem afferunt. Immanis corporis massa tantam ciborum vim postulat, quanta non semper suppetit, haecque ipsa magnitudo saepe in causa est, cur cete in litora allidantur, ibique pereant, cum fluctus, quorum beneficio in altum remeare possint, deficient.

Natura cetacea inter animalia quadrupeda ac pisces collocavit: cum illis propter suam organisationem imprimisque osteologiam, cum his propter suam formam, vitae rationem elementumque, quod habitant, coniunguntur. Magna haec animalia adhuc parum cognita sunt: desunt observationes philosophicae accurataeque de eorum moribus, fortassisque multa falsa de eorum anatomia traduntur. Ideo clariss. auctor zoologorum suffragia meretur, quod ad anomen horum animalium elucidandam animum appulit. Proposuit autem sibi osteologiam cetaceorum cum osteologia quadrupedum comparare, pluresque super hoc argumento dissertationes sese elaboratum esse pollicetur. In hac dissertatione tantummodo ossium capitis comparisonem instituit.

Nova theoria fontium salorum salisque gemmae, p. I. P. applicata ad salinas Bernenses, una cum descriptione salinarum ad Aigle sitarum. Auctore STRUVE, professore themiae honorario. Clariss. STRUVE hac in dissertatione non theoriam novam de genesi primitiva salis gemmae, quem pro sedimento maris antiqui habet, proponit, sed situm naturamque stratorum fontiumque salorum in Europa hic illic obuiorum examinat, indeque conclusiones deriuat, quae novam lucem salinarum culturae variisque phaenomenis hic conspiciendis accendunt.

Tentamen super cultura fontium salorum Aiglen. P. 57. Auctore eodem.

Dissertatio de carie frumenti, causis huius morbi, p. 64. ribus eum producentibus, modisque, quibus possit evitari. Auctore CADET DE VAX. Non est malum frequentius ideoque gravius agricolis, quam frumenti caries. Planta crescit, spicae prodeunt, granaque volumine augentur: sed quam hinc agricola spem concipit, ea misere frustratur, ubi in grans loco materiae albae nutrientisque pulverem nigrum, pinguem tertiumque offendit. Ipsum aruum odorem foetidum

exhalat. Hic pulvis si bonis granis adspargitur, corrumpit: talis frumenti valor exiguus est: panis ex eo paratus coloris est nigro-violacei: noxius est et oeconomiae animali officit. Facile itaque intelligitur, quanti referat, agricolas ab huius morbi periculosos praestari. Quod quibus rationibus effici possit, a nostro exponitur.

P. 81. *Descriptio machinae nouae hydraulicae, quam reperit et Orbae (Orbe) exstruxit VENEL, medicinae doctor. Praelecta die 5 Sept. 1788.*

Dissertatio de fiderum inprimisque lunae influxu in vegetabilia. Auctore IOANNE PHILIPPO DE LIMBOURG, seniore, medicinae doctore. Opinio, fideribus maximeque lunae aliquem esse in vegetationem influxum, ab antiquissimis inde temporibus recepta latissimeque sparsa fuit. Astrologia iudiciaria totam partem occultam huius influxus eiusque effectuum iure suo sibi vindicat. Physicorum est, indagare, quidnam hac in re veri, certique insit. Clariss. auctor primum epitomen exhibet historicam criticamque huius opinionis variorumque modorum, quibus fidera inprimisque luna suum in vegetabilia influxum conferere perhibita sunt. Tum indicat, quid veri in hoc influxu insit, tandemque ex observationibus directis et experimentis eruere conatur, num quid commodi inde in agriculturam redundare possit.

Haec dissertationum grauiissimarum enumeratio efficiet, vt de huius societatis laboribus iudicium facile feratur. Iam dudum Heluetia Basileae, Bernae, Turici, societates oeconomicas, physicas, medicas celebratissimas habuit: his ea, de qua hoc loco sermo est, neutiquam cedit, licet Bernoullios, EULERVM et HALLERVVM perdiderit. Apparet igitur, in Heluetia scientias naturales eodem successu posse coli, quo Parisiis et Londini tractantur. Omnino nihil felici Helvetiae deest, quod ad naturae cognitionem promovendam requiritur. Prope montium vertices inque fundo

fundo vallium glacialium terra productiones regionum maxime septentrionalium exhibet. E contrario in vallibus fertilibus ad meridiem positis natura eundem vigorem exserit, qui in climatibus calidissimis conspicitur. Hic tempus fugax suarum operationum vestigia post se reliquit. Illic in sinu montium aeternorum reuolutio seculorum vim thesaurorum incognitorum tacite accumulatur. Vbiuis naturalis historiae studiosis, botanicis, physicis, geologis, agricolis occasio naturam cognoscendi eiusque mysteria indagandi offertur.

XI.

Observations sur les propriétés fébrifuges de l'Ecorce du Marronnier d'Inde et sur les avantages que peut retirer de son emploi la médecine dans le traitement des fièvres intermittentes. Par Mr. CUSSON, Docteur en médecine et Vice-Professeur de Botanique dans l'université royale de Montpellier, membre de la Société royale des sciences de la même Ville, des Academies royales des sciences de Madrid, de Turin, de Toulouse, de Bordeaux, de la Société royale de médecine de Paris, de celle de Cadix, du college royal de médecine de Lorraine etc. A Montpellier, de l'imprimerie de Jean Martel, aîné. 1738. in 4. de 35 pages.

i. e.

Observationes de viribus febrifugis corticis aesculi hippocastani commodisque, quae ex eius usu in medicinam ad febres intermittentes curandas redundare possunt. Auctore cussone, medicinae doctore.

Philo-

Philosophica illa rerum omnium perquisitio, quae
seculi nostri hoc nomine felicitis propria videtur,
multarum inuentionum nouarum in botanicis fons
fuit. Enimuero mirum accidit, quod, dum noui
thesauris alterius hemisphaerii onustae in Europam
reuertuntur, nos plantas negligimus, quas nostrae
in regionibus natura abundanter suppeditat. Nos
eas tanquam cum fastidio adspicimus, idque sine du-
bio propterea, quod quotidie pedibus eas calcamus.
Tamen inde ab aliquot annis medici etiam plantas
indigenas suos in vsus conuertere student, diuinaque
horum laborum successum inuentaque grauissima
hac via parta praedicant. Clarissimi CVSSONI ob-
seruationes super viribus febrifugis corticis aesculi
hippocastani licet nostram hoc in genere cogniti-
onem non augeant, tamen eas sistunt conclusionem,
vnde corticis illius in febribus intermittentibus su-
nandis efficacia certissime consequatur. Vsus enim,
in quem vir clarissimus hunc corticem conuertit, do-
cet, cortice Peruuiano propemodum posse super-
sederi, certe eum loco corticis Peruuiani a pauperi-
bus iure meritoque adhiberi posse.

Aesculus hippocastanum LINN. planta est Asiae
septentrionalls indigena, vnde in Europam anno
1550 translata fuit. Nostrarum plantarum natu-
ram adeo induit, vt nunc pro planta Europae indi-
gena habeatur. Foliorum viriditas, umbrae, quam
illa spargunt, suauitas, florum pulchritudo, fructus
diu in causa fuerunt, cur arboribus tantummodo
ornatus gratia cultis adnumeraretur. Nostris diebus
fructuum eius corticisque vsus medicus et oecono-
micus satis constat. E cortice sal essentialis extric-
tur, qui corticis Peruuiani salem colore, forma viri-
busque prorsus aequat. Omnino analogia haud ob-
scura inter principia constitutiuia corticis Peruuiani
et corticis aesculi hippocastani intercedit. Hinc
non

non mirum, aesculi corticem ad febres intermittentes debellandas, tonum partium laxarum restituendum, putredinis progressum sistendum accommodatum esse. Vnde factum est, vt nunc pro remedio febrifugo, adstringente et antiseptico habeatur.

Medicorum celebrium primariis experimentis optimisque obseruationibus de cortice aesculi hippocastani vno in loco propositis, noster sua ipsius experimenta recenset. Sic autem orditur.

„Occasione commode oblata, prima vice mense p. 14.

„Augusto 1779 corticem aesculi hippocastani adhibui. Aeger natus erat annos triginta, temperamento erat bilioso, ac febre tertiana iam per mensem sesquialterum vexabatur. Hoc periculum spei conceptae respondit, duodecim enim huius corticis drachmae spatio temporis inter tres paroxysmos interiecto propinatae febrem fugarunt.“

„Primo hoc successu confirmatus cortici aesculi hippocastani omnibus in casibus vsus sum, quibus is recte adplicari posse mihi videbatur. Contigit mihi esse tam felici, vt consilium fere semper felicem exitum haberet, pluresque per annos, quibus hunc corticem vsurpau, eius beneficio ingentem numerum febrium intermittantium non minus efficaciter persanau, quam si corticem Peruuianum adhibuissem.“

„Sanationes numerosae, quae in diario obseruationum a me, nosocomii publici (*Charité*) medico, per sex annos super hac re continuato exstant, cogunt me, vt in hoc cortice vires illis, quae cortici Peruuiano propriae sunt, agnoscam, eumque adeo Peruuiano recte substitui posse censeam.“

„In nonnullis casibus vidi aesculum tanquam remedium purgans, in aliis vt roborans tonicumque agere. Cum has ipsas vires cortex Peruuianus in multis aegris exserat, etiam hinc analogia virium vtriusque corticis intelligitur. Itaque aesculum „hippo-

„hippocastanum *cinchonam Europaeam* haud male
 „xeris, cum eius cortex in dispensatoriis pariter
 „Peruvianus febrifugis vsitatis accenseri mereatur
 „Cortex aesculi hippocastani cautiones exigit, a quibus
 „bus effectus eius salutare fere semper dependunt.

Vt bonus cortex fumatur, maxime curandum est
 In vniuersum ille videtur efficacissimus, quem vero
 quo tempore succus arbores permeat, de aesculis ma-
 diocris crassitie deglupseris. Nec minus praeoptan-
 dus est is, qui vermibus non est exesus, sed sanus, so-
 lidus multumque siccus. Experientia docet, cor-
 tem aesculi hippocastani nunquam efficacius agere,
 quam si eius vsum iusta aegri praeparatio praecelle-
 rit. Hoc consilio aegro vena secanda, dandaque re-
 laxantia, euacuantia, secundum morbi naturam aegri-
 tudeque aetatem ac constitutionem. Nec prius est hic
 cortex propinandus, quam aeger certum paroxysmo-
 rum numerum sustinuit, certoque constat, materiam
 febrilem iam ex parte a natura elaboratam esse. Ad
 finem utilis huius libelli duodecim prostant obser-
 uationes de febribus cortice aesculi hippocastani sanatis.
 Primam earum, quae de febre intermittente tertiana
 simplici agit, in nostram recensionem transcribemus.

P. 22.

„Certus quidam homo, nomine Auriac, lapicida
 „natus annos triginta, temperamenti pituitosi, febris
 „tertianae paroxysmis per mensem sesquialterum re-
 „xatus, mense Martio anni 1779 me consuluit. Quo-
 „niam ab initio morbi euacuantibus vsus fuerat, ter-
 „tio die post purgationem a me commendatam cor-
 „ticem aesculi hippocastani adhibere licuit. Et pri-
 „mo quidem die a paroxysmis immuni semiunciam
 „corticis puluerati, et quidem vnam drachmam quater
 „ta quoque hora, addito pauxillo aquae saccharatae
 „sumere iussus est.“

„Altero die paroxysmus longe mitior propemo-
 „dumque sine frigore fuit. Iteratus est remedii vsus
 „secun-

secundo die a paroxysmis libero. Paroxysmi vi-
magis etiam fracta est, nam aeger vix eam sensit,
nihil prorsus frigoris expertus est; tantumque capi-
tis dolores leues, calorem exiguum sudoremque
sere insensibilem sustinuit. Remedium tertia vice
datum paroxysmos prorsus fugauit, neque illi re-
uerfi sunt, cum per vnam hebdomadam aeger de-
coctum huius corticis bibisset."

XII.

Récherches sur les irrégularités, que présente
quelquefois dans sa marche la petite Vérole
inoculée, et sur la confiance que meritent ces
sortes d'inoculations irrégulieres. Par Mr.
CUSSON, Docteur en médecine, et Vice-Pro-
fesseur royal de Botanique dans l'Université
de Montpellier, membre de la Société royale
des sciences de Madrid, de Turin, de Toulou-
se, de la Société royale de médecine de Paris,
et du College royal de médecine de Lorraine.
A Montpellier, de l'imprimerie de Jean Mar-
tel, ainé. 1788. in 4. de 68 pages.

i. e.

Inquisitio in irregularem variolarum inoculata-
rum decursum, quatenusque inoculationi con-
fidere liceat tali. Auctore CUSSON.

Tantummodo vnum nouimus auctorem ex Angliae
scriptoribus, qui de nonnullis irregularitatibus
in decursu variolarum inoculatarum interdum obuiis
aliquid literis consignauit. Tamen est haec res in-
primis digna, quae diligenter perquiratur, cum ac-
curata eius cognitio sola nos certos reddere possit,
num morbus cum suis characteribus distinguendis
appa-

apparuerit, adeoque inoculatus contagioni non amplius obnoxius sit. At enim fatendum est, inquit noster, hanc esse solummodo illarum variolarum inoculatarum conditionem, quae variolis naturalibus benignis omni ex parte aequales eadem cum illis symptomata exhibent, eundem decursum seruans, eodemque modo terminantur. Hoc consilio comparandus erat naturalis et ordinarius huius morbi decursus cum irregulari, qui in casibus particularibus obseruatur. Atque hoc ipsum est argumentum quod clariss. CVSSON hac in scriptiōne pertrahit.

Constat, variolas inoculatas regulares quatuor periodos admodum distinctas comprehendere. In prima quidem periodus inde ab ipso operationis momento ad febris usque accessum porrigitur. Secunda hac ipsa febre noscitur. Tertia distinguitur variolarum efflorescentia. In quarta denique suppuratio et exsiccatio pustularum accidit. Recensentur a nostro symptomata generalia et localia, quae diversas hasce periodos distinguunt, cum illisque comparanda sunt, vnde decursus morbi irregularis cognoscitur. Haec varia symptomata in prima sectione huius opusculi ordine adque methodi regulas enumerantur. Altera in sectione de anomaliis differitur quae in quauis periodo accidere possunt.

Haec inquisitio inre meritoque laudanda est. Ea apparet, quamuis saepe multumque de inoculatione scriptum fuerit, tamen auctores de irregularitatibus in periodis variolarum inoculatarum obuiis et conclusionibus inde ad praxis commodum deducendis parum adhuc cogitasse.

XIII.

Mémoire sur l'abus de l'ensevelissement des morts. Par Mr. DURANDE, de l'Académie de Dijon et de la Société royale de médecine.

Précé-

Précédé de Réflexions sur quelques propriétés du principe de la vie, et sur le danger des inhumations précipitées, par Mr. THOMASSIN, ancien chirurgien major des hôpitaux militaires, maître en chirurgie de la ville de Dole, membre de plusieurs Académies, chirurgien major du Régiment d'Artois, cavalerie, etc. A Strasbourg, de l'imprimerie de Levrault. 1789. in 8. de 78 pages.

i. e.

Dissertatio de abusu sepulturae. Auctore DVRANDO. Praemissae sunt meditationes super nonnullis proprietatibus principii vitae, atque periculo sepulturae nimis properatae. Auctore THOMASSIN.

Labor clarissimorum duumvirorum eo spectat, ut natio francogallica abusum sepulturae praecipitatae horrendaque mala inde nascentia intelligat. Videamus, quid hac super re humanitate studioque salutis suorum civium promouendae moti excogitauerint.

„Vbi abusus naturam offendunt, sensus rationis-*p. 11*
que coniunctis viribus tollendi sunt. Omnium
communis vox eos destruat oportet. Certissimum
est, neminem mortem posse subterfugere: at per-
quam incertum momentum extinctionis perfectae
principii vitalis. Ars viuos a mortuis distinguendi
nondum certitudinis summum gradum adscendit.
Fatendum enim nobis quantumvis inuitis est, dia-
gnosin mortis multis in casibus ambiguam, adeo-
que metuendum esse, ne homines sepeliantur, ante-
quam viuere desierint.“

„Omnium temporum historia horrenda exempla
malorum exhibet, quae ex barbara consuetudine

Tom. XXXIII. Pars I.

H

„mor-

„mortuos protinus sepeliendi originem traxerunt.“

„Hanc negligentiam abominandam, hanc crudelē consuetudinem ego cuiusque meus, clarus virtute et sapientia, iunctis viribus adgrediamur.“

Dissertatio clariss. DURANDE praeclaraeque THOMASSINI meditationes sane dignae sunt, ad quas omnes animum aduertamus, quandoquidem nemo certo sibi polliceri potest, se ab abusu, qui ibi exagitur, tutum futurum esse. En exemplum, unde verborum nostrorum veritas clarissime apparet. Cum anno 1784 Dunkerki cadauera publice effoderentur, HECQVET, protochirurgus (*chirurgien major*) dum arcae deinceps aperiiebantur, cadaver integrum offendit, lateri dextro innitens, capite genibusque flexis, quod tabulam arcae lateralem dextram protrudere voluisse videretur, brachiumque sinistram, clunes atque talos tabulae laterali sinistrae innixos haberet. Ante octo circiter annos humatum fuerat. Situs eius, qualem in nullo alio cadauere HECQVET reperit, haud difficulter persuadet, hunc hominem in statu quodam lethargico arcae inditum, cumque ei lethargo ad se rediisset, omnibus viribus, ut sese ex arca expediret, enisum esse, adeoque vita deficiente eum corporis situm seruasse, qui postea apparuit. Potestne fors magis crudelis, magis horribilis interitus cogitari?

p. 36. Regulae a THOMASSINO propositae hac redeunt.
 „Duodecim primae post mortem horae pro morbi continuatione habeantur. Quapropter mortuus in lecto relinquatur, nec frigori exponatur.
 „Subinde abdomen et extremitates leniter fricentur.
 „Durante hoc tempore medicus aut chirurgus, qui morbi curam gesserit, aut quilibet alius, quem accessere placuerit, mortuum saltim bis inuisat, ut aut certo constet, eum vere diem obiisse, aut ei auxilium feratur, si forte mors ambigua sit. Qui mortui in-

visendi

„visendi munus susceperit, inprimis ad signa sequentia
„attendant, quae sola in morte recente certos nos
„reddere possunt.“

„1) Rigor articularum. Pluribus medicis chirur-
„gisque doctissimis hocce signum certissimum vide-
„tur: sed maioris securitatis causa tum demum pro-
„nuntiandum est, mortem veram adesse, si signorum
„sequentium nonnulla simul appareant.“

„2) Oculi flaccidi. - Hoc signum non minus cer-
„tum est, quam rigor membrorum.“

„3) Elasticitatis defectus in maxilla inferiore.“

„4) Laxatio sphincteris ani.“

„5) Abdominis lior. Hoc signum si locum ha-
„bet omnium certissimum est. In multis hominibus
„hic lior paucis momentis post mortem elapsis in-
„cipit. Inprimis duo latera lineae albae occupat,
„perque musculos rectos procurrit. A putrida ori-
„tur decompositione, quam morbus in abdomine iam
„ante ipsam mortem generavit. Hic lior sero in
„hominibus obesius apparet, ut qui abdominis integu-
„menta admodum crassa habeant. Nec aliter res in
„illis se habet, qui subito pereunt.“

„Cognitio morbi, quem mors secuta est, artis pe-
„rito ad iudicium formandum haud parum adfert
„auxilii: tamen haec ipsa cognitio tantum haecenus
„suam praestat utilitatem, si cadauer plura signorum
„enumeratorum obtulerit, quae si desunt, ex morbo
„vel maxime diuturno dirissimoque non potest certo
„concludi, aegrotum vere mortuum esse.“

Sufficiunt haec ad declarandum, quanta sit huius
dissertationis et meditationum editoris utilitas. Opta-
bile est, ut duumvirorum clarissimorum coniunctus
labor a longe plurimis cognoscatur, ita enim fiet, ut
multa mala evitentur.

XIV.

Exposition sommaire des muscles du corps humain, suivant la classification et la nomenclature méthodique adoptées au Cours public d'anatomie de Dijon. Par Mr. CHAUSSIER, Professeur d'anatomie des Etats de Bourgogne, pensionnaire de l'Académie des sciences de Dijon et Professeur du Cours de Chimie, Associé de l'Académie royale de Chirurgie, Corr. de la Société royale de médecine, membre des Académies et Sociétés royales des sciences de Nîmes, Toulouse, Montpellier, Clermont-Ferrand, Valence, etc. A Dijon, chez l'auteur. 1789. in 8. de 120 pages. Prix 50. S. broché.

i. e.

Compendium myologiae corporis humani. Secundum classificationem ac nomenclaturam methodicam, quae in cursu publico anatomico Divionensi vsu receptae sunt. Auctore CHAUSSIER.

Anatome pariter ac botanica ob nominum multiplicationem, varietatem ineptiamque summam difficultatibus premitur.

p. XLVI. „Viri docti, noster inquit, continuaque exercitatione instructi perparum refert, quae partibus corporis humani nomina indantur. Consuetudo enim organa adspiciendi eorumque persequendae oeconomiam menti eius tabulam totam organisationem complectentem insculpsit, quae a nominibus neutiquam pendeat. Sed quantum difficultatum ei superandum fuit, antequam hanc metam attingeret? Quoties ei fuit regrediendum, corpusque humanum

„humanum iterum iterumque inspicendum atque
 „examinandum, vt tenebrae dispellerentur, quibus
 „per inſcitiam ſuperbiamque hominum tantum ſua
 „probantium inuolutum fuit? Quantum temporis
 „laborisque inſumendum fuit, vt memoriae nomina
 „ſuperingererentur, quae mens perpetuo repudiat,
 „quoniam ideam verae poſitioni contrariam ſugge-
 „runt? Quos labores licet feliciter ſuperauerit, mul-
 „tum tamen negotii partes corporis humani descri-
 „benti faceſſitur, cum deſcriptiones ineptis nomini-
 „bus mire impediuntur et obſcurentur. Veritas lon-
 „ge magis oculos intuentium ferit, ſi integer eius
 „ſplendor apparet. Praeterea tempus, quod nunc
 „in nominibus diſcendis collocandum eſt, pomœriis
 „ſcientiae promouendis vtilius dicaretur. Itaque
 „nominum, quorum cognitio tironibus neceſſaria eſt,
 „reformatio etiam viris doctis adeoque ipſi ſcientiae
 „utilitatem praestabit. Hinc in omnes commoda,
 „in neminem incommoda redundabunt: docti, vt
 „BERGMANNVS ait, ſic ſemper aliorum mentem intel-
 „ligent, indocti citius intelligent.“

His incommodis vt medela adhiberetur, clariff.
 CHAUSSIER hocce compendium in lucem emiſit.
 Phraſium, deſcriptionum nominumque in eo is eſt
 ſelectus, vt nihil melius fingi poſſe cogitarique vi-
 deatur. Dicatus eſt liber ill. DE MORVEAU. Pro-
 oemium neruoſe ſcriptum vitia in anatomes ſtudio
 obuia clariffime demonſtrat. Hanc viam autem no-
 ſter inſiſtit. Vbi nomina, quae nunc ſunt uſu re-
 cepta, enumerauit, nouum nomen, quod ipſi opti-
 mum viſum eſt, exhibet, primarias inſertiones cu-
 iuslibet muſculi paucis recenſet, nonnulla exempla
 ex operibus, quae frequentiffime leguntur, deſumta
 proferit, tandemque notas addit oſteologici argumen-
 ti, quo magis huius nomenclaturae ratio appareat,
 meliusque intelligatur, quasnam leges auctor ſibi

praescripserit. Prooemium claudit haec inuitatio,
illustre modestiae nostri testimonium.

P.LXII. „Multum abest, vt mihi persuadeam, opus hoc
„ita comparatum esse, vt nihil addi aut corrigi pos-
„sit. Et si enim principia, quibus mea nomenclatu-
„ra superstructa est, firmissima sunt, tamen non du-
„bito, quin exaedicatio ad maiorem perfectionis
„gradum perducı queat. Sed vt hoc consequamur,
„adeoque vtilis idiomatis anatomici reformatio perfi-
„ciatur, quae omnium plausum ferat, fortassis ne-
„cesse est, vt clarissimi anatomici in laboris societa-
„tem veniant. Opto itaque, vt hoc meo conatu
„eorum studium ad hanc rem conuertatur, ipsique
„perducantur, vt methodum commodiorem et vti-
„liorem proponant. Nam tantum abest, vt meae
„methodi examen metuum, vt potius id in scientiam
„commodum vehementer exoptem. Vox suavis
„hominis sapientis modestique, qui artem suam vere
„amat, nec quidquam perquirı, nisi vt artis suae
„fines proferantur aut via eius magis plana fiat, nullo
„quam non auditur. Non ego is sum, qui eam ne-
„gligam: talis ego viri adnotationes diligenter su-
„diam, obiectiones studiose colligam, gratusque meum
„in vsus ad laborem melius continuandum conuer-
„tam. Quod ad vociferationes hominum praeciui-
„ciis occupatorum, imperitorum malignorumque
„attinet, hae non dignae sunt, quae curentur: spon-
„te sua evanescent: nec audiam eas, nec iis re-
„spondebo.“

Restat, vt modi, quo hoc compendium conscrip-
tum est, ideam suppeditemus. Quo consilio ini-
tium vertamus, vbi de musculis sermo est, qui pa-
rietes cavitatis abdominalis efformant.

P. I. „Hi musculi, qui vulgo abdominales dicuntur,
„decem sunt numero, quinque in singulo latere.
„Notandum est, in primis sex primos latos, tenues,
„sibi

„sibi inuicem per strata impositos, flexibilem abdo-
 „minis circumferentiam formare. Hi muscoli, qui
 „admodum sunt tensi, singuli aponeurosi gaudent,
 „quarum aponeurosium fibrae inter sese coëunt, com-
 „mischentur, intime coniunguntur, sicque lineam ge-
 „nerant albam, quae a sterni appendice ad symphy-
 „sin ossium pubis recta procurrit. Haec linea, quam
 „nos *lineam medianam* (*ligne médiane*) abdominis
 „dicimus, habenda est pro communi insertionum
 „puncto, versus quod maxime omnis contrahendi
 „conatus horum musculorum dirigitur.“

„*Nomen usu receptum.* Musculus obliquus de-
 „scendens, obliquus maior, superior aut externus
 „abdominis; transversales superiores, P. DE ABANO.“

„*Insertiones.* In tribus maximis costis sternali-
 „bus et quinque vertebralibus, ope digitationum
 „in suis extremis nonnihil tendinosarum, quarum
 „fibrae carnae oblique porriguntur ad totam lineam
 „medianam abdominis, spinam pubis, ilii, denique
 „totam cristam illi. Hic musculus constituit pri-
 „mum stratum parietum abdominalium, deque linea
 „mediana, inprimis inter umbilicum et os pubis,
 „multa fila aponeurotica secedunt, quae cum textu
 „celluloso atque cute partium generationi inseruien-
 „tium et inguinum confunduntur.“

XV.

Lettre de Mr. VAN MARUM, à Mr. le Chevalier
 MARSILIO LANDRIANI à Milan, contenant la de-
 scription des frottoirs électriques d'une nou-
 velle construction, dont l'effet surpasse de
 beaucoup celui des frottoirs ordinaires. A
 Harlem, 1789, in 4. de 8 pages, avec figures.

i. e.

VAN MARVM literae datae ad MARSIL. LANDRIANI
 complectentes descriptionem nouorum frica-

torum electricorum, quorum effectus longe maior est quam vulgarium.

Hi fricatores maioribus, quam vulgares, sumtibus parantur, at vires longe longeque maiores illis exhibent. Clariss. auctor, iam multis inuentis electricis clarus, disciplinam electricam magis perfectam reddere cum successu pergit.

XVI.

Revue générale des Ecrits de Linné, ouvrage dans lequel on trouve les anecdotes les plus intéressantes de sa vie privée, un abrégé de ses systèmes et de ses ouvrages, un extrait de ses aménités académiques, etc. Par RICHARD PULTNEY. Traduit de l'Anglois par L. A. MILLIN DE GRANDMAISON, avec des notes et des additions du traducteur. A Paris, chez Buisson, libraire, 1789. in 8. Deux Volumes,

i. e.

Recensio generalis scriptorum LINNAEI, completens anecdota scitu dignissima vitae eius privatae, compendium eius systematum et operum, epitomen amoenitatum academicarum etc. Auctore RICHARDO PULTNEY. Ex anglico sermone gallice vertit L. A. MILLIN DE GRANDMAISON. Cum notis et additionibus interpretis. Tomi 2.

Et si opera LINNAEI saepe sunt edita, pauci tamen integram eorum collectionem parare sibi possunt. Quapropter clarissimi viri, PULTNEY et MILLIN DE GRANDMAISON, de historiae naturalis studiosis bene meruerunt, quod hanc recensionem gene-

generalem scriptorum praestantissimi botanici emis-
erunt. Cum magna hunc librum voluptate perlege-
rimus, auguramur, qui eum sibi parauerint, eius
lectione non modo doctiores redditum sed etiam
mirare oblectatum iri. Tabulae systematum opinio-
numque Linnaeanarum nostri addiderunt adnotatio-
nes, quae legentes multum iuuant cognituque di-
gnissimae sunt.

Initio operis epitome exstat biographiae Linnae-
anae, quam recensio generalis scriptorum Linnae-
anorum statim sequitur. Quoniam in nostra recen-
sione vix quicquam aliud quam epitome epitomes
operum LINNAEI dari posset, eam citationum can-
cellis concludemus.

Et primo loco aestimationem ingenii LINNAEI
a PVLTNEYO factam inque examine iusto scriptorum
Linnaeanorum fundatam cum lectoribus commu-
nicabimus.

„LINNAEO imaginatio erat viua, quam iudicium Tom. I.
„excellens ingeniumque methodicum regerent. Ac p. 307.
„cedebant memoria admodum capax, sedulitas nun-
„quam remissa, summaque in consiliis exsequendis
„perseuerantia. Huius perseuerantiae clarissimum
„est testimonium, quod consilium in iuuentute ca-
„ptum totam historiae naturalis scientiam penitus
„reformandi ac regenerandi inque perfectionis gra-
„dum ad suam usque aetatem ignotum euehendi
„summa cum constantia persecutus est. Nec caruit
„laborum praemio iucundissimo. Tamdiu enim vi-
„vere ei licuit, ut aedificium, cuius fundamenta po-
„suerat, surgere videret, licet haud pauci illa sub-
„ruere initio conati fuissent.“

„Summa cum cura cauit, ne aliorum damno no- p. 308.
„minis famam nancisceretur. Merita cuiuslibet
„systematum conditoris semper agnouit, optime-
„que intellexit, quid suorum systematum partibus

„nonnullis recte obiici posset: sed bene norat, nul-
 „lum systema artificiale a vitiis, quorum imprimis
 „nomine suum taxaretur, liberum esse posse. Per
 „suasum ei erat, systematum durationem ab eorum
 „vero valore dependere, adeoque sui praestantiam
 „posteris iudicandam relinquebat. Fortasse LIN-
 „NAEVS nunquam maiore cum dignitate egit, quam
 „cum aduersarii in eum insurrexissent. Omnes vi-
 „tauit altercationes tempusque in illis collocatum
 „perire censens nunquam libris quiequam respon-
 „dit, quorum magna vis contra ipsum emitteretur.“

„Ingenii Linnaeani dotes imprimis illis summae
 „cum splendore appareant necesse est, qui sciunt
 „quantum historiam naturalem promouerit, quique
 „intelligunt, quanta sibi proposuerit, ac quantos la-
 „bores quoque successu subierit. Bene latine scripsit
 „hacque lingua in suis descriptionibus optime
 „usus est.“

P. 309. „Coactus fuit suis in libris multis uti vocabulis
 „ac phrasibus, quas in auctoribus frustra quaesiuera-
 „tur. Scilicet ingentem vim rerum veteribus incognita-
 „rum reperit, adeoque de rebus ad historiam natura-
 „lem pertinentibus aliter ei, ac Plinii tempore, dispo-
 „nendum fuit.“

„Haud ignorabat, quantum ratiocinationis vi-
 „eloquentia stylique feruore cresceret. Quoties ita
 „que ei occasio oblata erat, viuo adque persuaden-
 „dum accommodato sermone exposuit, quam arctis
 „vinculis salus publica cum naturae studio copula-
 „tur. Scilicet ut diuites potentesque ad historiam
 „naturalem protegendam, iuuenes ad operam eius
 „studio nauandam excitaret, eius summam cum su-
 „peruitatem tum utilitatem continenter praedicauit.“

P. 310. „Vixit tamdiu, ut laborum suorum amplissimos
 „fructus posset colligere. Historia naturalis eius cu-
 „ra in Suecia gradum perfectionis aliis in terris inco-
 „gnitum

„gnitum ascendit, perque totam inde Europam sparsa est. Discipuli eius totum terrae nostrae globum peragran-tes suum doctorisque sui dilecti nomen ubiuis clarum reddiderunt. Plures Europae principes in commodum historiae naturalis instituta condiderunt, protectores huius disciplinae professiones historiae naturalis fundarunt, denique hominum curiositas historiam naturalem eum in gradum euexit, in quo nunc collocatam videmus.“

„Fuit statura admodum exigua, capite lato, oculis viuis ac penetrantibus; aure musices delicias parum capiente; temperamento frigido; memoria certa, licet vltimis vitae annis interdum fallente. Linguas perquam mediocriter calluit, nihilominus quidquid notatu dignum inueniretur, ad eius scientiam peruenit. Aestate somnum cepit a decima hora ad tertiam, hieme a nona ad sextam. Labores mittebat, quoties taedium eum obreperet. Suauis fuit eius consuetudo. Ad irascendum nonnihil pronus iram facile ratione compescuit.“

In nota 60 clar. MILLIN DE GRANDMAISON re- T. II.
fert, LINNAEVM Holmiae medicinam maximo cum p. 144.
successu fecisse. Longe maiorem nominis famam ex praxi medicinae quam e studio historiae naturalis sibi parabat. At enim aegrotorum visitationes nihil propemodum temporis ei relinquebant, quod studio disciplinae sibi carissimae impendere posset. Visebat aegrotos a quarta hora matutina ad vesperam vsque, saepeque noctes prope aegrotorum lectos agebat. Hae re inprimisque historiae naturalis negligentia in ciuibus suis propemodum mouebatur, vt illius studium prorsus abiiceret, parumque aberat, quin scripta sua combureret. Aesculapius, aiebat, mihi fauet: Flora nihil nisi Siegesbeckios largitur. Hic SIEGESBECKIUS acerrimus fuit systematis sexualis aduersarius.

„Pro

p. 182. „Pro singulis scriptorum suorum plagulis aureum
 „(ducat) accepit, quae cum numerosa sint, non con-
 „temnendas inde opes sibi parauit. Altera ex parte
 „stipendia, quae ei vt professori et medico solueban-
 „tur, donaue discipulorum effecerunt, vt libere in-
 „cundeque vitam agere posset.“

SMITH, iunior, clarus inter Anglos historiae natu-
 ralis scientia, LINNAEI libros manuscriptos et colle-
 ctiones viginti millibus librarum Gallicarum emit.

XVII.

**Mémoire sur la culture, l'usage et les avantages
 du chou à faucher.** Par Mr. l'abbé DE COM-
 MERELL. A Paris, chez Petit, libraire au Palais
 royal. 1789. 8. de 23 pages.

i. e.

**Dissertatio super cultura, usu atque vtilitate cu-
 iusdam speciei brassicae (chou à faucher).** Au-
 ctore DE COMMERELL.

Hoc opusculum in quinque paragraphos diuisum
 est. In prima huius brassicae descriptio tradi-
 tur: altera eius culturam exhibet: tertia quartaque
 docent, qua ratione folia eius ac semina colligenda
 sint: in vltima denique de eius vtilitate disseritur.
 Noster contendit, huic brassicae nihil cum ceteris spe-
 ciebus huius generis commune esse.

Hominibus haec planta alimentum sanum nec in-
 iucundum praebet. Folia eius non sunt sapore acari-
 bo, qui aliarum brassicarum proprius est. Vt co-
 quantur, fatis est, aquam ebullientem iis infundere.
 Viridia animalibus nutrimentum succulentum lar-
 giuntur. Si in sole per aestatem aut autumnno appro-
 pinquante in furno exsiccantur, optimum bestiarum
 alimentum hiemale praestant.

Veh.

Vehementer noster laudandus est, quod bonum publicum studiis suis promouere nunquam cessat. Idem docuit vsum oeconomicum *betæ-ciclæ altissimæ*, quam pauperum radicem (*racine de disette*) nominavit, propediemque super pratis artificialibus librum emittet.

XVIII.

De la taille de la vigne. Mémoire qui a remporté le prix de l'Académie de Montauban. Par Mr. l'Abbé BERTHOLON, Professeur de physique expérimentale des Etats généraux de Languedoc et membre de plusieurs Académies. A Montpellier, chez Jean Martel. 1788. 8. pagg. 52.

i. e.

Dissertatio super vitis sectione, quæ præmium ab academia Montis Albani propositum tulit. Auctore BERTHOLON.

Primo loco vitis historia a remotissimis temporibus ad nostram vsque aetatem continuata traditur. Tum noster utilitatem ac necessitatem eam secandi exponit, tria tempora, quibus hæc operatio institui potest, enumerat, quæ sunt autumnus exitus, hiems verisque initium, commoda cuiuslibet incommodaque recenset, inque vniuersum autumnalem sectionem præfert. Ex hac dissertatione facile apparet, clarissimum auctorem non modo physicum bonum, sed etiam agricolam scientissimum esse.

XIX.

Abrégé des Transactions philosophiques de la Société royale de Londres, ouvrage traduit de l'anglois et rédigé par Mr. GIBELIN, Docteur en

en médecine, membre de la Société médicale de Londres etc. Avec des planches en taille douce. Matière médicale et pharmacie. Par Mrs. WILLEMET et BOSQUILLON. Tome premier. A Paris, chez Buillon, libraire. 1789. 8 pagg. 467.

i. e.

Epitome transactionum philosophicarum societatis regiae Londinensis. Ex anglico versa et edita, cura GIBELINI, medicinae doctoris. Cum tabulis aeneis. Materia medica et pharmacologia. Cura WILLEMETI et BOSQUILLONI. Tomus primus.

In hocce volumine generales materiae medicae positiones, ac medicamentorum classem variorumque corporum regni animalis et vegetabilis classes recensentur. Primarius eius editor, clariss. WILLEMET, medicinae doctor, ac botanices professor regius, nunc Indiam petiit orientalem, ut apud imperatorem Tipu Saib munus archiatri susciperet.

Res scitu maxime dignae, quae hoc in volumine petraçantur, hae fere sunt: de regimine antiseptico Russorum: problema medicis propositum super methodo doses purgantium et emeticorum certo determinandi secundum aetates ac temperamenta: de operatione particulari purgantium: de effectibus notandis vesicatoriorum, quae pulsus celeritatem in tussu coniuncta cum asthma ac febre imminuunt: de remediis frigoris: experimenta et observationes super effectibus variorum venenorum in animalia: tentamina, quibus probetur, plantas eiusdem formae ac eiusdem classis in uniuersum iisdem esse viribus, eosdemque effectus producere: de methodo plantarum virtutes ex earum structura externa intelligendi: materia

materia medica in Guinea usu recepta, complectens
 catalogum aliquot plantarum Guineensium una cum
 earum nominibus in lingua Guineensi earumque vir-
 tutibus: materia medica Indica, cui accedit tractatus
 de plantis scandentibus (*plantae grimpantes*) insula-
 rum Philippinarum cum earum nominibus, descri-
 ptionibus et viribus: materia medica Arabum. Cla-
 riss. WILLEMET nomina Linnaeana diligenter con-
 quisivit inque notis addidit, ut lectores intelligant,
 quae plantae nominibus Indicis et Arabicis indicen-
 tur. Postea differitur de castore, moscho, crotalo,
 vipera, veneno Americano, lapide serpentis (*pedra de
 cobra*), piscibus ex una insularum Bahamensium, quo-
 rum venenum interimit, quotquot iis vescuntur; de
 piscibus venenosis maris australis. Praeterea insunt
 dissertatio de effectibus cantharidum ut medicamenti
 interni: dissertatio de vesicatorii actione, quando fe-
 brem sanat: observatio super usu immodico funesto-
 rum oculorum cancerorum aliorumque absorbentium
 similium, ac super calculis in ventriculo renibusque
 inde nascentibus. Ad finem huius voluminis exstant
 sexaginta quinque adnotationes regnum vegetabile
 spectantes, quarum enumeratio hic nimis longa ac
 aediosa foret. Itaque potius singula aliquot fragmen-
 ta in nostram recensionem transcribamus.

Ricinus communis. Siccatus inque pulverem red. p. 95.
 actus bonum est sternutatorium ad pituitam caput
 gravantem amouendam.

Momordica balsamina. Haec planta in sepibus in. p. 101.
 insularum Philippinarum sponte crescit. Decoctum
 eius adhibetur ad vomitum ciendum in febribus, ven-
 triculi cruditatibus, obstructionibus. Foliorum tri-
 torum usus est in vulneribus adque capitis dolores
 minuendos.

Arachis hypogaea. Largitur haec planta oleum p. 325.
 mitissimum sapore iucundo. Africae est indigena, ubi
 aethio-

aethiopes fructus eius crudos aut tostos comedunt. Nunc non modo in partibus Galliae meridionalibus in hortis botanicis, sed etiam in terris Surinamensi Peruana et Brasiliensi colitur. Oleum eius premedo extricatur, vt oleum amygdalarum etc. Nonquam, vt cetera olea, rancidum fit.

P. 325. *Cinchona Luciana* BANCKS. Circa annum 1738 ANDERSON in syluis insulae St. Luciae aliquot arbores reperit, quarum characteres botanici characteribus verae cinchonae Linnaei similes essent. Ex iis attulit Londinum flores, semina ac corticem. Cum tentamina tum instituta sunt: sed quia non satis siccata erant, vires vehementes emeticae et purgantes huius plantae eius vsum prohibuerunt. Aliqua guttae tincturae florum martialium tincturam huius cinchonae Lucianae colore admodum nigro inficiunt, inque vasis fundum magna vis sedimenti nigri debitor: quod ipsum accidit, si tincturae spirituosae adhibentur.

P. 340. *Ignatia amara*. Faba St. Ignatii est triangularis ac magnitudine fere nucem moschatam aequat. In insulis Philippinis plurimi aestimatur. Bonum est remedium in crampis, solis ictibus ac spasmis curandis. Antidotum est omnium venenorum, si in scobem redacta liquori frigido inditur. Etiam animalium venenatorum morsui medetur, si vulneri applicatur. Sanat febres, parturientes adiuuat, malam digestionem corrigit, inque dysenteria auxilium ferit. In morbis internis in scobem redacta vitro ingeritur et aqua superfunditur, quae vbi satis diu inque quiete solubiles pulueris partes extraxerit, bibitur. Dissoluta haec faba oleoque imbuta oliuarum in vulneribus utilis est; etiam corporis partes crampo vexatae cum successu fricantur.

XX.

Des propriétés de la plante appelée *Rhus radicans*. De son utilité et des succès, qu'on en a obtenu pour la guérison des Dartres, des affections dartreuses, et de la paralysie des parties inférieures. Des propriétés du Narcisse des prés, et des succès, qu'on en a obtenu pour la guérison des convulsions. Par Mr. DU FRESNOI, Docteur en médecine en l'université de Montpellier, conseiller du Roi, médecin consultant des camps et armées de Sa Majesté, ancien médecin de ses armées en Allemagne, de la société royale des sciences de Montpellier, associé au Collège royal de médecine de Nancy, correspondant de la société royale de médecine de Paris, associé national du cercle Philadelphes du Cap françois, médecin de l'hôpital militaire de Valenciennes, Professeur du jardin des plantes, honoraire amateur de l'Académie de peinture et pensionné de la même ville. A Leipsick et se trouve à Paris chez Méquignon, 1788. 8. de 48 pagg. avec deux planches enluminées.

i. e.

De proprietatibus plantae, quae *rhus radicans* dicitur. De eius efficacitate in sanandis herpetibus, affectionibus herpeticis, atque paralysi partium inferiorum. De proprietatibus narcissi pratorum eiusque efficacitate in sanandis convulsionibus. Auctore DU FRESNOI.

Docet clarissimus auctor hac in scriptione, quo modo plantae admodum deletariae ac venenosae in
Vol. XXXIII. Pars I. I reme-

remedium efficax et specificum duorum morborum qui hucusque arti salutari dedecori fuerunt, transmutari queant. Primo quidem loco de usu huius toxicodendri ad sanationem herpetum, affectionum herpeticarum ac paralyseos disseritur. Tum sequuntur indicatio temporis ad eius collectionem idonei, methodus varia eius extracta praeparandi, denique eius analysis chemica ac descriptio botanica. Postremo huius dissertationis pars de narcissi pratorum (*narcissus des prés*) virtute antispasmodica agit.

p. 7. Casus fortuitus efficit, ut auctor nostri toxicodendri vires salutes reperiret. De hoc casu initio dissertationis agitur.

p. 9. Folium integrum huius toxicodendri tribus consistat foliolis. Noster ne alios tentaminum periculum exponeret, ab initio ipse infusione folioli recentis huius plantae usus est. Quae dosis cum nullos effectus sensibiles produceret, foliolorum numerum usque ad duodecim auxit. Tum vero transpiratio et vomitio copiosae fieri ventriculusque nonnihil dolere coepit. Septem observationes infusionis et aquae destillatae foliorum efficacitatem in affectionibus herpeticis curandis extra omnem dubitationem ponunt. Ex illa sequentem cum lectoribus communicabimus.

p. 10. „Mulier rustica mense Iulio 1780 me adiit, ut de „herpetibus farinosis me consuleret, quibus facies eius „ius iam integrum per annum diutiusque deturpata „fuerat. Iussa est huius plantae infusionem sumere, „quae intra sex hebdomadas hunc morbum penitus „fugavit.“

„Aegrota post sanationem nihil mali passa est, narravitque mihi, se, cum temperamento sit ad tristitiam „procliuvi, simulac huius plantae infusionem bibisset, „hilarem factam esse, libentiusque labores suos per „fecisse. Ceteri aegroti, qui idem postea remedium „adhibuerunt, hoc ipsum passi sunt.“

Multum

Multum abfuit, vt, noster, quemadmodum plurimi
 suarum meditationum fructus solus vellet colli-
 gere: scilicet semper arbitratus est, inuenta medica-
 omnes omnino homines pertinere. Vnam spe-
 humani generis vtilitatem: quam si quouis mo-
 o promouere ipsi liceat, suauissimum sui laboris
 premium reportasse sibi videtur.

Quinque obseruationes sistuntur super paralyfi
 nostro toxicodendro perlanata. Casuum horum no-
 tu dignorum descriptiones accuratae in ipso libello
 legendae sunt.

Quando folia huius plantae summum vigorem p. 43.
 acta sunt, quod fere mense Iunio fit, resecari ea opor-
 et, idque ea cum cautione, quam planta tam vene-
 rata postulat.

„Homines, quorum opera vtor, noster inquit, ma-
 nicas gerunt pelliceas, quae ad medios vsque cubitos
 adscendunt, neue recedant, vinculis adstringuntur.
 Hac ratione planta nunquam iis nocuit, vnum si ex-
 cipias, cuius palpebrae plantae vapore inflammatae
 sunt; alii e contrario plantae folia vel sine manicis
 colligentes ne minimum quidem incommodum
 patiuntur.“

„Quatuor libras foliorum huius toxicodendri
 cum triginta duabus libris aquae destillaui. Sic
 aquam destillatam nactus sum, odore exiguo instru-
 ctam, licet haec planta odore careat.“

„Aqua destillata os pungebat atque inflammabat,
 si linguae imponeretur.“

„Decoctum, quod in vase destillatorio remanserat,
 colore erat fusco, tegebaturque pellicula leui pin-
 guique coloris obscure fusci. Hoc decoctum per
 cribrum e pilis contextum transmissum euaporatum-
 que extractum dedit laeue coloris pulchre nigri.

„Folia e vase destillatorio manibus extracta eas
 rubro colore infecerunt tumidasque reddiderunt:

„idque ipsum brachiis accidit, pruritusque infectus
„est, qui plures per dies duravit.“

„Quadraginta duae librae foliorum viginti viderunt
„extracti dederunt, cuius ea esset consistentia, ut
„lulae commode ex eo formari possent.“

In nullo forsitan Flandriae oppido plures, quam
Valentinianis (*Valenciennes*), processiones sacrae institu-
tuuntur. Omnium ordinum incolae vias, per quas
illae ducuntur, ramis viridibus floribusque, quos
tempeestas fert, spargendas curant.

Flores, quibus mense Aprili viae sparguntur, sunt
narcissi pratorum (*narcisses des prés*), quos rustici
dendos in urbem apportant.

„Anno 1786, noster inquit, duae ex tribus processio-
„nibus mense Aprili duci solitis ob malam tem-
„pestatem institui non potuerunt. Hanc ob causam
„certa quaedam puella iamdudum hysterica saepe
„vexata convulsionibus leuibus in suo cubiculo
„cissos viis in vna harum processionum spargen-
„dicatos reposuit.“

„Altero die mihi narrauit, magnam se multum
„nem subiisse, nullas se passas esse convulsiones,
„numque sibi meliorem obtigisse; cuius rei causa
„non posse aliam esse nisi preces continuas iam
„dem exauditas.“

„Cum perpenderem, quae causa esset huius
„tationis, videbatur mihi in floribus, quibus cubi-
„lum repletum erat, quaerenda esse.“

„Quo certior redderem, auctor fui, ut recant
„narcissi in cubiculo ponerentur. Quo facto non
„sequens tranquilla ac convulsionibus libera fuit:
„quod sat diu non contigerat.“

„Die altero cubiculum euerri, flores omnes
„veri ac fenestras interdum aperiri iussi. Nocte
„xima duobusque diebus insequentibus convulsionibus
„denuo apparuerunt.“

„Flores

„Floribus iterum in cubiculum illatis, dies fuit a conuulsionibus immunis.“

„Iam cum mihi persuasum esset, hoc mali leuamen a spiritu rectore oriundum esse, qui e floribus euaporaret, extractum eorum tentandum censui, si forte motus conuulsuos sedare posset. Tentaminis exitus spem a me conceptam superauit.“

„Quadraginta duo infantes tussi conuulsua liberati sunt, quae Valentinianis sub finem anni 1786 grassabatur.“ P. 48.

„Quatuor grana extracti narcissi quatuor vnciis aquae saccharatae soluebantur. Tertia quaque hora cochleare huius potionis infantibus dabatur, quare singulis diebus magis magisque tussis sedata tandemque morbus penitus sanatus est.“

XXI.

Histoire de la Société royale de médecine. Années 1784 et 1785. Avec les mémoires de médecine et de physique médicale pour les mêmes années, tirés des registres de la société. A Paris, chez Theophile Barrois, 1788. in 8.

i. e.

Historia societatis regiae medicinae. Anni 1784. et 1785. Accedunt dissertationes medicinae ac physices medicae, pro iisdem annis.

Initio huius voluminis de dissertationibus agitur praemio ornatis super constitutione atrabiliaria, morbis neruosis, morbis hepatis, cutis, infantum, militum, febre in morbis chronicis, medicina practica, epidemiis, topographia medica etc. Noua proponuntur praemia super morbis systematis lymphatici, scrophulis, morbo aphthoso neonatorum, emanatione aquarum stagnantium, morbis hereditariis, morbis mi-

litum. Tum electiones mortisque sociorum narrantur. Sequuntur post elogia virorum clarissimum, WATELET, BONAMI, HECQUET, MARRIGNY, LOBSTEIN, SERRÃO, SCHEELE, BLEIN, JOUBERT, MOLLIN, MARET atque LAMURE: tum referuntur operibus, quae inde ab anno 1783 aut a sociis editae aut ab auctoribus ad societatem missa fuerunt. Vnde appareat, qua ratione de his operibus referatur, exempli causa sequentia vertamus. Spectant ea **CARREREI** enchiridium cognitionum illis necessariarum quibus cura aegrotorum, puerperarum ac neonatorum etc. demandata est *).

„Noster hunc librum eo scripsit consilio, ut doceret, qui aegrorum curam suscipiunt. Quae illo continentur, utilia erunt non modo obstetricibus, verum etiam verbi diuini ministris ruralibus societatibus religiosis. Nec auctoris consilium successu caruisse, illud declarat, quod hicce liber latius me sparsus est primamque eius editionem altero breui tempore excepit.“

Hanc bibliographiam ordine excipiunt observationes meteorologicae auctore **COTTE**, socio regiae: inquisitiones in contextus cellulosi neonatorum indurationem, auctore **ANDRY** (doctissimus naturam morbi plerisque medicis incogniti satis perspicue explicat): relatio accurata super pluribus quaestionibus societati regiae medicinae a marchione **DE CASTRIES**, rerum nauticarum curam gerente propositis de nutrimento nautarum (haec dissertatio nautis utilissima erit): observationes de partibus volatilibus et odoris medicamentorum e substantiis vegetabilibus et animalibus extricatorum, summae dissertationis.

*) Manuel pour le service des malades, ou précis des connoissances nécessaires aux personnes chargées du soin des malades, femmes en couche, enfans nouveau-nés etc. Par Mr. **CARRERE** etc.

dissertatione b. LORRY: dissertatio super constitutio-
ne annorum 1784 et 1785; vna cum accurata descri-
ptione morborum, qui his annis Lutetiae obseruati
fuerunt, auctore GEOFFROY: dissertatio latine scripta
super variis speciebus hydropis, auctore CAMPERO:
dissertatio, in qua natura, causae, mechanismus ac cu-
ra variarum specierum hydropis exponuntur, signa-
que recensentur, quae indicationes diuersarum me-
dendi methodorum diuersis casibus diuersisque aquo-
rum collectionum speciebus accommodatarum cer-
to constituunt, scripta, vt de praemio a societate re-
gia medicinae Parisina proposito certaret, auctore
BARAILLON, socio regnicola Molinis (*Moulins*) de-
gente. Plurimi aestimandus est hic de hydropse tra-
ctatus. Nos sequentem locum ad therapiam spectan-
tem cum lectoribus communicabimus.

„In vniuersum plantae bulbosae si vini aceto tra-
stantur, praestantissima diuretica exhibent, quae in-
primis tum profunt, quando multum caloris, aut
multum sitis, aut vtrumque simul, aut alui fluxus
pernicius etc. adest. Plurimos hydropicos oxy-
melle colchico persanauit, quorum ex numero ma-
tronam in Remorum ciuitate (*Reims*) degentem no-
minare sufficiat. Haec magno remediorum nume-
ro incassum vsa fuerat, cum oxymel colchicum ei
propinaretur: sed duplum fuit dosis a STÖERCKIO
commendatae sumendum. Nonnunquam ptyalif-
icum excitat vberem ac perquam salutarem. Ceba-
floris, qui *Imperialis* dicitur, remedium etiam poten-
tius exhibet, quod in iisdem casibus adhibitum spei
mire respondit. Sumenda est mense Septembri aut
Octobri, quo tempore odorem tam acrem spargit,
vt cubiculum, vbi adseruatur, habitari non possit.
Duae tresue eius vnciae in frusta diuisae librae vni
generosi aceti induntur, perque duas tresue heb-
domadas digeruntur, donec omnis odor ac sapor

„evanescat. Tum in frigore cum sex quartis (quart
„sacchari in syrapi quandam speciem coguntur. Pri
„cipia enim huius plantae efficacissima perirent,
„ignis adplicaretur. Singulis diebus vna duaeve
„ciae plures in doses diuisae propinantur. Hoc re
„medium non modo vrinās ciet, sed etiam sudorem
„ac transpirationem excitat.“

Ad finem huius operis leguntur meditationes fa
per febre secundaria atque tumore in variolis, aucto
re HALLE.

XXII.

Entomologie ou histoire naturelle des insectes
avec les différences spécifiques, la description
la synonymie des auteurs etc. et la figure enlu
minée de tous les insectes connus. Par M.
OLIVIER, Docteur en médecine etc. A Paris,
chez Prevost, Lamy et Royez, libraires,
1789. 4.

i. e.

Entomologia siue historia naturalis insectorum
cum differentiis specificis, descriptione, syn
onymia auctorum etc. Auctore OLIVIER, me
dicinae doctore. Cum tabb. colorr.

Studium historiae naturalis nostris diebus tam late
sparsum est, ut quotidie opera prodeant res natu
rales illustrantia, alia aliis grauiora. Figurae splen
didae, observationes praestantissimae, distributiones
methodicae, descriptiones accuratae doctorum vir
rum recentioris aevi dum vna ex parte entomologiae
studium expeditius reddunt, ex altera parte maximum
specierum numerum moresque nonnullarum nobis
faciunt, hanc historiae naturalis partem, quae gra
vissimis adnumeranda est, mire promouent. Hoc

vero

vero nomine longe plurima debentur inquisitionibus permultorum entomologorum ac peregrinatorum in Europa exterisque terris institutis.

At enim licet magnam vim insectorum iamdudum nouerimus, tamen ne dimidia quidem pars eorum adhuc descripta, vixque sexta figuris expressa fuit. **FABRICIVS**, cuius liber inter opera systematica entomologiae locupletissimus est, ne sex quidem millia insectorum descripsit, etsi in solis collectionibus Parisinis plus decem millia reperiuntur.

In magno illo auctorum numero, qui de insectis scripserunt, plerique nihil dederunt nisi observationes aut historiam paucorum indiuiduorum: nonnulli satis habuerunt, si illa describerent inque ordinem methodicum redigerent: alii denique tantummodo nonnullarum specierum notatu dignarum, quas ipsi possiderent, icones exhibuerunt. **GRAMER** ac **STOLL** soli aliquot genera completa sistere conati sunt.

Defuit igitur hucusque historia generalis insectorum, quae complecteretur 1) elementa entomologica, 2) ordinem methodicum, 3) descriptiones accuratas, 4) synonymiam auctorum integram, 5) nomen etymologiam, 6) historiam morum, vitae laborumque insectorum in variis eorum statibus, 7) usum oeconomicum, vires medicas, 8) denique opus, ubi figurae exactae insectorum notorum exhiberentur.

Talem insectorum historiam a clariss. **OLIVIER** expectare iussi sumus. Iam dudum ei conscribendae operam nauauit. In quo labore haud parum adiutus fuit; vndique enim ad eum insecta allata sunt. Praeterea collectiones ditissimas, quarum thesauris ipse in admirationem raperetur, perlustrare ei licuit. Gratus laudabit, quicumque vllas vel observationes communicando vel ex collectionibus insecta ad pingendum commodando ipsius laborem promouerunt.

Clariss. auctor praestantissimos elegit pictores ac solertissimos sculptores, ut insecta, quantum fieri potest, accurate expressa sistantur.

Cum liber gallice scriptus sit, ut exteri linguae gallicae ignari e nostri laboribus fructus capere possint, synonymiam semper excipiet brevis descriptio latina.

Omnia insecta ad naturae ductum ac magnitudine naturali pingentur. Quae vero nimis parua sunt, ut characteres eorum agnosci non possint, simul et magnitudine sistuntur, quae oculo armato apparet.

Characteres essentialis cuilibet ordinis ac generis ex antennis, partibus oris tarsisque desumpti magnitudine satis aucta exhibebuntur, ut facile queant agnosci.

Initium operis coleopteris dicatum est, utpote quae ordinem insectorum maxime numerosum, cognitu dignissimum maximisque tenebris hucusque involutum efficiunt. Tum ceteri ordines deinceps pertractabuntur. Sed cum lepidoptera Asiae, Africae et Americae auctore CRAMERO, et lepidoptera Europae ERNSTII nomine publicata libri sint omnibus absoluti numeris, inutile est, ordinem lepidopterorum retexere. Quoniam haec historia insectorum generalis tanquam pro continuatione illorum operum habenda est, eadem cum illis forma prodit.

Singulae tabulae insecta unius eiusdemque generis continebunt. In qualibet tabula praeter eius characterem numericum nomen generis, cui dicata est, secundum eum ordinem, quo illud collocatum fuerit, notabitur. Quotannis quini missus prodibunt, qui sexaginta tabulas complectentur, ut in quolibet missu duodecim tabulae contineantur. Singuli missus viginti quatuor libris gallicis constabunt.

XXIII.

Entomologie ou Histoire naturelle des insectes, avec leurs caractères génériques et spécifiques, leur description, leur synonymie et leurs figures enluminées. Par Mr. OLIVIER, docteur en médecine, de l'Académie des sciences, belles lettres et arts de Marseille, correspondant de la société royale d'agriculture de Paris. Coleoptères. Tome I. à Paris chez Baudouin, et se trouve à Strasbourg chez Amand Koenig, libraire. 1790. 4.

i. e.

Entomologia siue historia naturalis insectorum, cum eorum characteribus genericis ac specificis, descriptione, synonymia iconibusque coloratis. Auctore OLIVIER, medicinae doctore, academiae scientiarum, literarum elegantiorum artiumque Massiliensis socio, societatis regiae agriculturae Parisiensis correspondente. Coleoptera. Tomus I.

Nomine coleopterorum insecta insigniuntur, quae binas habent alas membranaceas, venosas, sub inuolucris latentes, quae *elytra* dicuntur, suntque una ex parte conuexa, ex altera concava, coriacea, sat dura, inter sese linea vel sutura recta connexa. Vocabulum *coleopteron* graecae est originis compositumque ex duobus verbis, quorum unum *inuolucrum*, alterum *alam* significat.

„Alae coleopterorum, noster inquit, complicatae p. V.
„sunt subque elytris latent, quando insectum iis non
„vititur; sed ubi volare instituit, elytra a latere sece-
„dunt alaeque panduntur. Elytra aperta satisque re-
„mota, ne alarum motus impediatur, suo situ hori-
zontali

„zontali ac concavitate volatum adiuuant; tamen
 „ipsa non mouentur, quamdiu alae quassantur, quae
 „aërem concutientes solae insectum ex vno loco in
 „aliud promouent. Alae coleopterorum ponderi
 „corporis eorum neutiquam respondent: etenim nec
 „satis amplae sunt, neque musculis satis fortibus ro-
 „guntur; quae causa est, cur haec insecta pessime
 „volent nec sine difficultate sese in altum tollant.
 „Volatus eorum brevis est, incertus, parum sibi con-
 „stans; volant tarde ac difficulter; aërem frequen-
 „ter quatunt, ventoque minimo humo alliduntur.
 „Nonnulla tum demum volatum tentare possunt,
 „quum atmosphaerae omnes sunt motus sedati. Alia,
 „quorum corpus minime omnium ponderosum est,
 „paullo facilius in altum emergunt volantque, in pri-
 „mis quando aër calidus et siccus est: sed eorum vo-
 „latus breui durat, etsi frequenter repetitur. Cete-
 „rum nullum coleopterorum vento aduerso volare
 „potest.“

P. VI.

„Magnus coleopterorum numerus suis alis parum
 „aut prorsus non utitur. Haec sese aliud in locum
 „aut gradiendo aut saliendo transferunt. Sunt etiam,
 „quae alis penitus careant. In his elytra futura sua
 „connexa sunt, nec aperiri possunt. Haec exceptis,
 „quae tantummodo aliquot specierum est, minime
 „reddit classificationem coleopterorum incertam, quo-
 „niam alae non sunt necessario examinandae, sed suffi-
 „cit ad elytra, quae nunquam desunt, attendere, ut
 „primo intuitu coleopteron a ceteris omnibus inse-
 „ctis distinguas.“

„Hic ordo insectorum plura ceteris genera adeo-
 „que plures ceteris species complectitur. Si lepi-
 „doptera excipias, coleoptera in statu suo perfecta
 „omnium diligentissime conquisita atque indagata fue-
 „runt, vel ob plerorumque colores splendidos, vel ob
 „multorum formam singularem miramque, vel quod
 „faci-

facilius ab historiae naturalis studiosis ac peregrinatoribus capiuntur, vel denique quod ceterorum ordinum insectis facilius inter se distinguuntur. “

Coleopterorum genesis, ut omnium insectorum aliorum, quatuor formis diuersis absoluitur: primo primum prodit, tum larua fit, quae in nympham postquam in insectum perfectum conuertitur. Noster ordine de eorum metamorphosis, exuiis, cibis moribusque disserit.

Coleoptera ubiuis sparsa sunt: terram sabulumque perreptant: in excrementis animalium, in terra, sub lapidibus, ad plantarum radices, in truncis arborum mortuarum adeoque viuarum, in lignis, in cadaveribus recentibus, inque substantiis animalibus delectatis habitant: saepe comparent in floribus folisque plantarum et arborum. Vepeno carent: nullum aculeo armatum est, nullum pungit, omnino nullum hominibus ac quadrupedibus viuus metendum est.

Vsus oeconomici viresque medicae horum insectorum a clarissimo auctore diligenter indicantur.

„Nullum coleopterorum, inquit, in artibus adhi- p. XIV.
betur. Tamen iure credideris, nonnulla in huiusmodi vsus recte posse conuerti. Meloë quidem proscarabaeus, dum arripitur, ex ore et articulationibus pedum liquorem emittit gummoso-resinosum coloris aurantii perpulchri, qui in arte pingendi tingendique vsu fortasse non careat: hoc insectum sat grandi est corpore ac frequenter occurrit. E plerisque insectis, qualia sunt bruchi, carabi, cantharides, sal posset extricari in medicina, in artibus imprimis ad tincturam utilis.“

„Nitor metallicus aliquot cetoniarum, multarum buprestidum, tinctusque pulchri nonnullorum curculionum ac caraborum operibus pretiosis parandis inseruire possent, quae sane suo splendore argento,
„auro

„auro, vltamarino lapidibusque pretiosis nihil cede-
 „rent. Nonnulli annulis inferendum curarunt can-
 „culionem regalem (*le charançon royal*), cuius colo-
 „res aureus splendidissimus, viridis auratus, caeruleus
 „purpureusque omnium intuentium admirationem
 „cient. Indi aliquot horum insectorum in ornamen-
 „torum loco habent, feminaeque ex iis conficiunt
 „collaria, inares, corollasque, quibus ad ornandum
 „corpus vtuntur.“

Nouimus artificem, qui elytra scarabaei aurati in
 fasciculos elegantissimos colligat.

„Romani laruis aliquot specierum coleopterorum
 „vt lucani cerui cerambycumque maiorum, vicia-
 „bantur. Horum laruas e lignis vetustarum quer-
 „cum colligebant atque farina nutriebant, pingue-
 „resque reddebant. Etiam Americani Indique laruas
 „curculionis palmarum pro cibo delicato vtuntur.
 „Hae laruae in vertice palmarum reperiuntur, quae
 „in regionibus calidis vtriusque Indiae copiose cre-
 „scunt; sed vt laruas incolae nanciscantur, arbor est
 „caedenda.“

p. XV.

„Cantharides in Hispania, Italia, Gallia, Germania
 „totaque fere Europa admodum frequenter medica
 „remedium exhibent efficacissimis adnumerandum.
 „Horum insectorum vsus maxime externus est, cum
 „viribus vesicatoriis polleant. Etiam aegrotis propi-
 „nantur, sed magna cum cautione ac dosi perexigua,
 „nam vsum eorum internum nonnunquam sympto-
 „mata perquam grauiam sequuntur.“

„Cantharides veterum ac Sinensium ab Europaeo-
 „rum cantharidibus differunt. Sinenses adhibent
 „bruchum cichorei (*mylabre de la cichorée*), atque ex
 „iis, quae Dioscorides in materia medica retulit, non
 „de nihilo colligas, cantharides veterum easdem fuisse,
 „quibus Sinenses adhucdum vtuntur. Canthari-
 „des efficacissimae, inquit Dioscorides, sunt variis di-
 „stinctae

distinctae coloribus, striis flauis, transuerse porrectis, corpore oblongo, magno et pingui; unicolores viribus carent. Iam haec cantharidis descriptio a Dioscoride data a nostra specie, utpote coloris pulchre viridis, abhorret; magis respondet brucho chorei admodum copioso in terra, quam Dioscorides habitauit, omninoque in tota Asia, vbicunque a mari Mediterraneo alluitur."

"Apparet nostras cantharides non solas tanquam remedium vesicatorium usurpatas fuisse. Clar. GEOR. ROY suspicatur, carabos eundem usum praestare posse. Forsitan iusto negligentiores fuere homines in usu insectorum medico technicoque indagando: procul dubio ideo fuerunt neglecta, quod tam exiguo essent corpore. Tamen dubitari nequit, permulta insecta viribus suis cantharides aequare. Meloë proscarabaeus, cuius vires in hydrophobia sananda nostris diebus tantopere laudatae sunt, iam Matthioli aetate pro remedio huius morbi tam diris sumebatur, forsitan successu non maiori, quam nostro aeuo factum scimus. Nihilominus proscarabaeus virtutibus cantharidi saltem non cedit; sunt adeo, qui asseuerent, hocce insectum, si interne applicetur, acrius esse cantharidibus magisque illis irritare."

"Olim mandibulis lucani-cerui sub nomine cornuum scarabaeorum interne vsi sunt. Eadem inter amuleta relata sunt ad quartanam sanandam aut vrinam infantum nimiam coercendam. Sed haec substantia, cui solae vires sunt absorbentes, iamdudum ex arte medica explosa fuit, atque amuleta nunquam nisi ab ignaris, impostoribus aut superstitiosis usurpari potuerunt."

"In nonnullis pharmacopoeis oleum exstat scarabaeorum; sed ignoramus, quale insectum hoc oleum dederit. Constat veteres propemodum omnia coleoptera

p. XVI.

„optera nomine nimium generico *scarabaei* comprehendiſſe. E cantharidibus elicitur tinctura, quae *tincturam cantharidum* appellant. Haec tinctura paratur, per aliquot dies cantharidum pulvis in viſpíritu digerendus eſt. Magnae ſunt huius remedia vires: interne fumitur in hydropē, ſed doſi pericula: externa adhibetur ad paralyſin tollendam, etiam veſicatorii vicibus in variis caſibus fungi poteſt.“

Iam noſter accuratam ſiſtit coleopterorum anatomicum, indicatque, ſe coleopterorum ordinem quatuor in ſectiones diuiſurum eſſe.

„Prima, inquit, ſectio coleoptera tenebit, quorum omnes tarſi e quinque partibus ſive articulis conſtant. In altera illa prodibunt, quorum tarſi pedum quatuor anteriorum e quinque articulis, pedum autem duorum poſteriorum tantummodo e quaternis articulis compoſiti ſunt. Tertia ſectio coleoptera comprehendet, quorum tarſi omnes modo quatuor habent partes. Denique in quarta collocabuntur, quorum omnibus tarſis tantummodo terni articuli comparent.“

Nihilofecius etſi ingens numerus inſectorum diſci iam cognitus eſt, tamen dimidia eius pars nondum deſcripta, vixque ſextae partis icones proſtant. FABRICIUS, cuius ſyſtema omnium doctiſſimum eſt, ne ſex quidem inſectorum millia deſcripſit, quamvis in ſoliſ collectionibus Pariſienſibus plura decem millibus reperiuntur.

In magno auctorum numero, qui de inſectis ſcripſerunt, plerique nihil dederunt niſi obſervationes aut hiftoriam paucorum individuorum; nonnulli ſcientiſtis habuerunt ea deſcribere inque ordinem methodicum cogere; denique alii ſolummodo icones ſpecierum, quas ipſi notatu dignas poſſiderent, exhibuerunt. CRAMER et STOLL ſoli aliquot genera completa reddere conati ſunt.

Quae cum ita sint, entomologiae cultores hucusque non potuerunt non desiderare historiam universalem insectorum, quae complecteretur 1) entomologiae elementa, 2) classificationem methodicam, 3) descriptionem exactam, 4) completam synonymiam auctorum, 5) etymologiam nominum, 6) historiam habitus, modi viuendi, laborumque insectorum in variis eorum conditionibus, 7) usum insectorum oeconomicum, viresque medicas, 8) denique figuras accuratas omnium insectorum cognitorum.

Tale opus noster dudum molitur. Iam tres eius missus summo nitore induti deinceps prodierunt. Maltum auctor hoc in labore adiutus fuit: nam undique insecta ad eum missa sunt: omnes eius visibus pateuerunt insectorum collectiones, quarum diuitiis ipse obstupuit. Gratus laudabit, quicumque praeclarum hoc opus perfectius reddere voluerint, siue observationes cum eo communicando, siue insecta suarum collectionum ad depingendum ei commodando. Nonnemo harum rerum studiosus, qui non minus scientia quam studio ac voluntate historiam naturalem promouendi excellit, sumtus hoc in opus necessarios expendere non grauatus est, hoc solum in votis habens, ut docti viri rerumque naturalium studiosi opus completum super historiae naturalis parte perquam graui nanciscantur. Neue successu labor careat, auctor optimos pictores ac sculptores diligentissimos elegit, ut sibi persuadere possit, insectorum icones accuratissimas exhiberi. Gallice scriptum est opus; ut tamen exteri huius linguae ignari laboribus nostri uti possint, synonymiam brevis descriptio latina sequitur.

Genera coleopterorum iam tractata sunt *Lucanus*, *Lathrus*, *Scarabaeus*, *Trox*, *Melolontha*, *Cetonia* et *Hister*.

Quilibet missus, qui duodecim tabulas complectitur, viginti quatuor libris Gallicis constat.

Tom. XXXIII. Pars I.

K

XXIV.

XXIV.

Tableau encyclopédique et méthodique des
 regnes de la nature dédié et présenté à M.
 Necker, ministre d'état, et directeur général
 des finances, Cetologie et Erpétologie. Par
 Mr. l'abbé BONNATERRE. A Paris, chez Pa-
 ckoucke, libraire. 1789. 4. avec des planches

i. e.

Tabula encyclopaedica et methodica trium re-
 gnorum naturae, Cetologia et Herpetologia
 Auctore BONNATERRE, cum tabb. aen.

Historia naturalis cetaceorum spississimis adhuc re-
 nebris obscuratur. Omnino historia animalium
 marinorum non modo confusissima est, sed etiam in-
 crementi perquam exigui capax. Obstaculis enim,
 quae elementum hominibus imperium historiae na-
 turalis studiosis opponit, singulares accedunt diffi-
 cultates. Scilicet in maribus septentrionalibus, sub mo-
 tibus giacialibus pleraque cete commorantur. In-
 quis tanta est cognoscendi cupiditate, tantaque auda-
 cia ac patientia, ut longinqua illa maria vitae suae pe-
 riculo adeat, annosque integros studio historiae ani-
 malium consumat, quorum naturam admodum diffi-
 culter obserues, cum loca illa inaccessa eo tantum
 consilio petiisse videantur, ut ab hominum sese infidi-
 tata praestarent. Itaque hucusque acquiescendum
 fuit relationibus fere parum accuratis piscatorum
 testimoniisque nonnullorum peregrinatorum, qui in
 illas regiones glaciales penetrarunt.

Hic de cetaceis tractatus etsi parui est voluminis,
 tamen non sine magno labore a clariss. auctore con-
 scriptus fuit. Non seruili transcripsit diligentia,
 quae ante eum auctores literis prodiderunt: veterum
 scriptorum narrationes examinavit cumque illis com-
 paravit.

aruit, quae a recentioribus scripta sunt, ut intelli-
eret, quid probandum quidue reiiciendum esset.
Methodum LINNAEI fere sequens generum chara-
cteres accuratius, quam antea factum erat, constituit,
cum res tam obscura quam maxima luce collustrari
debeat. Etiam phrasas specificas plerorumque au-
torum immutauit, quandoquidem ei persuasum est,
primum scriptoris historiae naturalis officium huc
pedire, ut characteres, quibus species distinguuntur,
semper sibi inuicem opponat. Quicquid super mo-
ribus, habitu, generatione, alimentis, piscatione usu-
que cetaceorum refert, in plurimis libris, notis vel
dissertationibus cum eo communicatis dispersum erat,
unde in vnum locum colligendum fuit. Propemo-
dum nihil scriptum erat de horum animalium anatomi-
a: hoc adeo argumentum summam curam inque
requirendo diligentiam postulauit. Vno verbo no-
ter nihil praetermisit, quod ad libri praestantiam au-
gendam aliquid conferre posse videretur.

Vt ratio operis quodammodo appareat, exordium
introductionis vertamus.

„Mare non solum piscium patria est: praeter p. VII.
illos enim suo in sinu vim fere infinitam animalium
continet tam forma quam magnitudine diuersorum.
Regnum est immensum, cuius dominatio per vni-
uersam naturam pertinet, cuique omnes animan-
tium classes tributum pendere videntur: animalia
quadrupeda, quae sylvas nostras incolunt; insecta,
quae aërem implent; aues, quae arbuſtis nostris
amoenitatem conciliant; serpentes, qui sub vepri-
bus latitant; reptilia, quae in aquis stagnantibus
haerent; vermes, qui in limo repunt; denique
omnes tribus animalium in nostro globo viuentium
vastissimum illud elementum prole sua numerosissi-
ma augent, quae si vnum in locum collecta oculis
visi posset, spectaculum foret, quod tam numero
K 2 quam

„quam diuerſitate indiuiduorum ſummam nos in
„mirationem raperet.“

„Inter illas autem colonias diuerſae naturae
„mirabile quoddam genus eminet, quod eo videtur
„conſilio creatum, vt ceteris imperaret: ſcilicet
„balaena in mediis illis animalibus ſeſe tanquam eorum
„reginam ciuibus ſuis ſtipatam gerit. Si eius pro
„ritatem conſideres, elephantum eadem ſuperat rati
„one, qua terrae magnitudo a maris amplitudine
„comparatur. Agilitas roburque cum corporis proce
„ritate congruunt: vno enim caudae ictu naues im
„merſit ſubmergitque. Spiritus vento violento ſum
„mus duas in aërem eiaculatur aquae columnas im
„mensae voluminis et quaſi in puluerem diuidit. Balaena
„appropinquare, eminus ex rapida maris fluctuatione
„ne intelligitur, tanquam ſi tempeſtas ingruat, he
„re balaena plus milliario adhuc diſtet. Mox coeleſtis
„animatus conſpicitur vndas findens velocius, quam
„aquila aërem peruolat, vorticesque poſt ſe relin
„quens, quorum motus orbicularis cum omnibus
„corporibus vicinis communicatur. Haec viſus
„per ſe immanis etiam creſcit, ſi balaena cum bal
„enibus conſiſtens vulnusque ſibi illatum ſentien
„tium robur a natura ſibi datum exſerit. Tum
„pitus auditur fragore tormenti maioris vehemen
„tior: mare ad fundum uſque agitur: ſuperſicies
„eius ſpumefcit, vndaeque caudae terribilis iſti
„bus flagellatae ad nubes uſque proſiliunt.“

„Haec tabula breuis non ſufficit ad naturam
„huius animalis enormis ac prodigioſi, quo maior
„terra non exiſtit, cognoscendam. Accuratius
„indolem intelligas, ſi in vnum colligas, quicquid
„per organiſatione, moribus habituque indiuiduorum
„hancce familiam non admodum numeroſam con
„ſtituentium notum eſt.“

Clariff. auctor cetaceorum tribum quatuor in
„ſpecies diuidit. Prima complectitur balaenas, quae ob
„ſpeciem

speciebus continentur. Altera monodontes, quorum tantummodo duo nouimus. Tertia physeteres, quorum sex species sunt. Quarta eaque vltima delphinos, quorum nouem sunt species.

Substantia, quae sperma ceti (*blanc de baleine*) dicitur, in capite physeteris continetur. Fluida est, sed refrigerat, coagulatur. Tum substantiae interiori sanguiniae similis est. Nemo ignorat, sperma ceti mercurii constitutionem haud leuis momenti. Magnus est eius in arte salutari vsus ad morbos nonnullos sanandos. Vnguentum praebet praestantissimum in vulneribus recentibus curandis.

Ambra grisea est substantia leuis, pinguis, opaca, colore persaepe cinereo, maculis adpersa albidis aut nigricantibus. Calore emollitur, atque vinctuosa odoraque fit. Hic odor etiam fortius explicatur, si ambra grisea cum pauxillo aliorum aromatum commixta est. De natura et origine huius substantiae inter historiae naturalis scriptores parum conuenit: alii enim contendunt, balaenae excrementum esse, alii, auium, alii, ceram melque sole ac sale marino cocta digestaque, alii denique bituminis quandam speciem, quae e terrae sinu in aquas marinas influat, ibique condensetur ac conglutinetur.

In hac cetologia balaenae piscandae ratio accuratissime docetur.

Herpetologia serpentes ac reptiles comprehendit. Haec animalia nunc appellantur amphibia repentia, nunc quadrupeda ouipara, nunc reptiles: sed nullum horum vocabulorum quamuis a celeberrimis auctoribus vsurpatorum perfecte cum illorum natura congruit. Longe difficillimum negotium nostro in hac zoologiae parte sustinendum accurata fuit specierum distributio: etenim aetas, metamorphoses, sexus plurimas diuersitates colorum, imprimis in bufonibus ramisque, producant. Clarissimus auctor non solum

gradus visum fere fugientes horum diuersorum colorum, sed etiam characteres constantes, quibus speciem dirimuntur, determinauit: cumque necessarium erat vt in longa corporum naturalium serie descriptiones eadem ratione conficiantur, quo notae characterum cae luculentius appareant, propemodum omnes plures descriptioni animalium inseruientes transformatae fuerunt. Systema naturae immortalis LINNAEAE pro basi atque exemplo ei fuit: neque immeritam scripta Linnaeana tanquam exempla sibi proponere debent, qui aliquid de historia naturali componendi consilium ceperunt.

Exordium huius herpetologiae pariter cum nostris lectoribus communicabimus.

p. 6.

„Inter omnia animalia, quae natura per terrae superficiem disperfit, vt vita, motusque existerent, maxime reptilia nouercali videtur animo tractata. Quicquid in iis conspiciamus, fere neglectus odium naturae notam sibi impressam gerit. Corpora horum animalium massae sunt deformes inertesque, sensus obtusi, instinctus sensationum crassissimaeque limitibus circumscriptus. Alimenta quaerunt in locis lacunosis limosisque. Nullum eorum gaudium et hilaritate ceterorum animalium terrestrium instructum est. Nec in terra, nec in aëre, vt illa, se motant atque oblectant, sed torpentia iacent, in terra, stagnorum marginibus, rupium cauernis, in uepribus sterilibus. Alia solis radios affectant: alia loca tenebrosa, humida, solitaria interdum occupant, tantummodoque noctu progrediuntur, vt fere arboribus trepidis, corporis ea deformitatem celare hacque ipse re efficere velle, vt ne homines ipsorum praesentia terreantur horroremque ac nauseam concipiant. Nihilofecius cum omnes magnae illius catenae reum creaturarum articuli, si rem praeiudicio non occupatus consideres, nostra sint contemplatione digni.

„qui, etiam his animalibus aliquid inest, quod diligen-
tem historiae naturalis cultorem delectet capiatque.
„Non sine iucunditate adspicimus, quos in usus stru-
cturam crassam suorum membrorum et organorum
„conuertant: delectamur examine morum habitus-
que eorum, rationis, qua cum animantibus intelli-
gentissimis coniunguntur, denique eorum a materia
inerti distantiae. Hoc studium si diligenter institui-
tur, oculis nostris omnes naturae thesauros patefa-
cit summoque nos admirandorum naturae stupore
afficit.“

Haec herpetologia in duas magnas classes plura-
que genera diuisa est. Prima classis reptilia continet,
quae cauda carent, vt sunt ranae et bufones. Altera
constat reptilibus, quae caudam habent, vt sunt testu-
dines, chamaeleones, crocodili, lacertae, dracones,
salamandrae. Ad finem exstat descriptio duorum
reptilium bipedum.

Hae duae monographiae zoologicae tricesimum
tertium encyclopaediae methodicae missum efficiunt.

XXV.

Notice des Insectes de la France, réputés veni-
meux. Tirée des écrits des Naturalistes, des
médecins et de l'observation. Par Mr. AMO-
REUX, fils, Docteur en médecine en l'Univer-
sité de Montpellier, Bibliothécaire, de plusieurs
Académies et Sociétés d'agriculture. A Paris,
rue et Hôtel serpente, 1789. 8. pagg. 302.
avec figures.

i. e.

Dissertatio de insectis Galliae, quae venenosa pu-
tantur, desumta e libris scriptorum historiae
naturalis, medicorum atque obseruationibus.
Auctore AMOREUX, filio, medicinae doctore.
Cum figg.

Hic tractatus, quem academia Lugdunensis primo decorauit, omnia continet, quae de non venenoque insectorum sciri possunt. In eo non vbiuis docti rerum naturalium scrutatoris peritiae medici sagacitatem exserit. Statim ab initio indicat quantum multa animalia noceant. Serpens malignus, inquit, sub vepre repens grande animal quadrupes, quo elidi posset, insidiosae adoritur, letaliter vulnera prostermit, deuoratque. Plures dies adeoque mens eius cadauere satiatur. Aranea imbecillis, quae nullum aliud spatium nisi telae suae percurrit, vbi animalibus in cibum sibi cedentibus insidias struit, mescas venatur insectaque parua alata, quae tot alia pericula effugerunt. Igitur lex fortioris non semper in animalibus praeualet: imo lex instinctus atque occasionis aut necessitatis. Si insecta nostri corporis respectu considerantur, animalia sunt singularis naturae, quae nostram patientiam vehementer exercent, dum nobis nihil non malorum, quod possunt, inferunt, vtilitatis vero, vt videtur, perparum praestant. In infinitum vsque multiplicantur, summaque sunt voracitate. Vbiuis nascuntur, quaelibet pro alimentis vsurpant. In alio metamorphosis statu aliis cibis vescuntur. Gregatim apparentes saepe stragem edunt. Summam hominum diligentiam eludunt, eorumque utensilia ac suppellectilem corrodunt. Oeconomae agricolaeque non sine difficultate horrea domosque ab iis defendunt. Innumerabilia insecta figurae diuersae omnium messium primitias impune sibi vindicant: saepe praestantissimas terrae productiones, vel in herba vel in granis aut fructibus ac leguminibus funditus perdunt. Ipso adeo momento, quo historiae naturalis studiosus optimis suis collectionibus seruantis omnem impendit operam, hae insectis eorum rumpuntur. Chartae nostrae ac libri contra eorum voracitatem defendi non possunt. Herbaria iis de-

vastan-

vastantur, medicamentaue corroduntur. Denique ipse homo per totam vitam importunitate insectorum vexatur, mortuusque ab iis pereditur. Res sane, si qua alia, aptissima ad hominum superbiam fastumque retundendam!

„Rerum naturalium cultoris est, non esse delicat. p. 16.
tulum nec quicquam facile aspernari. Quicquid vim habet animatam aut inanimem, eius cura studioque dignum esse debet. Minimus insecti motus pariter ac magnae operationes naturae eum docent. Semper parua cum magnis comparat. Acaro non minus quam elephanto organisatio con- tigit, pulci agilitas non minus quam catulo, myr- melocenti astutia pariter ac vulpi vaserrimae, scor- ploni venenum pariter ac crotalo.“

„In hac immensa rerum creaturarum vi, quas na- tura singulis diebus reprodicit, maxime mirabilis est prodigiosa illa insectorum multiplicatio, quae illorum corporis magnitudini vitaeque durationi proportionalis esse videtur. Haec multiplicatio certis est legibus adstricta, quae tamen interdum violantur. Certa quaedam temperatura, eaque po- tius mitis humidaque, quam frigida aut calida ac sic- ca, multum promouet multiplicationem atque ap- parentiam insectorum, quae granis, fructibus omni- noque omnibus terrae productionibus noxam infe- runt. Multiplicatio illorum, quae inprimis in cam- pis nocent, a tempestate dependet, qua ex ouis pro- deunt exuiasque deponunt. Idem de florum fe- cundatione germinumque augmento valet. Dum fructuum vberissimam messem speramus, pluvia in- tempestiua, frigus mutationum medio vere, grando, ventus adurens, nebula pestilens omnem agricola- rum spem vno temporis momento euertunt. Pari- ratione qui dies certae insectorum speciei exclusio- nem promouet, idem alius speciei integros greges

„necare poterit: vnde intelligitur, cur certis anni-
 „arbores videamus fructibus insectisque coopertas
 „Aliis annis, nisi infinita dei prouidentia humani ge-
 „neris saluti consuleret, multiplicatio insectorum
 „enormis foret, terraeque fruges vix illis solis suffi-
 „cerent; ibi cum maxima pars harum frugum de-
 „ciat, reproductio praedatorum tempestiue sistitur.”

Hoc opus entomologicum duas in partes diuisum
 est. Prima pars exhibet varia Galliae insecta, quae
 venenosa habentur. Auctor ea distinguit nomina,
 cognomine, charactere proprio ac generico, structu-
 ra, denique moribus. Altera pars de natura veneni
 cuiuslibet insecti, de punctus eorum ratione deque
 remediorum viribus agit.“

Vertamus, quae de nonnullis horum insectorum
 noster disputauit.

P. 256. 1) „*De Culice*. Nemo ignorat, sua saepe expe-
 „rientia edoctus, quid in nos incommodi e culicum
 „miliaritate retundet. Tumores erysipelatodes cu-
 „cumscripti, oedemata exigua, ingentes pruritus etc.
 „effectus sunt veneni singularis naturae, quod in-
 „sectum aculeo suo nostro corpori ingerit. Vtrius-
 „que aliarumque nonnullarum plantarum vulnerationem
 „similia symptomata consequuntur, quae non sunt
 „corporis simpliciter pungentis, sed succi peculiaris,
 „acris, atque inflammantis. Mirabile est, insectum
 „in aquae superficie natum saepeque in lacubus ve-
 „uens, vbi ab omnium animalium consortio remo-
 „tum est, sanguinis inprimisque humani tam avidum
 „esse. Odore nostrae transpirationis sine vlla du-
 „bitatione inuitatum saepe se delicatum gerit: cutem
 „speciosam praeoptat, nec omnes homines ei arri-
 „dent. Peregrinus, qui rus inuisit, loci incolis prae-
 „fertur. Visi sunt homines rubore ac tumore, quos
 „vulnera culicum saepe repetita effecerant, prorsus
 „deturpati. Motus, quem haec vulnera in sanguine
 „excitant,

excitant, febrem insomniumque gignit, pruritusque intolerabilis ad locum vulneratum saepe fricandum inuitant; id quod breuissimum mali remedium praestat. Inflammatio localis doloresque eo magis crescunt, quo fortior frictio fit. Praestat, ignem culicis veneno excitatum salua aut aqua frigida vel salia loco vulnerato applicanda temperare: sic enim malum sponte sua cessat."

„Expetitum fuit remedium, quod citius malum p. 258. sanaret. Alkali volatilis haec vis est, quod pruritus cito tollit tumorisque progressum sistit. Si pauxillum caloris viuae parti laesae applicatur ac salua leuiter humectatur, idem consequitur effectus, vt ex chirurgi cuiusdam Nannetensis experimentis constitit."

2) „*De cimice lectulario*. Hoe insectum, tam gra- p. 270. uis homini noua, super cutem repens vestigia vrentia post se relinquit, odoremque spargit teterrimum. Hic est effectus humoris cuiusdam huic insectorum generi proprii, in quo multum salis volatilisque oleique contineri chemici docent. Sed certo haec non sunt sola humoris istius principia: aliud in eo praeterea insit oportet, quod insecti odorem tam fortem detestandumque reddat."

„Pruritus studium primum est medium, quo ma- p. 271. ligna haec insecta arceri possunt. Vt vero, si iam adsint, fugentur pereantque cubiculum adspargendum est spondaque lauanda decoctione foliorum iuglandis aut corticis nucum viridium. Adfricari potest etiam oleum aut spiritus terebinthinae, vel solutio vitrioli. Nonnulli succum fructuum limonii adhibent. Muri leuiter induci possunt calee in aqua aluminata extincta, quae calida applicanda est. Etiam vnguentum neapolitanum efficax est."

3) „*De pediculo*. Pediculos in infantia habuisse, p. 272. vbi a tuis neglectus fueris, ignoscendum est: sed
„aetate

„aetate adulta haec infecta circumgerere, summa et
 „ignauia ac spurcities. Sane cum quolibet possunt
 „communicari. Medici, qui plebis curam gerunt,
 „nonnunquam pro stipendio pediculos auferunt. Par-
 „ticularis est sanguinis humorumque perspirabilium
 „dispositio, cuius beneficio abominanda haec anima-
 „lia conseruantur inque infinitum multiplicantur,
 „vnde pustulae tineaeque sordida caput operiens or-
 „ginem trahunt.“

P. 273. „Nemo sibi persuadebit, homines illustres corpo-
 „ris neglectu, sed potius cachexia singuiari pediculo-
 „rum prodigiosam multiplicationem adiuuante, in
 „morbum maxime horrendum, a pediculo oriundum,
 „phthiriasin, incidisse, eoque periisse. Talis fuit son-
 „episcopi Nouiodunensis, FOUCQUEAU, qui anno
 „955 a tanto pediculorum numero deuoratus est, vt
 „prius, quam humaretur, sacco pelliceo indendus
 „isque coosuendus esset.“

P. 274. „Venenum, quod pessima haec animalcula inter-
 „cutem carnemque ingerunt, longe perniciosius est
 „illo, quod ab aliis corpori nostro immittitur. Pedi-
 „culi humeribus animalibus materiaque sudoris aut
 „transpirationis tam libenter vescuntur, vt eademet
 „adeoque ipsos agonizantes relinquant. Medici cli-
 „nici inter mala prognostica certaeque mortis praes-
 „agia referunt, quod aegroti pediculosi corpus pedi-
 „culosi corpus pediculi sponte sua deserunt.“

Varia fragmenta huius tractatus nostram in recen-
 sionem translata eius vtilitatem satis superque decla-
 rant. Laudanda est magnopere tum pars scientifica
 ad historiam naturalem spectans, tum therapeutica,
 quae optima semper antidota docet.

XXVI.

D. PASCAL IOSEPH FERRO, Sr. Kön. ap. Majestät
 Rath, erster Stadt- und Gerichtsarzt zu Wien,
 Mitglied

*Mitglied der Akademie der Naturforscher, vom Gebrauche des kalten Bades. Zweite vermehrte Auflage *). Wien 1790. bei Joseph Edlen von Kurzbeck, k. Hofbuchdrucker, Groß- und Buchhändler. 8. pagg. 352. sine praef. et indicibus. Tabb. aen. 4.*

i. e.

PASQUALIS IOSEPHVS FERRO de balnei frigidi vsu.
Editio altera auctior.

SECT. I. *De influxu hodiernae viuendi rationis in au-* p. 3.
stam debilitatem infirmamque valetudinem hominum.
Sua cuique vitae generi morbos esse. Causae debilitatis in utroque sexu a prima infantie usque ad consistentem aetatem graphice descriptae: in praefatione Cl. Auctor se excusat, quod haec omnia per partes quasi exposuerit, id ciuium suorum gratia se fecisse — vtinam nobis non esset exclamandum: omnia fiunt penes nos! Obligationem tamen matrem ad lactandum iusto latius extendere nobis videtur: positionem enim, „feminam, quae concipere, fetum vtero gestare legitimoque tempore excludere possit, „etiam lactare posse,“ generatim assumendam nullo modo arbitramur.

De necessitate remedii vniuersalis aduersus haec ma- p. 39.
la introducendi. Nostrae viuendi rationis sequelas omnes concurrere in debilitate corporis nimiaque irritabilitate neruorum, vnde id existat, quod propriae debilitatis neruosa et spasmorum nomine veniat: morbi inter se quidem conuenientes, sed pro diuersitate vehementiae, causarum concurrentium, diuersoque charactere differentes. Quibus diuersitatibus licet varia omnino remediorum genera opponi et soleant et debeant, ad perfectam tamen curationem opus

*) Prior prodit 1781.

opus esse remedio, vim physicam totius corporis augente, auctoque fibrae cuiusvis robore sanguinis circulum intendente simulque orgasmum eius sedante; unicuique comparabili, cuius aetati et constitutioni adaptato; nec pharmaceutico, sed consuetudine demum quotidiana poscente adhibendo: remotis, quantum fieri possit, omnibus causis genesi debilitatae istius fauentibus.

P. 45. *De utilitate balnei frigidi, tamquam unici huius respectu remedii.* Ex omnibus roborantium classibus ea tantum adhibenda, quae fibram laxam constringant: duplici autem eadem vitio laborare, quod primum effectum in primis tantum viis (?) cumque saepe noxium exserant, nimisque debilitata ad secundas demum perveniant; et quod calorem internum, inflammationem adeo, producant. His incommodum balneum frigidum carere. Eius iuncto regimine severiore usus in infantibus in adultis, potissimum literis deditis; in feminis; in senibus, irritum timore rigiditatis inde profecturae; omnia testimoniis auctorum exemplisque maiorum confirmata: defuetudinem, in quam sensim abierit, una cum neglectu reliquarum regularum diaeteticarum gentes pedetentim eneruasse. Regulae quaedam in eius usu observandae.

P. 77. Sect. II. *Balneorum frigidorum historia antiquior.* fabulas de Medea et Achille forte ex solo horum balneorum effectu fluxisse (Bethesdae efficacitatem tamen huc non absolute referremus *). Hodiernus eorum usus a priscis temporibus superstes in Scotia, Asia, America.

P. 110. *Recentior eorum historia.* Mollitiem ipsaque medicorum dogmata iisdem abrogandis inseruisse. Dignitas eorum restituta primum in Anglia per FLOYDUM, postea in Germania per FRID. HOFMANNUM HANNIOSQUE, nostrisque temporibus inprimis per

TISSO-

*) Vid. Comm. nostr. Vol. XXVIII. p. 619.

TISSOTVM et VNZERVM. Balneorum in Sequana
ope nauium coniuatarum inuentio: horum imitatio
in Rheno, et suafu Cl. Auctoris in Danubio (Dresdae
illisque Germaniae locis similia existere notum est).
Vberior eorum descriptio: ratis in situ cursui flumi-
nis opposito vel catenis ad ripam vel annulis ad palos
fundo fluuii infixos firmatur; huic imposita duplici
serie conclauias, libera in medio via relicta, quae me-
diante ponte cum ripa cohaeret; ex hac via introi-
tus in singulum conclaue patet; in quolibet conclauis
apertura est, per quam ope scalae in spatiosam cistam
fundo conclauis iunctam descenditur, pro lubitu plus
minus profunde in aquam demittendam, omnique
vesperi remouendam, quo a limo repurgari queat;
haec cista parietibus ex cancellis ligneis et fundo fir-
mo, sed foraminibus pertuso, constat, exterius circu-
lis vinculisque ferreis munita; totum aedificium le-
uissimum sit, parietibus simplicibus, tecto tantum ex
linterio forti extenso; si tamen moles iusto maior ni-
mium mergi videatur, nauigia lata antè et poste-
rius alliganda vectibusque ab vno ad alterum pertin-
gentibus ratis eleuanda. Simili modo etiam cistam
maiores adaptandam iussit Cl. Auctor, in qua non
tantum plures simul balneo uti, sed etiam natàre et
in aquam se praecipitare possint: verum cista haec
ob nimiam molem non nisi in ipsa aqua haerens re-
purgari potest.

Variae methodi balneo frigido utendi. 1. Balneap. 144.
localia. 2. Balneum vulgare frigidum. Pedes aqua fri-
gida lauandos, priusquam eam ingrediamur; sic etiam
reliquas successiue partes. Praeiudicium vero esse,
lotionem capitis balneo praemitti oportere; contra-
ctionem cutis enim tantam non existere, ut partium
internarum calor inde mutetur; sanguinem in vasis
calore rarefactum spatio contracto nihil pati, sed com-
mode in vasa profundius sita transire, circulatione
non

non turbata; sin autem, quod tamen non ita sit, ex partibus aqua frigida contactis sanguis rediret, de maius periculum metuendum esse, quum, denegato impulsu in carotidem externam, maiori vi internam, indeque profundiores encephali sedes, frigore externo inaccessas, petiturus foret; sensum frigoris ab vna parte totī corpori communicatum nervorum consensui deberi (superius tamen p. 73. sollicite caput et facies durante balneo valde humectanda iubetur, ne sanguis nimio impetu eo ruat). Tempus balnei pro diuersitate tempestatis, constitutionis corporum, aetatis, consuetudinis, determinandum: dimidiam horam plerumque sufficere. Motus in balneo frictionisque post idem necessitas; inunctio noxia; motus moderatus post balneum utilis, nisi haemorrhagiae, inflammatio aliaque momenta quietem, imo sudoris prouocationem postulent. 3. *Praecipitatio in aquam capite praeuio et protinus subsequens extractio Anglis adeo familiaris*, semel iterumque iteranda, vel balneo consueto praemittenda: cauendum ne corpus aut nimia abundantia aut penuria sanguinis laboret; a priori insultus apoplecticos, repetitis sanguinis missionibus vix cedentes, a posteriori lipothymias lethales Cl. Auctor vidit. 4. *Irrigatio per delapsum guttarum maiorum vel minorum ab alto*, praecipitatione multo tutior ideoque eidem praeferenda. 5. *Natatio*. Praemissa descriptio machinarum quarundam ad sustentandum super aqua corpus, quae recentiores *Scaphandros* dixere, versio institutionis huius artis *) inseritur.

P. 197. Sect. III. *Balneorum frigidorum usus in morbis singularibus*, quatuor subdiuisionibus comprehensus, quarum prima morbos externos, secunda internos, tertia debilitatem vniuersalem vel particularem ab-

*) Methode sure pour apprendre à noyer en peu de jours. Par NIC. ROYER. Paris 1783. 16.

que respectu irritabilitatis, quarta morbos neruorum complectitur, ordine tamen non semper adeo con-
 cinnò seruato. Quum hic plus positum sit in obser-
 rationibus quam ratiociniis, plerumque testimoniis
 aliorum utitur Cl. Auctor, interdum ipsis eorum nar-
 rationibus prolixioribus insertis. Quae ipsi, ex-
 ceptis ratiociniis theoreticis, propria nobis visa sunt,
 hic paucis adducamus. Balneum frigidum insultus
 colicos leuasse aliquoties perspexit: probe tamen mo-
 net, eius usum nonnisi prorsus depuratis primis viis
 suadendum esse, et casu excepto, vbi spasmus excre-
 menta retineat. Simili cautione opus est in diar- p. 275.
 rhoeis; quae si a mera laxitate proficiantur, nihil
 praestantius hoc remedio in aegris cuiusuis aetatis,
 potissimum sensibilibus, rheumatismo obnoxiiis.
 Iuuenis, cuius pater phthisi obierat, post diu duran- p. 254.
 tem tussiculam siccam, eamque neglectam sanguinem
 reiecit, aqua tamen frigidissima pro potu et extus ad-
 hibita, moderatoque vini usu, quum solida debilia et
 irritabilia essent, metum mortis effugit. Virtus ro- p. 294.
 borans balnei frigidi a duabus causis: frigore et gra-
 vitate seu pressione in corpus. Grauedo chronica, p. 304.
 aqua frigida in balneis et per nares attracta cùrata.
 In haemoptysi periodica a pectoris nimia agitatione
 in utroque sexu, in angina catarrhali, nullum reme-
 dium aqua frigida praestantius Cl. Auctor expertus
 est. Multos inde restitutos vidit phthisi iam tuber- p. 310.
 cula minante laborantes. Paralyfin vniuersalem post p. 312.
 praegressum rheumatismum ab itineribus frigore in-
 tensissimo susceptis, quae per biennium durauerat,
 triginta balnea in Danubio plane sustulerunt. Duo p. 318.
 exempla efficacitatis balneorum frigidorum in scor-
 buto (adhibito simul acido vitriolico in aqua frigida
 pro potu assumpta). In iis speciebus hydropis, vbi p. 320.
 dispositio ad pinguedinem adest, saepius ea excitata
 diarrhoea serosa proficua. Morbi conuulsiui in puel- p. 321.
 la octodecim annorum eodem remedio sublati.

Cautelae: attendendum, ne corpus sudans in balneum frigidum immittatur; ne solida nimis rigida sint; ne nimia succussio corporis, quam febrem artificialem dixit HUXHAMVS, noceat; ne calor, antequam imminutus, penitus sufflaminetur; ne corpus nimis diu in aqua moretur.

XXVII.

Memoria IOANNIS GOTTLIEB GLEDITSCHII *)

Fuit GLEDITSCHIVS d. V. Febr. MDCCCXIV. natus patre IO. CASPARO, qui ob religionem e Bohemia profugus puer adhuc Lipsiam venit, ibique musicen fecit. Inter nouem fratres sororesque natus maximus literis excolendis a patre destinatus et quidam dicatus MDCCCXXIX. Lipsiae inter academicos eues recipiebatur, et cum naturae perscrutandae amore inprimis deliniretur, medicinae studium ampledebatur. Quod ut rite colere posset, philosophiae et mathesi addiscendae operam haud mediocrem nauavit, ita, ut, exacto iam primo academicae vitae anno, ab amplissimo philosophorum ordine doctoris philosophiae titulo ac honore ornari iure meritoque posset. Eodem discendi ardore, sub auspiciis ETTMULLERI, SCHACHERI, WALTHERI, PLATZII, IO. ZACH. PLATNERI, HEBENSTREITIIque, amplum medici studii campum peragrauit. Inter omnes tamen eius partes nulla tantam ipsi creauit voluptatem, quam botanica, ad cuius praecipuam culturam a magno tunc temporis botanico, IO. ERN. HEBENSTREITIO excitabatur. Quibus praeceptoris sui adhortationibus obtemperauit, ita, ut nec aliis medici-

*) Excerpta ex libro: Beiträge zur Biographie des verstorbenen Hofr. u. Prof. IOH. GOTTL. GLEDITSCH'S VON C. L. WILDENOW u. P. USTERL. Zürich. 790. 8.

ae doctrinis plane deesset, inprimisque eas, quae ad
elix artis salutaris exercitium necessariae sunt, omni
nimi alacritate pertractaret. Specimen huius arti
nae dicatae diligentiae obtulit reipublicae literariae,
um dissertationem *de potus Coffeae abusu, catalogum*
morborum augente *) conscriberet, masculineque contra
sistentientes defenderet. Lipsia paulo post Annaber-
nam abiit, ibique artem fecit, quam et, in patriam vr-
tem haud multo post iterum redux, in publico erga-
culo exercendi occasionem obtinuit. Post C. E. HE-
NSTREITII, qui horto Bosiano praefuit, in Afri-
am discessum, ut ibi, Augusto II. Poloniae rege ita
abente, plantas, omninoque rerum naturalium, quae
ibi terrarum inueniuntur, thesaurum colligeret, GLE-
TSCHIVS in huius provinciam successit, illumque
hortum, uti et academicum plantis et exteris, et in-
rimis indigenis locupletare omni modo studuit.
Quam ob rem per Thuringiam, Saxoniam, Hercy-
namque excursiones botanicas instituit, ut plantas ibi
ponte crescentes cognosceret, hortisque, quos no-
minavimus, inferre posset. In hisce itineribus acci-
dit, ut, cum *adanthum europaeum* L. in rupe aliqua
Thuringiae animadverteret, eius obtinendi fervore
breptus infelici casu de praecipitio delaberetur, et
se sterni fracto per totam vitam respirandi difficul-
tate premeretur.

Ut vero et anatomiam et chirurgiam melius, quam
hic Lipsiae poterat, excolendi opportunitatem nan-
sceretur, Berolinum adiit, institutioni BVDDII,
CHAARSCHMIDII, SENFII et NEVMANNI sese tra-
cturus. Inter haecce tamen studia neutiquam bota-
nica, quam inter delicias semper habuit, negligebatur,
sed et ibi per Marchiae, Pomeraniae, quid? quod
Poloniae etiam et Borussiae occidentalis regiones,

L 2

planta-

*) Nisi haec dissertatio potius a PLAZIO conscripta
fuerit.

plantarum colligendarum causa, peregrinatus. Tunc Temporis Reuerendo REIMBECKIO innotuit, qui eum *Friderico Guilielmo I.* regi commendatus, a quo ad Generosiss. de *Ziethen*, centurionem turmae equestris, deducebatur, qui, cum botanices amare valde flagraret, horti botanici in suis terris Trebitzii aperti et diligenter culti curam GLEDITSCHII commisit. Ibi otium literarium non ad componendum solum catalogum plantarum, quas hortus habebat, sed etiam ad augendam suam cognitionem nemoralis et cameralis, quae dicitur, scientiae, cuius utriusque ZIETHENIVS haud vulgarem sibi commiserat notitiam, adhibuit.

Tunc temporis LINNAEVS nomini suo famam conciliauerat condito et in publicum euulgato plantarum systemate, quod a multis, uti omnia consueverunt, impugnatum qualibuscunque argumentis, SIEGESBECKIO, qui Petropoli professoris spatium gerebat, omnium risui propinatum, a GLEDITSCHII vero modeste et serio defendebatur. Ex illo literario rex FRIDERICVS GVILIELMVS I. Gleditschium euocauit MDCCCLX, physici medici munus per circulum Lebusanum in ipsum translatum. Quod munus utrite obire posset, anno MDCCCLXII. Forisfordum ad Viadrum adiit, summos in medicina honores ambiturus. Professores studii medicum florentis merita candidati huius, iam tunc magnam agnouerunt, ipsumque inter eos, quos regi ad eligendum inde medicinae professorem commendare poterant, esse voluerunt. Neque vero Rex eiusque consilii iniqui erant Gleditschianae doctrinae aestimatores, sed hunc meritis clarum virum omnibus reliquis huius professionis candidatis praeferrere iubebant. Hoc muneri per duo fere annos praefuit, botanicam materiam medicam et physiologiam docendo omnium laudem meritus est.

Cum vero academia scientiarum Berolini institue-
tur, et vndiquaque viri eruditi magnis stipendiis
illuc inuitarentur, etiam GLEDITSCHIVS inter eos
erat, qui ad hanc academiam constituendam fuerant
electi. Quam honorificam provinciam antequam
iret, per sylvam Thuringicam iter suscepit, cuius
occasione ipse in notitiam venit ERNESTI AVGV-
STI, Ducis Vinariensis, qui tam Isenaci commoraba-
tur, et multa cum emolumenta, tum honores libera-
lissime promittendo GLEDITSCHIVM suum facere
studabat. Redux Berolinum matrimonium cum AN-
NA THEODORA WALTERIA iniit, e qua septem libe-
ros suscepit, quorum duo natu maiores mature ex-
iuncti, tres filiae autem cum duobus filiis aduc super-
stites patrem fatis ereptum lugent. Primis, quos
huc Berolini transegit, annis artem fecit, et praele-
ctiones botanicas materiaeque medicae habuit: anno
vero MDCCCLVI. professor botanices in collegio
medico-chirurgico constitutus inspectorque horti
botanici academiae factus est. In ea ipsa tempora
incidit honorifica et maxime proficua inuitatio, vt
eum annuo stipendio bis mille imperialium russo-
rum Petropolin veniret, ibique botanicen profiteretur.
Quam ob rem a rege Friderico II. petiit, vt
hanc inuitationem sequi ipsi liceret. Sed aucto an-
nuo stipendio, quo hucusque fructus erat, significata-
que ipsi regis erga eum beniuolentia manere iu-
debatur.

Nactus nunc maius otium literarium, id impen-
dit systemati nouo plantarum excogitando exornan-
doque. Inter varia, in quae meditando incidit, nul-
lum inuenit tironi botanophilo magis arridens, quam
illud, quod diuersis, quae stamina occupant, locis ab ipso
superstructum fuit. Neque hic substitit indefessus
labor, sed etiam in botanice oeconomica atque
medicina, quae a syluis nomen habet, multorum inuentor
fuit.

fuit, quae ipsum posteris iure meritoque de melius commendabunt. Hinc et factum est, ut ii, qui regionum, et sylvis percipiendorum curam premam gerebant, anno MDCCCLXVIII. ipsum scientiam sylvas colendi docere vellent. Quod quidem munus GLEDITSCHIO opportunitatem suggestit compendium hac ipsa de doctrina elaborandi, cuius volumen primum, regi suo inscriptum, ipsi honore consilarii aulici conciliauit, quos tamen ob singularem rem, quae ipsius animo inhaerebat, modestiam tum declinauit.

Anno MDCCCLXVIII. in collegium sanitatis biennio post inter eos recipiebatur, quibus curam pharmacopolii regii demandata est, et variis denique academiis societatibusque literariis membrum accessit honorarium, v. c. regio-caesar. Leopoldinae medicorum, Petropolitanae, Holmiensi, Moguntinae quae Erfordi est, Londinensi, Sueciae, oeconomicae et Rossicae, et Lipsiensi, Francofurdensi, apiariae laboratitiae, societatibusque naturae scrutatorum, quae cum Halae Saxonum, tum Berolini florent.

Scripta ab hoc viro elaborata, et maximam partem edita, sunt haec:

1. *Catalogus plantarum, quae in horto Domini de Trebnitz, Trebnitzii coluntur, et in vicinis hortis sponte nascuntur.* Lips. 736. 8.
2. *Consideratio epicriseos Siegesbeckianae in Linnaei systema plantarum sexuale et methodum botanicam huius superstructam.* Berol. 740. 8.
3. *Diff. inaug. de methodo botanica, dubio et fallaci tutum in plantis iudice.* Francof. ad Viadr. 742. 4.
4. *Lucubrationcula de fuco subgloboso, sessili et nativitate in marchia elector. Viadrina et eius viciniis reperitur.* Berol. 743. 4.
5. *Fungorum systema, exhibens genera, species et varietates e. caractere, differentia specifica, synonymis solo, loco, et observationibus.* Berol. 753. 8.

6. Abhandlung von den Zugheuschrecken, welche seit 1750. abwechselnd in die Mark Brandenburg eingefallen sind; und von den eigentlichen Hülfsmitteln zu ihrer Vertilgung, die sich auf richtige Erfahrungen und eine naturgemaefse Erkenntniß gründen. Berlin. 754. 8.
7. *Systema plantarum a staminum situ, secundum classes, ordines et genera cum characteribus essentialibus.* Berol. 764. 8.
8. Vermischte physikalisch - botanisch - oekonomische Abhandlungen. Th. I. mit Kupf. Halle 765. Th. II. 766. Th. III. 767. 8.
9. Anleitung zu einer vernunftmaessigen Erkenntniß der rohen Arzneymittel. Budissin. 768. 8.
10. Vermischte Bemerkungen aus der Arzneywissenschaft, Kraeuterlehre und Oekonomie. Leipz. Th. I. mit Kupf. 768. 8.
11. Betrachtung über die Beschaffenheit des Bienenstandes in der Mark Brandenburg, nebst einem Verzeichnisse von Gewaechsen, aus welchen die Bienen ihren Stoff zum Honig und Wachse einsammeln. Riga u. Mitau. 769. 8.
12. Alphabetisches Verzeichniß der gewoehnlichsten Arzneygewaechse, ihrer Theile, und rohen Producte, welche in den groesten deutschen Apotheken gefunden werden. Berlin. 769. 8.
13. Pflanzenverzeichnis zum Nutzen u. Vergnügen der Lust- und Baumgaertner, und aller Liebhaber von fremden und einheimischen Baeumen, Straeuchern und Staudengewaechsen etc. Berlin 773. 8.
14. Systematische Einleitung in die neuere, aus ihren eigenthümlichen physikalisch - oekonomischen Gründen hergeleitete Forstwissenschaft. B. I. Berlin 774. B. II. 775. 8.
15. Vollstaendige theoretisch - praetische Geschichte aller in der Arzney, Haushaltung, und ihren verschie-

schiedenen Nahrungszweigen nützlich befindlichen Pflanzen nach historisch - philosoph. Gründen B. I. Berl. 777. 8.

16. Einleitung in die Wissenschaft der rohen einfachen Arzneymittel nach physikalisch - chymischen u. medicinisch - praktischen Gründen. Th. I. 778. Th. II. Abschn. 1. 779. Abschn. 2. 781. Berlin 8.
17. Physikalisch - oeconomische Betrachtung über den Heideboden in der Mark Brandenburg, dessen Erzeugung etc. nebst einigen darauf gegründeten Gedanken, einen dergleichen Flugsand durch Wiederherstellung seiner natürlichen Erd - und Rossendecke feste oder stehend zu machen. Berlin 782. 8.
18. Abhandlungen über eine seltene Art des Knochensbruchs bey dem Rindvieh, und über das norwegische Beinbruchgras. Herausgegeben von D. KARL ABR. GERHARD. Berlin 787. 8.
19. Vier hinterlassene Abhandlungen, das praktische Forstwesen betreffend, nebst einer Kupfertafel. Herausgegeben von D. K. A. GERHARD. Berlin 788. 8.
20. *Botanica medica*, oder die Lehre von den vorzüglich wirksamen einheimischen Arzneypflanzen, zu öffentlichen Vorlesungen für angehende Aerzte bestimmt. — herausgegeben von D. WILH. ANT. LÜDERS. Th. I. Berlin 788. Th. II. 789. 8.
21. Vermischte botanische Abhandlungen. Herausgegeben v. D. K. A. GERHARD. B. I - III. Berlin 789.

Hic tantus vir cum indefessus in obeundis munerum suorum officiis semper esset, nec valetudo paululum concussa potuit eum impedire, quo minus in Tegelae regionem amoenissimam, plantarumque rarissimam iter susciperet, quo quotannis auditorum suorum

suorum commodis prospicere solebat. Putabat quidem valetudinem hac excursionem in integrum restitu-
turi: sed aliter erat in fatis. Etenim admodum hu-
mida tempestas ingruerat, et praegressam corporis
exaestuationem excipiebat vehemens refrigerium,
quo tussis serena, cum validis spasmodis iuncta, excita-
batur, et per octo septimanas continuata vitam huius
viri extinxit d. V. Octobr. MDCCCLXX.

XXVIII.

Nova literaria.

Academiae et societates eruditae.

Societas Iablonowskiana scientiarum Lipsiensis,
praemio publice ornatis iis dissertationibus, quae
optime Viris hac de re iudicantibus satisfacere, argu-
menta repetiit, quorum disquisitionem ut viri eruditi
hoc ipso, quo vivimus, anno ingrederentur, quondam
optavit. Erant vero haec: 1) *quo tempore et per
quas vicissitudines Wallachia a Polonia pendere coepit et
quibus causis ruina huius nexus accelerata est?*

2) *Analysis recentior, cum Trigonometria plana et
sphaerica coniuncta, potestne illa supplere defectum
Geometriae et Calculi situs, quales adumbravit quidem
leniter Leibnitius, quae tamen adhuc numerantur in
desideratis? Quam late patent fines istius Geome-
triae et Calculi? Dantur fortassis hiatus in Geome-
tria Magnitudinum, qui nullo modo, nisi adhibendis
propositionibus ex geometria situs petitis, expleri
possunt? Applicatio trigonometriae analyticae ad
potiora principia et problemata, cum geometria et
calculo situs intime coniuncta.*

3) *Gravitates et Elasticitates specificas fluidorum aë-
riiformium omnis generis accurate determinare. Instru-
menta ad hunc usum idonea, et quae simul variatio-
nem voluminis indicent, excogitare, et unde ea con-*

tingat, ostendere, quae alii iam repererint huc fac-
tia physici docti et accurati recensere, et cum no-
ter repertis comparare.

ANNO MDCCCXIII. hae quaestiones dicatae sunt
1. critica disquisitio historiae Ducis Poloniae PIAST
et trium illorum, qui hunc proxime exceperunt, pri-
cipum. 2. Quaeritur accuratio determinatio Ex-
pansionis et Propagationis soni per aërem, aliaque elasti-
cum fluida, tum vero etiam solida corpora. Num
ges reflexionis soni cum aliorum corporum elasti-
cum legibus reflexionis conueniunt, et, si diuersae
periantur, quomodo illae in Echus v. c. phaenomena
differunt? 3. Quos arboribus iunxit primus conducto-
res auehendo frigori (Frostableiter) (aduehendo calorem)
Waermzuleiter, dicere debebat,) BIENENBERGER
de his vltiorem expectat Societas disquisitionem, per
conductores potissimum adhibendi, quomodo arboribus
vel singulis seorsim vel pluribus coniunctim, iungendi,
quae inprimis momenta respici debeant, vt eueniat
inde certissimus et exoptatissimus expectari possit. At-
tentio paulo accuratio adhibita, optimam praebere
phaenomenorum, per causas physico-chemicas expli-
candorum, occasionem. Ad tres priores quaestiones
lingua latina ante exitum huius, ad reliquas autem
ante finem insequentis anni responderi debet. Prae-
mium optimae de harum quaestionum qualibet de-
boratae dissertationi, ad Excell. ERNESTIVM SUM-
REM, qui nunc societati a literis est, transmittenda
moneta aurea erit, quae XXIV. numos aureos Hol-
landicos aequat.

Academia regia scient. Göttingensis nuper de dis-
sertationibus iudicauit, quae ipsi de quaestionibus
publice ad discutiendum propositis, erant transmi-
ssae *). Et primam quidem de promouenda vegetatio-
ne per aëris quamlibet artefactam speciem etc. vna

tantum

*) Conf. Comment. nostr. vol. XXXII. p. 175 sequ.

tantum excussit scriptor, et ita quidem, ut variis de-
causis mota societas praemio dignum eius commen-
tariolum decernere haud posset. In altero argumen-
to de temporibus, rationeque, qua princeps pecuniam, e
terris, quae ipsius ditioni subsunt, cum usuris leuioribus
mutuo sumendam, terrarum incultarum culturae etc. im-
pendere possit, duo desudarunt viri eruditi, quorum
commentationes vero nec ita comparatae erant, ut
omnium calculos ferre possent. Quare illustri aca-
demiae superiori anno haud contigit esse tam felici,
ut praemium ulli inter viros eruditos posset decerne-
re. Argumenta illa, quorum accuratam excussionem
viris doctis hoc ipso anno commendauit, nos quoque
loco supra laudato iam adduximus, quem certaminis
cupidi consulere poterunt.

Societas regia agriculturae *Parisiensis* anno
c1910CCLXXXIX exeunte in publico, quem celebra-
uit, confessu varias quaestiones soluendas viris oeco-
nomiae peritis proposuit, praemiisque promissis eo-
rum studia excitauit. Nos cum harum quaestionum
notitiam paulo tardius acquisiuerimus, eas silentio
praeteribimus, illo tantum, quod insecuturo anno re-
stat reportandum, praemio commemorato. Et Ca-
lendis quidem Aprilibus ille, qui in *Francogallia* plu-
rimas *gossypii frutices*, quorum numerus tamen millena-
rium excedere debet, coluerit, indeque collecti *gossypii*
specimina ad academiam transmiserit, moneta aurea,
ccc libras gallicas aequante, ornabitur. Quam pecu-
niam academiae in hunc finem donauit Dux de CHA-
ROST. Ad BROUSSONETVM, qui societati perpetuo
a-literis est, illi, quibus de hoc praemio certare ani-
mus est, sua et testimonia, et *gossypii* specimina ut
transmittant, rogantur.

Societas regia scientiarum et artium in promonto-
rio Francisci has pro anno c1910CCXCII. publice pro-
posuit: 1. Adferantur *observationes de variis Africae*
natio-

nationibus, imperii, quo reguntur, forma, earum moribus, consuetudinibus, inter ipsas obtinentibus, coelo, sub quo degunt, viuendi ratione, qua utuntur, morbis et contagimine, ipsis maxime tunc conueniente, cum in colonias Francogallicas deducuntur, et de laborum denique speciebus, ad quos perficiendos quaelibet earum maxime idonea est. 2. Causae et remotiores et proximae, naturae et cura febris ardentis malignae, in India occidentali occurrentis, exponantur. Optat societas, vt auctores dissertationum de praemio proposito concertatum finiant, quatenam optima sit huius morbi denominatio, quatenamue intercedat differentia inter malum Siamense, febrem flauam, febrem ardentem malignam et febrem malignam essentialem; vt expositis causis, hunc morbum producentibus, et hominum classis significata, quae illi maxime obnoxia esse soleat, cautiones quoque in medium proferantur, quarum opo morbus euitari queat; vt denique doceatur, an illa febris inter contagiosas numeranda sit, nec ne. 3. Quatenam ratione agent cantharides; quinam earum effectus sint in humores, partes solidas inprimisque neruos; quibusnam morbis, praecipue febrium speciebus, ipsarum applicatio utilitatem promittat; quibusnam symptomatibus indicentur; quatenam signa boni maliue euentus e vesicantibus repeti queant; denturne febres, in quibus vesicantium usus utilis, aliaeue, in quibus idem perniciosus sit, societas doceri cupit. Quae quidem quaestio, in se iam grauissima, hoc ipso tempore magis adhuc medicorum animaduersione digna esse videtur, quo vesicatoriorum applicatio in consuetudinem quandam abiit, cuius imperio cedere medicum saepe oportet, et quo certius, quotusquisque artem optime callet, persuasus est, multos hoc ipso remedio abuti. Praemium cuiuslibet, optime hasce quaestiones exposituro, offertur moneta aurea eiusdem formae, qua solent cudi numi academiae solemnes (*jettons*). Commentatio-

nes mittantur ad Exc. ARTHAVDIVM, qui societati a literis est.

Academia scientiarum, elegantiorum literarum et artium Lugdunensis praemium, a CHRISTINO in artium emolumentum fundatum, cum anno MDCCCLXXXIX distribuere ob disputationis, hoc publico adfensus academici testimonio dignae, penuriam haud posset, idem argumentum pro anno MDCCXCII. repetere constituit. Erat vero hoc: *invenire viam ac rationem coria ita parandi, ut ab aqua penetrari quidem nequeant, neque robur eorum tamen, flexibilitasque imminuatur, neque pretium nimis augeatur.* Ii, qui propositi praemii obtinendi cupiditate flagrant, indicare in uniuersum diuersas pellium et coriorum praeparationes, ut effectus inde pendentes, meritaque cuiuslibet praeparandi methodi ponderari eo melius possint; dein luculenter describere debent viam ac rationem, qua fixum ab illustri academia scopum attingi posse ex allatis simul coriorum speciminibus pateat. Praecipit porro illustri academia, ut vitentur prolixae descriptiones methodorum notarum, pelles praeparandi atque subigendi; ut ne quodlibet oleum pinguedine, quamuis foetida, et cum tactui, tum odoratui ingrata, aut quae corii robur imminuat, adhibeatur, etiamsi corium hoc ipso oleo adhibito ab aqua penetrari nequeat; ut ne in usum vocentur talia olea, quae cera aut calcibus metallicis admixtis spissiora reddita sunt, nisi caloris aut naturalis aut arte facti vim ferant, cui calcei caligaeque exponi soleat; ut denique abstineatur et ab omnibus salinis solutionibus, quae in coriis siccatis intra coriorum poros crystallorum formam induere, humiditati vero expositis iterum deliquescere possunt, et ab vernicibus, corii superficiem tantum obtegentibus et sensim in squamas secedentibus, aut alterno solis et aquae influxu mutatis. Praemium DC librarum gallicarum. distri-

dissertationes, quae sub solitis conditionibus ante Calend. Apriles eiusdem anni ad Cl. DE LA TOURRETTE, qui academiae a literis est, transmissae sunt.

Academia imperialis naturae curiosorum premium aureum, quod ipsi ex legato Cotheniano ad distribuendum concessum est, cum vni dissertationi, quae ad ipsam transmissa fuit, concedi haud posset d. V. Ian. anni praeteriti, idem illud argumentum iterum ad discutiendum proponit, tempore, quo dissertationes ad certamen admitti possunt, ad Calend. Octobres huius, quo viuimus, anni prorogato. Ex programme hac de re ad nos misso sequentia licet excerpere. „Notissimus, inter medicos, pristini, et „nostri, temporis, est terminus *primarum viarum*, „que in iis quoque *plurium morborum fons*, et origo „ponitur. Interim plures medici *earum vitia* nimis „supponere, plures minus attendere videntur. Inter „est itaque omnino medicinae, et generis humani salutis „luti, vt

- „vera notio et cura, morborum *primarum viarum*,
- „magis euoluatur, et determinetur. Quaeritur ergo;
- „I. Quanam sint, proprie, *primae viae*? et quid sint „hoc nomine, recte intelligatur?
- „II. Quinam sint, proprie, morbi, ex *vitiis primarum* „*viarum*, nec aliis organis, oriundi? adeoque idio- „pathici?
- „III. An, et quinam, sint earum morbi *deuteropathici*, „aut *symptomatici*?
- „IV. Quales sint hi morbi, qualia *pathemata*, quale eorum „*schema*? in statu vario, acuto, et febrili, et „chronico? ac quomodo recte distribui, et classificari „queant?
- „V. Quanam, qualiaque sint *signa morborum*, et *primis* „*viis*, earumque vario statu oriundorum? *diagnostica*, „et *prognostica*?
- „VI. Quales sint *dictorum morborum causae*? *spontaneae*,

„neae, procatareticae, et formales? et qualis sit,
„proprie, ea caussa, quae modo hoc, modo illud praeci-
„puum symptoma producit? qua occasione breui-
„bus inquiratur, utrum consensus primarum viarum
„cum aliis organis, magis a systemate vasorum, san-
„guiferorum, aut lymphaticorum, an magis a distri-
„butione, et affectione, nervorum pendeat?

VII. Qualis sit therapia, saltem generalis, morborum
„primarum viarum? atque praesertim eius morbi
„speciei, quae nunc prostat? qualesque cautelae sint
„obseruandae?

Addimus autem nunc his propositis, velint bene-
„voli, doctique commentatores, eo praecipue respi-
„cere, ut determinent, quales praesertim sint morbi,
„scilicet gastrici, qui causam in primis viis agnoscunt, et
„qualis esse debeat, ac possit methodus therapeutica ga-
„strica, in iis morbis, qui, pro symptomatum ratione,
„simpliciter, et varium, et cuicunque speciei proprium mor-
„bi schema prae se ferunt, quanquam in ipso morbi
„progressu, nonnulla, saepe manifestentur, quae, pri-
„marum viarum habendam esse rationem, moneant;
„simul autem considerationem exposcant, non unam,
„sed perpetuam eandem, esse indicationem, qua morbis
„primarum viarum, et symptomatibus, inde pendentibus,
„et interdum urgentibus, debito loco, et tempo-
„re, succurrendum sit! ita, ut neque minus, neque
„superfluum, quidquam fiat, nec quoque, dum unum agitur,
„alterum omittatur: quorum omnium rationem ha-
„bendam esse, in praecedenti numero VII. sub voce
„cautelae, intelligi volumus.

„Omnes itaque medici eruditi, quocunque de-
„bitum loco commorentur, humanissime inuitantur,
„et rogantur, velint super propositis quaestionibus
„meditari; et ii, quibus volupe est, de praemio cer-
„tare, exarent dissertationem quandam, idiomate lati-
„no, gallico, vel germanico, (latinum vero magis arri-
„debit)

„*debit*) conceptam, et literis perspicuis scriptam,
 „qua ad dictas quaestiones respondeatur. Aucto-
 „scripti illius, quod, secundum vota iudicum de-
 „torum, assensum maxime meretur, aut, quod
 „propositae magis appropriatum esse videtur, *nunc*
 „*aureus*, tribuetur. De praemio certantes
 „tem rogantur, vt elaborationes suas *ante Coloni-*
 „*Octobres*, anni MDCCCLXXXI. ad Academiae
 „per. Natur. Curiosor. Praesidem, Erlangam, sol-
 „transmissionis sumtibus, mittant, aut ad vnum,
 „alterum, ex Academiae Adiunctis, prout ipsis magis
 „commodum videbitur. Nomen suum quisque huius
 „quaquam subscribat, sed adiungat saltem, sub suo
 „symbolum aliquod, quod idem inscribat char-
 „sigillo clausae, quae verum auctoris nomen, et
 „characterem, cum commorationis loco notato, con-
 „tineat, prouti mos talis etiam apud alias scientiarum
 „academias obseruatur.“

Notent vero, rogamus, viri eruditi, qui in dilige-
 datione quaestionum propositarum laborabunt, *ac-*
miam non expectare integrum, aut *spissum*, *librum*, et
 longum temporis spatium, ad perlegendum illam
 exposcat; sed amare illam scripta, quae *concinna*, *si-*
daeque breuitate, et succincta responsione ad quae-
 placeant. Nolint itaque nimis amplo, et tædioso
 sermone, recte iam, in simili materia, vituperato,
 vel auctores citare, qui forte idem argumentum
 etarunt, sed exhibeant propria, nec analogiae me-
 cæ, et principiis medicinae, contraria, theoriae, prae-
 tius, et experientiae, conformia *sua* cogitata, et qua-
 stionibus respondentia.

Vt autem iis viris eruditis, qui iamiam forte labo-
 ri manus admouerunt, et tempore saltem praepedi-
 erant, ac iis, qui nouo hoc schediasmate, ad susci-
 piendum laborem sese excitari sinunt, aut ad finien-
 dum, aut condendum, laborem, temporis spatium
 conce-

concedatur, extendimus terminum transmittendarum
elaborationum usque ad I. Octobris, a. ciccicclxxxi.
vt, post illud tempus, a iudicibus designatis, scripta
exhibita perlegi, ac debite diiudicari queant, et il-
lius tractationis, quae maxime rebus quaesitis appro-
priata esse reperitur, auctori nummus ille aureus, qui
nitide exsculptus, et eleganter excusus, interea in
fisco academiae depositus est, ac XX. ducatorum
pretium ex aere complet, d. V. Ianuarii, anni
mdccclxxxii. decerni, atque in laborum, et ho-
noris praemium exhiberi, et ipsum scriptum, suo
tempore, cum publico communicari possit.

II. Honores.

Celeberrimus PALLAS in locum summi FRANKLI-
NI successit, quem olim regia academia scientiarum
Parisiensis socium inter peregrinos elegerat.

Societas naturae scrutatorum Tigurensis Excel-
lent. BATSCHIVM, Professorem Ienensem, inter mem-
bra extraordinaria recepit sua.

Societas oeconomica Petropolitana in confesso,
d. ix. Nou. anni superioris sub praesidio Comitis Il-
lustrissimi Anhaltini habito, dissertationem ARNOLTI,
qui olim professionem oeconomicam in academia
Vindobonensi tuitus est, de confectiōe lapidum in scelo-
petis vstiatorum scriptam praemio publice promisso
xxv. aureorum Hollandicorum dignam pronuntiavit.

Societas botanophilorum, quae Ratisbonae nuper
instituta est, superiori anno inter membra honoraria
adsciuit

Experientissimum SCHREBERVM, Marcgrafio An-
spaco-Bayreuth. a cons. aul. hist. natural. atque
botanices profess. publ. ordinar. Erlangens.

Experient. A. W. ROTH, medicum Vogelaccensem
et physicum per ducatum Bremensem;

Illustriss. a TOERRING, S. S. I. R. comitem Grone-
Tom. XXXIII. Pars I. M fel-

feldensem, capitularem Ratisbonensem, et confistorii adessorem;

Exper. SCHAEFFERVUM, Principi de Thurn et Taxis a consiliis aulae et sanitatis cura;

Illustriss. Comitem a WESTERHOLT, ord. Malthens. equitem, Electori Sereniss. Colonienf. inter cubicularios etc.

Excellent. KAYSERVUM, Princ. de Thurn et Taxis a consiliis aulae et bibliothecarium.

Inter socios academiae reg. caesar. naturae curiosorum recepti sunt

A. W. ROTH, physicus per duc. Brem. auctor *Florae Germanicae*, aliorumque ad botanicen spectantium scriptorum;

ECKNER, physicus medicus Rudolstadtensis;

NICOLAI, ibidem medicus aulicus.

Societas Electoralis oeconomica, quae Lipsiae floret, numerum membrorum ordinariorum auxit

Generosissimo WOLF CHPH. FRIDER. a FELGENHAUER, dynast. Böhlano, Seren. Elector. Saxoniae collegii de bellicis rebus administrandis intimioris praefide, etc.

Illustrissimo OTT, CAR. ERDMANNO, S. S. R. I. Comite a KOSPÖTH, Dynast. Mühltröf. et Potentiss. Borussiae regi inter cubicularios;

Generosiss. CHR. FRID. DAVERKO, Dynast. Dörmisdorf. et inter milites Elect. Saxon. capitaneo.

Eadem societas membra honoraria inter concives nostros esse voluit

Exper. IO. LEONH. FISCHERVUM, philosophiae et medicinae doctorem et professoris in theatro anatomico Lipsico munere fungentem;

FR. GOTTL. LEONHARDIVM, philos. magistrum Lips.

CHR. FR. RÜDIGERVUM, eundem Lips. philos. magistrum,

GOTTL. SIEGM. DONNERVUM, philos. magistr. et inspectionis Misenensis Superintendentem;

GE. AVG. FISCHERVUM, philos. magistr. et verbi diuini ministrum Schwanebeccensem prope Belzigium;

HENR. RVD. NEITZSCHIVM, praediorum Elect. Saxon. Ostrae et Sedlitzii inspectorem,

HENR. GOTTL. NEITZSCHIVM, Dynast. Rabenav. et Quaesturae Rabenav. Elect. praefect.

IOH. ANDR. GABELMANN, pharmacopolam Barbyensem,

GOTTL. SIGISM. REUTTER, chirurgum scholae veterinariae Dresdensis,

CHR. SCHKUHRIVM, mechanicum vniuersitatis Vitebergensis.

Denique inter externos honoraria membra elegit hos:

Generosissimum PETR. CHR. DE SCHUMACHER, Regi Dan. cubicularium, et Quaesturae Nyburgensis et Trankierenensis praefectum, dynastam Osterholdtensem et Faaburg.

FR. GEORG. SCHÜTZ, consulem primum et politicae directorem Luneburgi, Regi Angliae et Electori Hannov. inter adseffores colleg. mercaturae curam gerentis, dynastam Reutzowiensem.

CHR. CAR. ANDRE, Principi Waldeckensi a consiliis, et directorem instituti, quod puellis liberaliter educandis Gothae apertum est.

IO. DAV. KRAEMERVUM, Princ. Darmstad. concionator. aulic. a consiliis consistorii, et inspectorem.

ARNDTIVM, Dynast. Ellguth. et Zobeckensem, Regi Boruss. a consiliis commissionum.

DAV. GILLYVM, Regi Boruss. a consiliis supremis
aedificiorum publicis sumtibus extruendo-
rum.

GVIL. GILLYVM, conductorem camerae reg. Bo-
russorum.

XXIX.

Catalogus librorum, qui anno 1789. prodierunt.

HOFFMANN (Dr. GEOR. FR.) *wie können Frauen-
zimmer frohe Mütter gesunder Kinder werden,
und selbst dabei gesund und schön bleiben?* Frankf.
am Mayn. 8.

HOFFMANN'S, *Samml. der auserlesenen Visceralar-
neimittel für hypochondrische u. hysterische Kranke,
nebst bewährten Heilmitteln für die Augenkrank-
heiten etc.* Augsb. 8.

HOME'S (EBERH.) *Abhandlung über die Eigenschaften
des Eiters. a. d. Engl. übers. v. A. H. M. Lemgo. 8.*

— *Abhandlung von den Eigenschaften des Eiters.
Eine gekrönte Preisschrift. a. d. Engl. Quedlinburg. 8.*

HOVE, *Bemerkungen über die Wechselfieber. Winter-
thur. 8.*

HOWARDS (IOH.) *praktische Bemerkungen über die
Geschichte u. Kur der Lustseuche. a. d. Engl. v. Dr.*

MICHAELIS übers. 2. Theile. m. Kupf. Leipz. 8.

HUFELANDS, *Bemerkungen über die natürl. u. künstl.
Blattern zu Weimar im J. 1788. Leipzig. 8.*

HUSSEYS (G.) *Untersuchung über die Ursache u. Heil-
art der Fieber, a. d. Engl. Mainz. 8.*

JACQUIN (NIC. IOH.) *Collectanea ad botanicam, che-
miam et historiam naturalem spectantia, cum fig-
colorat. Vol. IIdum. Vindobonae. 4.*

— *Icones plantarum rariorum Vol. IIdi Fasc. IIus
et Illus. ibid. fol.*

JAEGERS (IOH. CHPH.) *vermischte chirurg. praktische Cautelen für angehende Wundärzte, 2ter Theil. Frankf. am Mayn. 8.*

— *Beiträge zur Erläuterung der Entstehungsursachen u. der Heilarten des Gliedschwamms. Ebend. 8.*

— *vermischte chirurgische praktische Cautelen für angehende Praktiker der Wundarzneykunst. 2ter Band. Ebend. 8.*

JANISCH (I. A.) *praktische Bienenpflege für den Landmann im Königr. Böhmen. m. Kupf. Prag. 8.*

JANSEN, de pelagra, morbo in mediolanensi ducatu endemio. Dusseldorpii. 8.

ICONES plantarum indigen. et exotic. ad viu. color. oder Samml. nach der Natur gemalter Abbild. in- u. ausländ. Pflanzen, welche in der neuesten Murrayischen Ausg. von Linnee's Pflanzensystem beschr. aber nicht abgebildet sind, herausg. von e. Gesellsch. Kräuterkenner, 1ster u. 2ter Jahrg. u. 3ten Jahrg. 1stes u. 2tes Heft mit 140. Platten. 3ten Jahrg. 3tes u. 4tes Heft. mit 60. Platten. Wien. 8.

JEITTERS (I. M.) *systematisches Handbuch der theoret. u. prakt. Forstwissensch. Tübing. 8.*

JINGENHAUSS (Dr. IOH.) *Versuche mit Pflanzen, hauptsächlich über die Eigenschaften, welche sie besitzen etc. a. d. franz. von Dr. SCHERER. 2ter Band. Wien. 8.*

JOERDENS (IOH. HEINR.) *Kern der Chirurgie. 4tes Bändchen. Hof u. Plauen. 8.*

— *Hausarzt in gefährvollen u. schmerzhaften Zufällen, nebst einer Anweisung zur Behandlung solcher Krankheiten, die durch unvorsichtige Selbsthülfe gefährlich werden können. Ebend. 8.*

JOERDENS (Dr. PETER GOTTFR.) *von den Eigenschaften eines ächten Geburtshelfers. Leipzig. 8.*

- JOURNAL für die Gärtnerey, welches eigene Abhandl. Ausz. u. Urtheile der neuesten Schriften, so vom Gartenwesen handeln, enthält, 16tes Stück. nebst Reg. zum 4ten Bande. Stuttgart. 8.
- JOURNAL (bergmännisches) 1789ten Jahres, 9ten bis 12tes Stück. m. Kupf. Freib. u. Annaberg. 8.
- JVNCKERI (IOH. CHR. GVIL.) Conspectus rerum, quae pertractantur in pathologia medicin. laudatis simul huius doctrinae auctor. iisque ut plurimum probatiss. Pars I. et II. Halae. 8.
- JVNGS (Dr. I. H.) Lehrbuch der Finanzwissenschaft. Leipzig. 8.
- KAHNS (FR.) Sammlung gemeinnütziger Recepte, so bei den meisten Fehlern der Pferde nützlich und leicht zu gebrauchen. Mit einem Anhang von Krankheiten des Kuhviehes, als ein Hülfsbuch für Landleute. Lübeck. 8.
- KAEMMERER (C. L.) die Conchylien im Cabinet des Erbprinzen von Schwarzburg-Rudolstadt, mit illum. Kupf. Leipz. 8.
- Buch mit schw. Kupf. Ebend. 8.
- KAEPLERS (W. H.) kleiner Forst-Catechismus für junge Anfaenger im Forstwesen. Zweite stark verm. Aufl. Eisenach. 8.
- KECKS (Dr. IOH. ERDM.) Abhandlungen u. Betrachtungen aus der prakt. u. gerichtl. Arzneiwissenschaft. 2ter Theil. Berlin. 8.
- KECKS (I. H.) prakt. oekonom. Nachrichten von der Behandlung, Benutzung, u. dem Gebrauch des Ackers des u. der Fütterung des Viehes, m. Tab. u. Kostenanschlag der Mastung. Wetzlar. 8.
- KERSTINGS (I. A.) nachgelassene Werke über die Pferdearzneiwissenschaft, herausg. u. mit einem Anhang versehen von O. SOTHEN, mit Kupf. Berlin. 8.
- KEVP (I. B.) Libellus pharmaceuticus, composita et praeparata praecipua praeparandi modum et effectus exhibens. Duisburgi. 8.

KEVP (I. B.) *Etwas über die Kenntniß u. Heilung der Wasserscheu, der Folge eines tollen Hundsbisses.* Ebend. 8.

KITZ, Dissert. physico-medica sistens electricit. in medicina vsum et abusum. Memmingae. 8.

KLINGS (I. P.) *vermischte Schriften, meist physikal. u. oekonomischen Inhalts.* Manheim u. Leipzig. 3.

KLINGE (I. H. W.) Comment. chirurgico-medica de vteri procidentia vsuque pessariorum in hoc morbo. cum tab. aen. Edit. sec. Gottingae. 8.

KLÜGELS (G. S.) *Beschreibung der Wirkungen eines heftigen Gewitters, welches am 12. Jul. 1789. die Stadt Halle betroffen; nebst Bemerkungen über die Entstehung der Gewitter.* Halle. 8.

KLOEKHOFS (CONR. ALB.) *saemmtliche Schriften.* Aus d. Lat. übers. und mit einem Versuche eines Beweises, daß die festen Theile des menschlichen Körpers in einem nähern Zusammenhange mit dem menschl. Geiste stehen als die flüssigen, versehen v. I. C. F. LEUNE, 1ster Band. Leipzig. 8.

KOHLHAAS (I. I.) *Anleitung zur Bildung ächter Wundärzte, 4ter Band. praktische Philosophie.* Regensburg u. Leipzig. 8.

KOEPFEN (IOH. FR.) *de vniuersa vulnerum et vlc. medendi ratione.* Marburgi. 4.

KORTUM (K. A.) *vertheidigt die Alchimie gegen die Einwürfe neuerer Schriftsteller, besonders des Hrn. WIEGLEBS.* Duisburg. 8.

DESSEN (u. SCHAFFERS) *medizinisch-prakt. Bibliothek für Aerzte u. Wundärzte, 1. 2. 3tes Stück oder 1ster Band.* Münster. 8.

KORTUM (D. C. G. T.) *Commentarius de vitio scrophuloso, quique inde pendent morbis secundariis cet.* Tom. Imus. Lemgouiae. 8.

KRÜNITZ (D. IOH. G.) *ökonomisch-technol. Encyclopaedie, oder allgem. System der Staats-Stadt-Hausn. Land-*

- u. Landwirthschaft etc. in alphab. Ordnung, 20ster Band. zweite Auflage. Berlin. 8.
- DESSELBEN Buchs, 43. 44. 45ster Band. Erste Auflage. Ebend. 8.
- KÜHNS (Dr. IOH. GOTTL.) systematische Beschreibung der Gesundbrunnen u. Baeder Deutschlands. Breslau u. Hirschberg. 8.
- KVLMVS (IOH. ADAM) anatomische Tabellen, ganz neu umgearbeitet für Lehrlinge der Anatomie, durch Dr. C. G. RÜHN, mit neuen Kupfert. Leipz. 4.
- KUNST des Bleiarbeiters bei Gebaeuden, Wasserleitungen u. Springbrunnen durch M. Aus d. franz. überf. von I. S. HALLE. m. Kupf. Berlin. 8.
- LA CHAMBRE (de) von den Kennzeichen der Leiden- schaften der Menschen u. der Thiere. a. d. franz. 2. Theile. Münster. 8.
- LANCISIUS, von den verschiedenen plötzlichen Todes- arten, ihren Ursachen, Kennzeichen u. Rettungsmi- teln. Aufs neue bearbeitet v. Dr. I. C. FAHNER. Leipzig. 8.
- LANGII (MART.) Recensio remediorum transylvani- cis domesticorum. Offenbaci. 8.
- LANGERS (I. H. S.) Beitrag zu einer mineralogischen Geschichte der Hochstifte Paderborn u. Hildesheim. Leipzig. 8.
- LASIVS, Beobacht. über die Harzgebirge, nebst einer petrographischen Karte und einem Profiltrisse. Han- nover. 8.
- KEER (IOH. DAN.) Flora herborenensis. sec. syst. sexuale Linn. cum descript. rarior. graminum pro- priisque obseruationibus et nomenclatore. cum icon. Colon. Allobrog. 8.
- LE FEBURE (des Baron) sichere, leichte u. auf Erfah- rung gegründete Art sich selbst, ohne Hülfe eines Ar- tes, von den verschiedenen Arten der Gonorrhoe, oder Tripper zu heilen für das männl. u. weibl. Geschlecht, nebst

nachst den venerisch. Recepten, u. dem neu erfundenen
antivener. Mittel. Zweite viel vermehrte u. verbess.
Ausf. aus dem franz. Mscpt übers. durch G. V. E. I.
Iena. 8.

LEMPENS, Magazin der Bergbaukunde, 6ter u. 7ter
Theil. m. Kupf. Dresden. 8.

LENTINS (LEBR. FR. BENI.) Beitrage zur ausübenden
Arzneiwissenschaft. m. Kupf. Leipzig. 8.

HERITIER (C. E.) Cornus sistens descriptiones et
icones specierum minus cognitarum Parisiis. Ar-
gentorati. fol.

— Sertum Anglicum, seu plantae rariores, quae in
hortis iuxta Londinum inpr. in horto regio Ke-
wenfi excoluntur, ibidem. fol.

— Stirpes novae aut minus cognitae, descriptioni-
bus et iconibus illustratae. VI. Fasc. ibid. fol.

LINNAEI (CAR. A) Amoenitates academicae. Editio
novissima emendata curante Dr. I. C. D. SCHRE-
BER. Vol. VIum et VIIum; cum fig. Erlang. 8.

— Termini botanici, editio nova. ibid. 8.

— Entomologia faunae suecicae, descriptionibus
aucta, SCOPOLI, GEOFFROI, DE GEER, FABRICII,
SCHRANK et cet. curante et augente DE VILLERS.
IV. Tomi. cum multis figur. Lugduni. 8.

— Genera plantarum, eorumque characteres, na-
tur. sec. numerum, figuram, situm et proportio-
nem omnium fructificat. partium. Edit. octava post
Reichardianam secunda, curante Dr. IOA. CHR.
DAN. SCHREBERO. Vol. Ium. Francofurti ad
Moen. 8.

— Systema naturae per regna tria naturae, sec. clas-
ses, ordines, genera, species, characteribus, diffe-
rent. synonym. locis. Editio aucta, reformata. Cura
IOA. FR. GMELIN. Tom. I. et II. Pars II. da et III. tra.
Lips. 8.

LOO (I.) über Gottes Majestät im Schnee. Lingen. 8.

LOSCHGE (Dr. F. H.) *Abbildung u. Beschreibung*
Knochen u. Knochenbänder des menschl. Körpers.
Hefte mit schwarz. u. mit gemahlten Kupfer.
langen. fol.

LUDWIG (D. CHR. FRID.) *Delectus opusculorum*
ad scientiam naturalem spectantium, Vol. I.
fig. Lipsiae. 8.

— *Exercitationes academicae fasciculus I.* Lips.

MACQUERS (Dr. P. IOS.) *chymisches Woerterbuch*
oder allgemeine Begriffe der Chymie nach alphabetischer
Ordnung. Aus d. franz. nach der zweiten Ausgabe
überf. u. mit Anmerkungen u. Zusätzen vermehrt.
Dr. IO. GOTTFR. LEONHARDI. 3. u. 4ter Theil.
Zweite verbesserte u. vermehrte Ausgabe. Leipz.

MAGAZIN für allgemeine Natur- u. Thiergeschichte
herausg. v. C. F. A. MÜLLER, 1sten Bandes 3tes
Stück. m. Kupf. Goettingen. 8.

— *für das Neueste aus der Physik u. Naturgeschichte,*
herausg. v. LICHTENBERG, fortges. von VOLTER,
5ten Bandes 4tes Stück, 6ten Bandes 1stes Stück.
Gotha. 8.

— *für die Botanik, herausg. v. IOH. IAC. ROEMER*
u. Dr. P. USTERI, 5 u. 6tes Stück. Zürich. 8.

— *für die Naturgeschichte des Menschen, herausg.*
C. GROSSE, 1sten Bandes 3tes Stück. m. Kupf. 2ten
Bandes 2tes St. Zittau u. Leipzig. 8.

— *für die Naturkunde Helvetiens, herausg. v.*
HOEPPNER. 4ter Band. Zürich. 8.

— (Leipziger), *zur Naturkunde u. Oekonomie. Jahr*
1788. 2 bis 4tes Stück. Leipzig. 8.

— *magnetisches, für Niederdeutschland, 8tes u. letztes*
Stück. Bremen. 8.

— *fürs Volk, medicinischen, oekonomischen u. historischen*
Inhalts, 1. u. 2ter Theil. Weimar. 8.

MAHON'S (des Lord) *Grundsätze der Elektrizität*
a. d. Engl. überf. u. mit Anmerk. begleitet von J. F.
SEEGGER. mit Kupf. Leipzig. 8.

- MARTINET'S, neue Erfahrungen über die Eigenschaften des flüchtigen flüssigen Alkali. A. d. franz. mit Anmerk. v. C. L. S. Strasburg. 8.
- MARTINIS (F. H. W.) allgemeine Geschichte der Natur in alphab. Ordnung fortges. von einer Gesellsch. Gelehrten, u. herausgeg. v. Dr. I. G. KRÜNITZ, 8ter Bd. mit schwarz. u. illum. Kupf. Berlin. 8.
- MARTIVS (ERNST WILH.) Etwas über die Weine u. ihre Verfälschung. Regensb. 8.
- MASCAGNI'S (PAVL.) Beschreibung der einsaugenden Gefäße des menschlichen Körpers. A. d. Lat. m. Kupf. u. einigen Anmerkungen herausg. v. D. CHRIST. FRID. LVDWIG. Leipz. 4.
- MAUS (F.) Etwas über Ackerbau u. Landwirthschaft, die Beförderung des laendl. Wohlstandes betreffend. Frankf. am Mayn. 8.
- MEDICINAL Ordnung, graeflich-lippische. Lemgo. 4.
- MEDICUS (F. C.) philosoph. Botanik mit krit. Bemerk. 1stes Heft, von den mannichfachen Saamenumhüllungen etc. mit Kupf. Mannheim u. Leipzig. 8.
- MEIDINGERI (CARL Frhrn. von) Icones piscium austriacae indigenorum. Decas III. Vindobonae. fol.
- MELLINS (C. I.) praktische materia medica. Vierte vermehrt. u. verbess. Auflage. Frankf. am Mayn. 8.
- METTERNICH (M.) von dem Widerstand der Reibung; eine gekrönte Preisschrift, nebst einem Anhang von der Straffheit der Seile verm. Frankf. am Mayn. 8.
- METZGER (D. I. W.) Opusculorum academ. ad art. medic. spectant. in Academia Regiomontana editor. Fasc. Ius. Regiomonti. 8.
- Bibliothek für Physiker, 1sten Bandes 4tes Stück. Ebendaf. 8.
- Physiologie in Aphorismen. Ein Lehrbuch. Ebendaf. 8.
- METZGERS (D. I. D.) Annalen der Staatsarzneikunde. 1ten Bandes. 1stes Stück. Züllichau. 8.

MILLERI (I.) *Illustratio system. sexualis* Linn. ex
e textu angl. edit. minoris transl. nunc emendata
variis propriis additament. praecipue terminis
botanicor. notioni inseruiet. atq. indic. necessarior.
locuplet. accuravit Dr. FRID. GVIL. WEISS. a. 1817.
aen. Francof. ad Moenum. 8.

MISCELLANEA physico-medica, quae promulgatae
Dr. I. H. PFINGSTEN. Halae. 8.

MITTEL *Ertrunkene wieder zu sich selbst zu bringen*
etc. Neuwied. 8.

MITTERPACHERS (L.) *physikalische Erdbeschreibung*
Wien. gr. 8.

MOENCHS (Dr. CONR.) *Materia medica*. Marburg.

MONETA (DR. CHR. IAC.) *von der einzigen zuverlässigen*
Heil- Methode wider den Biß toller Wüthhunde,
Katzen, auch aller starkgereizten Thiere, wie auch der
Ottern, Vipern u. Schlangen, nebst andern nützlichen
medicinisch- praktischen Erfahrungen
Warschau u. Leipzig. 8.

MONRO'S, (ALEX.) *Abhandlungen von anatomischen*
Einspritzungen u. Aufbewahrungen anatomischer
Präparate: a. d. Engl. m. 1 Kupfr. Frankfurt
Mayn. 8.

MÜLLERS (D. IOH. VAB.) *Gesundheitslehre für Landwirthe*
aus allen Ständen. Mainz. gr. 8.

— *medicinisches prakt. Handbuch der Frauenzimmer-*
krankheiten, zum Gebrauch der Aerzte u. des gemeinen
Geschlechts, 2ter Band. Frankfurt am Mayn. 8.

MÜNCHS (IOH. HEINR.) *Beobachtungen bei angewandter*
Belladonna bei den Menschen. Stendal. 8.

MVND'S (S. F. G.) *landwirthschaftliches Magazin*
1sten Jahrg. 3tes u. 4tes Quartal. m. 1 illum. Kupf.
Leipzig. gr. 8.

MUSEUM *Leskeanum. Vol. II. welcher das Mineralreich*
in deutscher Sprache enthält: geordnet u. beschrieben
ausg. v. KARSTEN, mit illum. Kupf. Leipzig. gr. 8.

SELBEN *auserlesenes Mineralkabinet systemat. geordnet beschrieben u. mit wissenschaftl. Anmerk. begleitet v. Dr. L. G. KARSTEN, 2ter Band. 2te u. letzte Abtheil. m. Kupf. Leipzig. 8.*

ANUYS (A. P.) *Dissertatio chemica de aquae origine ex basibus aeris puri et inflammabilis. Traiecti ad Rhen. et Lipsi. 8.*

NATURFORSCHER *24tes Stück mit illum. Kupfr. Halle. gr. 8.*

NATURGESCHICHTE (kurze) *des Thierreichs mit moralischen Anwendungen: ein Bilder- und Lesebuch für junge Leute, 1ster Theil, die vierfüßigen Thiere. mit Abbild. in illum. Kupfr. Nürnberg. 8.*

NATURKALENDER *zur Unterhaltung der heranwachsenden Jugend von der Verfasserin der Iulchen Grünthal Berlin. 8.*

NAUS (BERNH. SEBAST.) *Anleitung zur deutschen Landwirthschaft. Mainz. gr. 8.*

NAUWERKS *Belehrung über Wetterling's Gedanken meteorologischer Bemerkungen. Leipzig. 8.*

NEALE'S, *praktische Abhandlung über die Nervenkrankheiten, a. d. Engl. Berl. 8.*

NICOLAI (E. A.) *Rezepte u. Kurarten mit theoretisch-praktischen Anmerk. 2ter Band. Iena. 8.*

NISBET'S (WILLIAM) *theoretische u. praktische Abhandlung über die Lustseuche. a. d. Engl. übers. u. mit Anmerk. begleitet v. D. CHR. FR. MICHAELIS. Leipzig. 8.*

NOMENCLATOR *fungor. Pars Ima Agarici. accedunt tab. aen. inc. et ab auctore delin. Verzeichniß der Schwämme, 1ster Theil Blaetterschwämme, m. nach der Natur vom Verf. gezeichnet. Kupf. Berlin. 8.*

ONNE (L. F.) *über die Mittel die Abschaffung der Schafhut u. Trift zu erleichtern. Koburg. 8.*

OSE (D. C. W.) *orographische Briefe über das Siebengebürg, u. die benachbarten zum Theil vulkanischen Gegenden.*

Gegenden beider Ufer des Niederrheins, 1ster Theil mit Kupf. Frankf. am Mayn. 4.

OEHLMANN'S *Versuch eines chirurgischen Handbuchs für neue angehende Hufschmiede u. Pferdeärzte. Leipzig. 8.*

OETTEL'S (C. CHR.) *Etwas über die Harzgeschichte oder Pechnutzungen fichtner Waldungen, nebst Kellerei nach thüringischer Waldart. Als ein Anhang zu seinem praktischen Beweis, daß die Mathesis bei den Forstwesen unentbehrliche Dienste thue. Eisenach. 8.*

OPVSCVLA *astronomica ex ephemerid. mediolanensibus selecta. Mediolani et Lips. 8.*

OSIANDERS (FR. BENI.) *Abhandlung von dem Nutzen u. der Bequemlichkeit eines steinischen Geburtsstuhls. m. 2. Kupf. Tübingen. 4.*

PALLAS (P. S.) *Flora rossica, seu stirpium imperii rossici per Europam et Asiam indigenarum descriptiones, Tomi Imi Pars ima. Francof. ad Moen. 8.*

PASQUICHS (IOH.) *Versuch eines Beitrags zur allgemeinen Theorie von der Bewegung u. vortheilhaftesten Einrichtung der Maschinen. Leipzig. 8.*

PELLIER (DE QUENGSY) *Sammlungen von Aufsätzen u. Betrachtungen über die Fehler der Augen, sowohl, als die sie umgebenden Theile u. die Mittel zu heben, u. einem von ihm neuerfundenen Instrumente den Staat damit herauszuziehen. a. d. Franz. Anmerk. Leipzig. 8.*

PERFECTS (W.) *besondere Fälle des Wahnsinns. u. Engl. Leipzig. 8.*

PFINGSTENS (DR. IOH. HERM.) *Analekten zur Naturkunde u. Oeconomie für Naturforscher, Aerzte u. Oeconomen 1stes Bändch. Zittau u. Leipzig. 8.*

— *Farbematerialien. Eine vollständ. Sammlung brauchbarer Abhandl. u. Erfahrungen für Künstler u. Fabrikanten, die mit Farben zu thun haben. Berlin. 8.*

FINGSTENS *Journal für Forst - Bergwerks - Salzwerks - Schmelzhütten - Fabrik - u. Handlungs - Sachen* 2ter Jahrg. 2tes Stück Hannover 8.

Magazin für die Mineralogie u. mineralogische Technologie 1ter Theil Halle 4.

PHARMACOPŒIA Colleg. reg. medicor. Londin. Edit. denuo recognita et retractata Londini. Mannheim. et Lipsi. 8.

RICHLERS (IOH. FR. CHR.) *Geschichte einer am Gallenfieber Kranken, nebst Vertheid. der dabei angewandten Kurart*, 2 Stücke. Straßburg u. Leipzig. 8.

RICHLERI (IOH. FRID. CHR.) *Methodus formulas medicas conscribendi, in usum praelect. acad.* Edit. secunda emendata. Argentorati 8.

RIEGERVS (I. I.) *indici plantarum Erfurtens. fungos & plantas quasdam nuper collectas addit.* Gothae. 8.

PLANETENSYSYSTEM (das) *der Sonne, nach den neuesten astron. Beob. gemeinsafßlich erklärt und durch Kupfrr. erläutert.* Pappenheim und Weissenburg in Franken 4.

RETTNERS (Dr. ERNST.) *neue Anthropologie für Aerzte u. Weltweise* 1ster Theil. Leipzig. 8.

RIEGER (I. I.) *Icones plantarum medicin. cum enumerat. latina germanicaque virium usus medicin. chir. atque diaet.* Vol. IIdi. Fasc. Ius et IIdus cont. Tab. CI - CL. pictas. Viennae Fol.

RIEGER (Sec.) *Naturalis historiae cum interp. et not. integr. I. HARBUINI, PINTIANI, RHENANI, GELENII, DALECHAMPII et cet. et varior.* Vol. IX. recensuit, varietat. lect. adiecit. IO. GE. FR. FRANZIUS. Lipsiae 8.

ROUCQUET (Dr. W. G.) *über einige Gegenstände in der Schweiz.* Tübingen. 8.

ROHL (D. I. E.) *de analogia inter morbillos et tussim convulsivam.* Lipsiae. 8.

RYLS (I. T.) *Aufsätze u. Beobachtungen aus der gerichtl. Arzneiwissenschaft*, 6te Sammlung. Berlin. 8.

Contenta

Contenta in hac parte.

- I. Commentationes societ. reg. scient. Gottingenf. vol. IV.
- II. SCHALL'S *Anleitung zur Kenntniss der besten Bücher in der Mineralog.*
- III. LUDWIG delect. opusculor. ad scient. natural. spectantium. Vol. I.
- IV. Giornale per servire alla storia ragionata della medicina to IV.
- V. HOLLANDRE abrégé de l'histoire natur. des quadrupèdes etc.
- VI. CHAUSSIER observations chirurg. legales sur un point important etc.
- VII. BUCHHOZ dissert. sur l'ellebore, les différentes espèces etc.
- VIII. IDEM diss. sur le pain des Hottentottes etc.
- IX. Mémoires de la société des sciences physiques de Lausanne to. I.
- X. Histoire et mémoires de la Société des sciences physiques de Lausanne. to. II.
- XI. CYSSON observat. sur les propriétés febrifuges de l'écorce etc.
- XII. IDEM recherches sur les irrégularités, que présente quelque fois dans la marche la peste verole etc.
- XIII. DURANDE mémoire sur l'abus de l'ensevelissement des morts.
- XIV. CHAUSSIER exposition sommaire des muscles du C. H.
- XV. Lettre de van MARVM à M. LANDRIANI,
- XVI. R. PULTNEY revue génér. des écrits de Linné.
- XVII. DE COMMERELL mém. sur la culture, l'usage et les avantages du chou à faucher.
- XVIII. BERTHOLON de la taille de la vigne.
- XIX. Abrégé des Transactions philosophiques de la société roy. de Londres.
- XX. DU FRESNOI des propriétés de la plante appelée rhus radicans.
- XXI. Histoire de la Soc. roy. de medecine. ann. 1784-85.
- XXII. OLIVIER entomologie.
- XXIII. EIVSDEM entomologie. Coleoptères to. I.
- XXIV. BONNATERRE tableau encyclopédique de trois regnes de la nature
- XXV. AMOREUX notice des insectes de la France etc.
- XXVI. FERRO vom Gebrauche des kalten Bades
- XXVII. Memoria IOANNIS GOTTLIEB GLEDITSCHII.
- XXVIII. Noua litteraria.
- XXIX. Catalogus librorum, qui anno 1789 prodierunt.